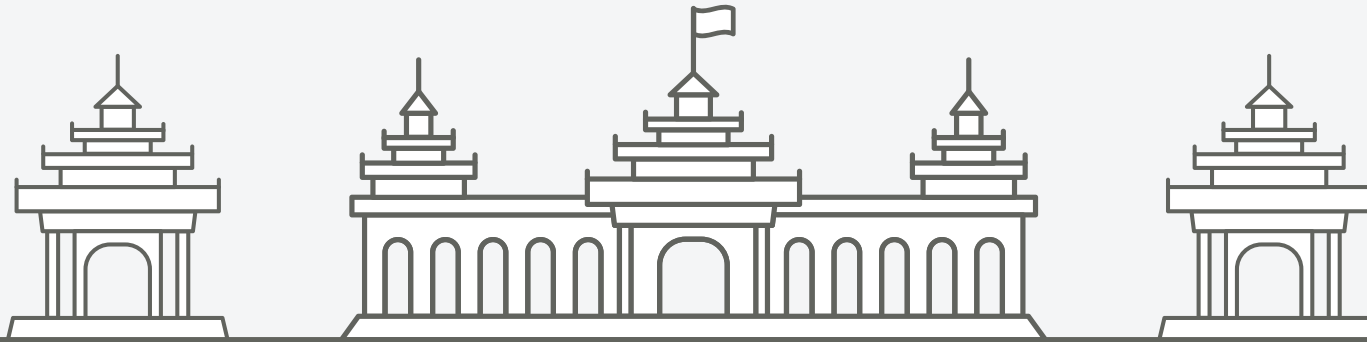

မြန်မာနိုင်ငံရှိ ဖက်ဒရယ်ဘဏ္ဍာရေးစနစ် သင်တန်းလက်စွဲ

မှတ်စုစာအုပ်

ဤသင်ရိုးအား

အာရှဖောင်ဒေးရှင်းနှင့်အတူ ပါမောက္ခ Paul A. R. Hobson နှင့်

အောက်ပါပုဂ္ဂိုလ်များမှ ရေးဆွဲပြုစုထားပါသည်။

Matthew Arnold
Nicola Williams
Lea Lybecker
Kyaw Myo Oo

ဤသင်ရိုးအား အမေရိကန်နိုင်ငံ၏ နိုင်ငံတကာ ဖွံ့ဖြိုးရေးအဖွဲ့အစည်းမှ
တဆင့် အမေရိကန်ပြည်သူမှ ပံ့ပိုးပေးထားပါသည်။ သင်ရိုးတွင်
ပါဝင်သော အကြောင်းအရာများသည် အာရှဖောင်ဒေးရှင်း၏
အားလုံးဖြန့်ဖြူး အမေရိကန်နိုင်ငံ၏ နိုင်ငံတကာ ဖွံ့ဖြိုးရေးအဖွဲ့အစည်း
(သို့မဟုတ်) အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုအစိုးရ၏
သဘောထားအမြင်များကို ကိုယ်စားပြုခြင်း မရှိပါ။

သင်ရိုးအသုံးပြုခြင်းဆိုင်ရာ လမ်းညွှန်ချက်:

ယခုသင်ရိုးပါ အကြောင်းအရာများသည် အများပြည်သူဖတ်ရှုနိုင်သော အရာများဖြစ်ပါသည်။
အဆိုပါအရာများသည် ဖက်ဒရယ်မီဒီယာစနစ်နှင့် အစိုးရတစ်ရပ် ပေါ်ထွန်းလာရန် ဦးတည်သည့်
မြန်မာ့ငြိမ်းချမ်းရေးဖြစ်စဉ် နှင့် အမျိုးသားအဆင့် ဆွေးနွေးပွဲကို ကူညီထောက်ပံ့ပေးနိုင်ရန်
ရည်ရွယ်ပါသည်။ သင်ရိုးကြီးဖြစ်သည့် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဖက်ဒရယ်စနစ် ကျင့်သုံးရေး နိုင်ငံရေး
အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဆောင်ရွက်မှုများ ဟူ၍ အပိုင်းနှစ်ပိုင်းပါဝင်ပါသည်။

ဤသင်ရိုး၏ အခန်းခန်းပါ အပိုင်းတွင် မြန်မာနိုင်ငံရှိ ဖက်ဒရယ် ဘဏ္ဍာရေး စနစ် ကို ဦးစားပေးထားပါသည်။
သင်ရိုးပါ သင်ခန်းစာများအားလုံးအား အာရှဖောင်ဒေးရှင်း၏ အင်တာနက်စာမျက်နှာဖြစ်သည့်
www.asiafoundation.org/where-we-work/myanmar/ မှ ရယူအသုံးပြုနိုင်ပါသည်။ သင်ရိုးနှင့်
ပတ်သက်ပြီး မေးခွန်း (သို့) တောင်းဆိုမှုရှိပါက အောက်ဖော်ပြပါ အာရှဖောင်ဒေးရှင်း၏ ဝန်ထမ်းများကို
ဆက်သွယ်မေးမြန်းနိုင်ပါသည်။

Nicola Williams, Peace Team Manager,
nicola.williams@asiafoundation.org

Kyaw Myo Oo, Senior Program Officer,
kyaw.oo@asiafoundation.org

သင်ရိုး မာတိကာ

- အခန်း ၁ ဖက်ဒရယ် ဘဏ္ဍာရေးစနစ်အား မိတ်ဆက်ခြင်း
- အခန်း ၂ ဗဟိုထိန်းချုပ်မှုလျော့ချခြင်း၊ ဝင်ငွေလွှဲပြောင်းခြင်းနှင့် လူမှုဖွံ့ဖြိုးရေး
- အခန်း ၃ ဖက်ဒရယ် ဘဏ္ဍာရေးစနစ် နှင့် ဘဏ္ဍာရေးအရ တန်းတူညီမျှစေခြင်း
- အခန်း ၄ ဖက်ဒရယ် ဘဏ္ဍာရေးစနစ်နှင့် သဘာဝသယံဇာတ အရင်းအမြစ်များ
- အခန်း ၅ ဖက်ဒရယ် ဘဏ္ဍာရေးစနစ်ရှိ ပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှု လုပ်ငန်းများ၊
အခြေခံအဆောက်အအုံများနှင့် လူသားရင်းမြစ်များ
- အခန်း ၆ ဖက်ဒရယ်ဘဏ္ဍာရေးစနစ်နှင့် မြန်မာ့ ငြိမ်းချမ်းရေးဆွေးနွေး
ခြင်းဆိုင်ရာများ

အပိုင်း (၁)

ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ဖက်ဒရယ်စနစ်အား မိတ်ဆက်ခြင်း

အပိုင်း ၁

ဖက်ဒရယ် ဘဏ္ဍာရေးစနစ်အား
မိတ်ဆက်ခြင်း

ဤအခန်းတွင်
ပါဝင်သည့်
အကြောင်းအရာများ

- ၁ ဖက်ဒရယ်စနစ်ဆိုသည်မှာ အဘယ်နည်း။
- ၂ ဖက်ဒရယ် ဘဏ္ဍာရေး စနစ်ဆိုသည်မှာ အဘယ်နည်း။
- ၃ ယနေ့ ခေတ်မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဖက်ဒရယ် ဘဏ္ဍာရေးစနစ်သည် မည်သို့သော အသွင်ဆောင်သနည်း။

ဝေါဟာရ အဓိပ္ပါယ် ဖွင့်ဆိုချက်များ

ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချခြင်း

ဗဟိုအစိုးရမှ အောက်ခြေအဆင့် အစိုးရများ (သို့) တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း လွတ်လပ်သော အစိုးရအဖွဲ့ အစည်းများသို့ ပြည်သူ့ လုပ်ငန်းတာဝန်များ ခွဲဝေပေးခြင်း၊ အုပ်ချုပ်မှုပိုင်း၊ စီမံခန့်ခွဲမှုပိုင်းဆိုင်ရာ တာဝန်များကို ပိုမိုခွဲဝေပေးခြင်း ဖြစ်သည်။

ရင်းမြစ်အခြေ

အခွန်ဝင်ငွေများကို တိုင်းဒေသကြီး၊ နှင့် ပြည်နယ်များက ကောက်ခံရမှုအလိုက် ခွဲဝေရယူခြင်း

စီးပွားရေးအစုအဖွဲ့

နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာ တရားစီရင်ပိုင်ခွင့်များအကြား သဟဇာတ ဖြစ်လျက် ရှိနေသည့် စီးပွားရေးဆိုင်ရာ အစုအစည်း

တန်းတူညီမျှ ချိန်ညှိခြင်း

တွက်ချက်ရာတွင် ပါဝင်သည့် အပိုင်းအားလုံးကို တန်းတူညီမျှ တွက်ချက်ခြင်း

ဇက်ဒရယ်စနစ်

ဇက်ဒရယ် အစိုးရပုံစံမှာ တိုင်းနှင့်ပြည်နယ်များဖြင့်ဖွဲ့စည်းထားပြီး အစိုးရအဆင့်ဆင့်တိုင်းတွင် သီးခြားလုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာရှိသည့်အပြင် ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့် အာဏာရှိသော၊ တာဝန်ဝတ္တရားများလည်း မျှဝေထားရှိသည့်(တစ်ပြည်ထောင်စနစ်နှင့် ဆန့်ကျင်လျက်) ပြည်ထောင်စုစနစ်အသွင်ဆောင်သည်။

ဝေါဟာရ အဓိပ္ပါယ် ဖွင့်ဆိုချက်များ

ဇက်ဒရယ် ဘဏ္ဍာရေးစနစ်

ဇက်ဒရယ် ဘဏ္ဍာရေးစနစ်ဆိုသည်မှာ ဗဟိုအစိုးရနှင့် ဇက်ဒရယ်နိုင်ငံများကြား အသုံးစရိတ်သုံးစွဲမှု၊ အခွန်အကောက် ဆိုင်ရာအခွင့်အာဏာ၊ အခွန်ဝင်ငွေမျှဝေမှုပုံစံ၊ ထောက်ပံ့ငွေ နှင့် လွှဲပြောင်းမှုများအား သတ်မှတ်ပေးသည့် စနစ်ဖြစ်သည်။

ထောက်ပံ့ငွေ

ထောက်ပံ့ငွေဆိုသည်မှာ အစိုးရ ဌာနများ အချင်းချင်းအကြား ပြန်လည်ပေးဆပ်ရန်မလိုသော သာမန်ထောက်ပံ့ငွေ၊ ငွေလုံးငွေရင်းထောက်ပံ့ငွေများ ဖြစ်သည်။ ထောက်ပံ့ငွေကို အစိုးရဌာနပြင်ပရှိ ပုဂ္ဂလိကအဖွဲ့ အစည်းများ (သို့) တစ်ဦးချင်းအား ထောက်ပံ့ရာတွင်လည်း ခေါ်ဝေါ် သုံးစွဲသည်။ ထောက်ပံ့ငွေပေးအပ်သော အဖွဲ့ အစည်းတွင် အသုံးစရိတ်ဖြစ်ပြီး လက်ခံရရှိသော အဖွဲ့ တွင် ဝင်ငွေဖြစ်သည်။

လူမှုမှုဆု အစုအဖွဲ့

လူမှုပုဂ္ဂိုလ်ဆောင်မှု လုပ်ငန်းအစီအမံများ - နိုင်ငံသားများအားလုံးရရှိနိုင်သည့် ကျန်းမာရေး၊ ပညာရေး၊ လူမှုအထောက်အပံ့နှင့် လူမှုအာမခံချက်

ဝေါဟာရ အဓိပ္ပါယ် ဖွင့်ဆိုချက်များ

အသုံးစရိတ်သုံးစွဲခြင်းဆိုင်ရာ အခွန်အာဏာ

နိုင်ငံ၏ ရည်မှန်းချက်များကို ပြည့်ဆည်းနိုင်စေရန် ဖက်ဒရယ်အစိုးရ၏ သာလွန်သည့် ဝင်ငွေရှာနိုင်မှုအားကို အသုံးပြုခြင်း

အခွန်မြေကောက်ခံမှုများ

ဖက်ဒရယ်နှင့် ပြည်နယ်တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများမှ ဝင်ငွေခွန်၊ အရောင်းအဝယ်ခွန်များကဲ့သို့ တူညီသည့်အခြေရှိသည့် အခွန်ဝင်ငွေများကောက်ခံနိုင်မှုရှိခြင်းကို ဆိုလိုသည်

အခွန်ဝင်ငွေ ဟန်ချက်ညီမှုရှိစေခြင်း

အခွန်ဝင်ငွေနှုန်းထား၊ နေရာများကို များသော နေရာများနှင့် ညီစေရန် တိုးမြှင့်ခြင်းဖြင့် ဒေသတစ်ခုအတွင်းတွင် အခွန်ဝင်ငွေများ ဆင်တူညီစေရန် ပြုလုပ်ခြင်း

ဝင်ငွေခွဲဝေခြင်း

ဖက်ဒရယ်အစိုးရ၏ အခွန်ဝင်ငွေတစ်စိတ်တစ်ပိုင်းကို ပြည်နယ်တိုင်းအစိုးရများနှင့် ဒေသအစိုးရများသို့ ခွဲဝေပေးခြင်း

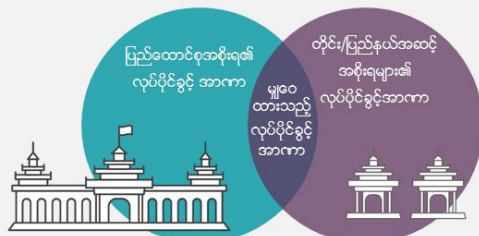
ဝင်ငွေလွှဲပြောင်းပေးခြင်း

အစိုးရအဆင့်များကြားတွင် ဝင်ငွေပမာဏ (အခွန်ဝင်ငွေ သို့ အခွန်ဝင်ငွေမဟုတ်သည့်ဝင်ငွေ) လွှဲပြောင်းပေးခြင်း

ဖက်ဒရယ်စနစ်ဆိုသည်မှာ အဘယ်နည်း

ဖက်ဒရယ်စနစ်

တိုင်းနှင့်ပြည်နယ်များဖြင့် ခွဲဝေထားပြီး အစိုးရအဆင့်ဆင့်တိုင်းတွင် သီးခြားလုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာရှိသည့်အပြင် ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့်အာဏာရှိသော တာဝန်ဝတ္တရားများလည်း မျှဝေထားရှိသည့် (တစ်ပြည်ထောင်စနစ်နှင့် ဆန့်ကျင်လျက်) ပြည်ထောင်စုစနစ်အသွင်ဆောင်သော အစိုးရတစ်ရပ်

ဖက်ဒရယ် စနစ်၏ လက္ခဏာများ

- တိုင်းပြည်တစ်ခုလုံးအတွက် အစိုးရတစ်ရပ်ရှိခြင်း နှင့် ဒေသများအတွက် ဒေသအဆင့်အစိုးရရှိခြင်း။
- ရေးသားထားသော ခွဲစည်းပုံအခြေခံဥပဒေရှိခြင်း။
- ခွဲစည်းထားသော အစိုးရများအကြား ဥပဒေပြုရေးနှင့် ဘဏ္ဍာရေး အခွင့်အာဏာများအား နည်းလမ်းတကျတရားဝင် ဖြန့်ဝေထားရှိခြင်း။
- လွှတ်တော်နှစ်ရပ်ထားရှိခြင်း၊ လွှတ်တော်တစ်ရပ်မှာ ပြည်နယ်များ (သို့) တိုင်းဒေသကြီးများမှ အသံများကို နိုင်ငံတော်အဆင့်ဖူဝါဒများ ချမှတ်ရာတွင် ပါဝင်နိုင်စေရန်ရည်ရွယ်ပါသည်။ အခြားလွှတ်တော်တစ်ရပ်မှာတော့ နိုင်ငံတော်အဆင့် (သို့) ပြည်ထောင်စုအဆင့် ကိစ္စရပ်များ အတွက် ရည်ရွယ်ပါသည်။
- ခွဲစည်းထားရှိသော အစိုးရတစ်ခုနှင့်တစ်ခုသော်လည်းကောင်း (သို့) အစိုးရများ အကြား ဖြစ်ပေါ်လာသော အငြင်းပွားမှုများကို ဖြေရှင်းနိုင်သည့် စနစ်တစ်ရပ်။

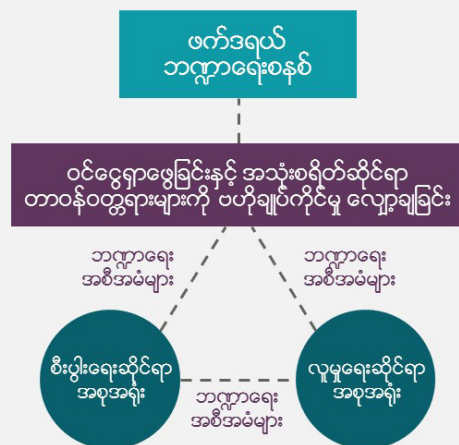
အစိုးရ အဆင့်များ

- ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံတော်တစ်ခုတွင် အနည်းဆုံး ဗဟိုအစိုးရ (သို့) ပြည်ထောင်စု အစိုးရတစ်ရပ်နှင့် တိုင်း ဒေသအဆင့် (သို့) ပြည်နယ်အဆင့် အစိုးရများ ပါရှိပါသည်။
- အချို့ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံတော်များတွင် ဒေသန္တရအဆင့်အစိုးရ ဆိုပြီး တတိယ အဆင့်တစ်ရပ်ပါရှိပါသည်။ အနီးဆုံး ဥပမာပေးရလျှင် နီပေါနိုင်ငံ၏ ခွဲစည်းပုံ အခြေခံဥပဒေအရ ထိုအဆင့်ဆင့် အစိုးရ များအလိုက် အာဏာများ ခွဲဝေအပ်နှင်း ထားပါသည်။

ဖက်ဒရယ် ဘဏ္ဍာရေးစနစ် ဆိုသည်မှာ အဘယ်နည်း။

ဖက်ဒရယ်စနစ် ဘဏ္ဍာရေး ဆိုသည်မှာ

အခွန်ကောက်ခံခြင်းဆိုင်ရာ လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာများကို ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချခြင်းထက်ပိုပါ သည်။ မတူညီသော အစိုးရအဆင့် များအကြား ဘဏ္ဍာရေးအရ စီစဉ်ဆောင်ရွက်မှုများ လုပ်ဆောင်ခြင်းလည်း ဖြစ်ပါသည်။

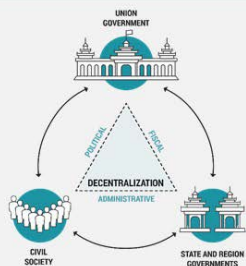
"

ဖက်ဒရယ်ဘဏ္ဍာရေးစနစ်၏ အခြေခံအုတ်မြစ်များ

မြန်မာနိုင်ငံရှိ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချခြင်း

မြန်မာနိုင်ငံသည် အစိုးရယန္တရားများအား ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချခြင်းကို တဖြည်းဖြည်းချင်း ဆောင်ရွက်နေသည့် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံဖြစ်သည်။

အဓိကအချက်များမှာ

ဥပဒေပြုရေး

- ပြည်နယ် လွှတ်တော်များ
- ၂၀၀၈ အခြေခံဥပဒေ၏ ၂၀၁၅ တွင် ပြန်လည်ပြင်ဆင်ထားသည့် ဇယား (၂)တွင် ပြဌာန်းထားသည့် ဥပဒေပြုရေးဆိုင်ရာ တာဝန်များ

အုပ်ချုပ်ရေး

- ဝန်ကြီးချုပ်နှင့်အစိုးရအဖွဲ့
- ဇယား (၂) တွင်ပင် ပြဌာန်းထားသည့် အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာ တာဝန်များ (အသုံးစရိတ်များဆိုင်ရာ တာဝန်များ...)
- ဇယား (၅) တွင် တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်အစိုးရတို့၏ အခွန်ကောက်ခံခြင်းဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးများနှင့် ဝင်ငွေအရင်းအမြစ်များကို ဖော်ပြထားသည်။

တရားစီရင်ရေး

- ပြည်ထောင်စုလက်အောက်ရှိ တိုင်နှင့်ပြည်နယ်တို့မှ တရားစီရင်ရေး

ဒေသန္တရအစိုးရအတွက်မူ တစ်တရား ဖော်ပြထားခြင်းမရှိပေ။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဒေသန္တရအုပ်ချုပ်ရေးစနစ်ရှိသော်လည်း

ဒေသန္တရ အစိုးရ မရှိပေ။

မြန်မာနိုင်ငံ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ

၂၀၀၈

ဇယားအမှတ်

၁ ကဏ္ဍအလိုက် ပြည်ထောင်စု အစိုးရ၏ အာဏာနှင့် တာဝန်ရှိမှု

- စီးပွားရေးကဏ္ဍ
- လူမှုရေးကဏ္ဍ
- စွမ်းအင်၊ လျှပ်စစ်နှင့် သတ္တုတူးဖော်မှုကဏ္ဍ
- စီမံခန့်ခွဲမှုကဏ္ဍ (အထွေထွေ အုပ်ချုပ်ရေး)

၂ ကဏ္ဍအလိုက် ပြည်ထောင်စုအစိုးရ၏ အာဏာနှင့် တာဝန်ရှိမှု (အထက်ပါ ဇယားအတိုင်း)

၅ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးများ၏ အခွန်ကောက်ခံမှုနှင့် အဖိုးအခများ စာရင်း

မြန်မာနိုင်ငံ

ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ

၂၀၀၈

ဇယား (၂) နှင့် ဇယား (၅) ပြင်ဆင်ချက် (၂၀၁၅)

အဓိကအကြောင်းအရာများ

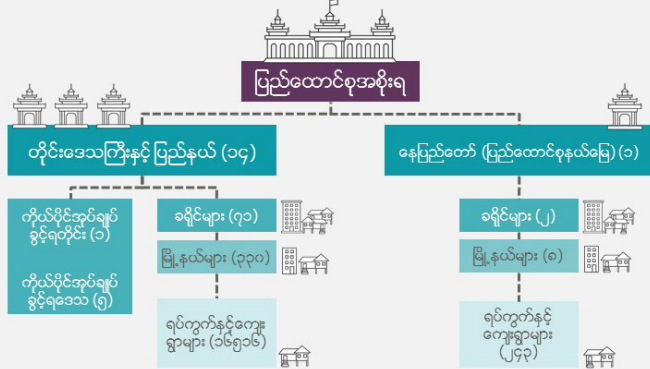
- အခွန်ဝင်ကောက်ခံခြင်းအပါအဝင် အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာ လုပ်ဆောင်ချက်များကို လွှဲပြောင်းပေးခြင်း
- အခွန်ခြေများကို မျှဝေခြင်း (ကုန်သွယ်ခွန် နှင့် ဝင်ငွေခွန်)
- ပြည်ထောင်စု အစိုးရအနေဖြင့် ဝင်ငွေဝေမျှနိုင်မည့် ဖြစ်နိုင်မည့် နည်းလမ်းများ ဖန်တီးခြင်း
- အဓိပ္ပါယ် မရင်းလင်းခြင်းနှင့် နားလည်ရန် မလွယ်ကူသော အသုံးအနှုန်းများကြောင့် အနာဂါတ်တွင် ဥပဒေအသစ်များ ပေါ်ထွက်လာနိုင်ပါသည်။

လေ့ကျင့်ခန်း

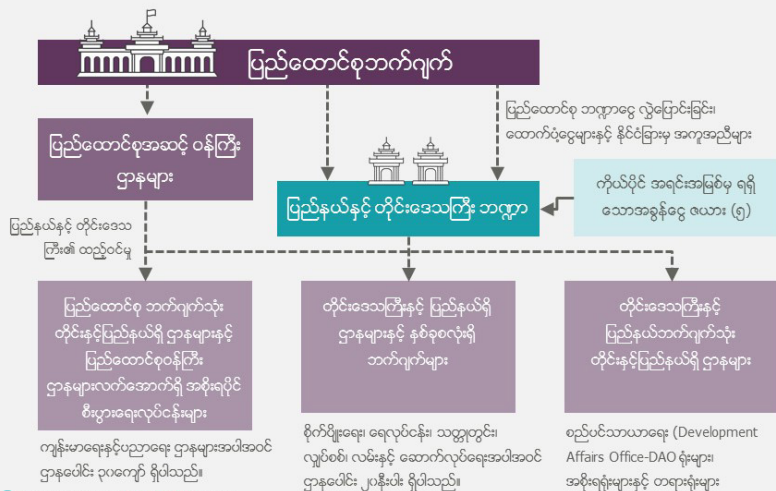
- အဆင့် ၁ ဝေငှထားသော စာရွက်မှ ၂၀၁၅ ပြင်ဆင်ချက် အပါအဝင် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ဇယား (၁)၊ (၂) နှင့် (၅) တို့ကို လေ့လာသုံးသပ်ပေးပါရန်
- အဆင့် ၂ အုပ်စုဖွဲ့ ဆွေးနွေးခြင်း - (၁၀ မိနစ်)
၂၀၁၅ ပြင်ဆင်ချက်သည် ထိရောက်ပြီး အဓိပ္ပါယ် ပြည့်ဝမှု ရှိပါသလား။ ဟုတ်ပါသည်/မဟုတ်ပါအဘယ့်ကြောင့်နည်း။
- အဆင့် ၃ အုပ်စုအလိုက် တင်ပြဆွေးနွေးခြင်း - (၁၀ မိနစ်)
ပြန်တင်ပြမည့် သူတစ်ဦးကို အဖွဲ့ထဲမှ ရွေးချယ်ပေးပါရန်။

မြန်မာနိုင်ငံ အစိုးရ ဖွဲ့ စည်းပုံ

၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေသည် တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်လွှတ်တော်တို့ကို တရားဝင်ဖွဲ့စည်းပေးခဲ့သည်။ ဥပဒေပြုရေးဆိုင်ရာ တာဝန်များကို တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်အစိုးရများကို သတ်မှတ်ပေးခဲ့ပြီး အခွန်ငွေများ ကောက်ခံခွင့်နှင့် ပြန်လည်အသုံးပြုခွင့်ကို လည်း ပေးထားသည်။

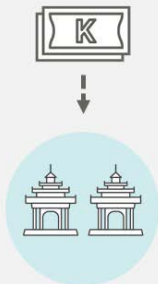
မြန်မာနိုင်ငံ အုပ်ချုပ်မှုဆိုင်ရာဖွဲ့စည်းပုံ

မြန်မာနိုင်ငံ၏

လက်ရှိဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ

အစီအမံများ

တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်တို့ရှိ

ကိုယ်ပိုင်ဝင်ငွေရင်းမြစ်များ

- များသောအားဖြင့် မပြောပလောက်အောင် နည်းပါး
- အခြေခံဥပဒေ ၂၀၁၅ အခြေခံဥပဒေ ပြင်ဆင်ချက်တွင် ကိုယ်ပိုင်ရင်းမြစ်များတိုးလာစေသော အခွင့်အလမ်းများကို ထည့်သွင်းထားပါသည်။

အခွန်ဝင်ငွေမျှဝေခြင်း

- ၂၀၁၆-၂၀၁၇ မှစ၍ အစီအမံသစ်များ
- ၂၀၁၅ ခြေပြင်ဆင်ချက်အရ ကုန်သွယ်ခွန်နှင့် ဝင်ငွေခွန် ပြည်နယ်/တိုင်းအစိုးရတို့ မှ ကောက်ခံခွင့် ရှိသည်။

အထွေထွေထောက်ပံ့ခွင့်

- ၂၀၁၅-၂၀၁၆ မှစ၍ ယခင်လိုငွေပြု ထောက်ပံ့ခွင့်ပေးမှုနှုန်းမှ ပုံသေနည်းအခြေပြု တွက်ချက်ခဲ့ပေ သည့်ပုံစံ ပြောင်းလဲကျင့်သုံးသည်။
- လက်တွေ့ တွင် ခွဲဝေမှုအခြေခံမှာ ရုပ်ပိုင်းအခြေခံဖြစ်သည်။

လက်ရှိမြန်မာနိုင်ငံ၏

ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ အစီအမံများ

ဘဏ္ဍာရေးနှင့် ပတ်သက်သည့်

- ယခင်မျိုးစုံနှင့် ပြည်တွင်းကုန်သည်ခွန်
- ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး တို့ အရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုမှ အမြတ်ဝင်ငွေ
- ဝင်ငွေခွန်
- ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုနှင့် အာမခံလုပ်ငန်းတို့မှ အခွန်ဝင်ငွေ
- ကုန်သွယ်လုပ်ငန်းခွန်နှင့် စက်မှုလုပ်ငန်းတို့အပေါ် မှ အခွန်ရရှိခွင့်

စည်ပင်သာသာ

- ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်း အဖွဲ့အစည်းများမှ ရရှိခွင့်

ပို့ဆောင်ခွင့်

- ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးများမှပို့ခန့် ခွဲဝေသော လမ်းဆက်ဆောင်ကြေးများ
- ပြည်တွင်းရေကြောင်းသုံး ပေးပို့ များနှင့် ကုန်လမ်းဆက်ဆောင်ခရောင်း မော်တော်ယာဉ်များမှ ရရှိသည့် အခွန်များ
- သေဘာတရားဆောက် ပြုပြင်၊ တိမ်းသိမ်းရေလုပ်ငန်းတို့မှ ရရှိသော အခွန်ခွင့်
- လေကြောင်းသယ်ယူပို့ဆောင်ရေးမှ ရရှိသောအခွန်ခွင့်

ငါးလုပ်ငန်းနှင့် သစ်တောများ

- ကွန်သစ်နှင့် အခြားကုန် သတ်တောသစ် သစ်တောများလှည့် ကွန်သစ်များအားလုံးအပေါ် အခွန်ကောက်ခံမှု
- ရေချိုးငါးများမှ အခွန်ရရှိခွင့်
- ကမ်းရိုးတန်း ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းမှ အခွန်

ရေနှင့်မြေ

- မြေခွန်
- ရေခွန်နှင့် တာဝန်ခွန်

သတ္တုနှင့် ကျွမ်းကျင်လုပ်ငန်းများ

- သတ္တုကွင်းနှင့် ကျွမ်းကျင်လုပ်ငန်းများမှ အခွန်ခွင့်
- ရေနှင့် သဘာဝစာတိတ်ငွေ များမှ အခွန်ခွင့်
- ဘေးခွန်

တိုက်ကုန်နှင့် ဆိုက်ဘာလုပ်ငန်း

- တိုက်ကုန်နှင့် တည်ရှိဆောင်ရွက်မှုတို့စည်းကြပ်သော အခွန်
- ခရီးသွားလုပ်ငန်း အခွန်

လူမှုရေး

- ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍကုန်များနှင့် သတ်တန်းကဏ္ဍကုန်များမှ ရရှိသော အခွန်
- ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍကုန်များနှင့် ခေမာနန်းများမှရရှိသော အခွန်
- အိမ်ရာနှင့် အဆောက်အအုံများမှ ရရှိသောအခွန်
- အရပ်ရပ်က ဂီတနှင့် ရုပ်ရှင်များမှ ရရှိသောအခွန်

တရားရုံးများ

- တရားရုံးများမှ ချမှတ်သော အခကြေးငွေများ
- ဝန်ဆောင်မှုများမှ ကောက်ခံရရှိသော အခွန်များ

ပြည်ထောင်စု အစိုးရ

- ပြည်ထောင်စုရရှိခွင့် စာရင်းမှ ရရှိသောခွင့်

အခြား

- ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာငွေ
- အခြားသဘာဝငွေကြေးနှင့် ပိုင်ဆိုင်မှုများ

လက်ရှိမြန်မာနိုင်ငံ၏ ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ အစီအမံများ

အခွန်ဝင်ငွေခွဲဝေခြင်း

- အခွန်ဝင်ငွေခွဲဝေခြင်းသည် ၂၀၁၅ ခြေပြင်ဆင်ချက်မှ ဝင်ငွေနှင့် ကုန်သွယ်ခွန်တို့နှင့် သက်ဆိုင်သည်။
- ၂၀၁၆-၂၀၁၇တွင် တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်တို့ရှိ စုစုပေါင်းဝင်ငွေ၏ (၉) ရာခိုင်နှုန်း
 - (တင်သွင်းကုန်မဟုတ်သော) ကုန်သွယ်ရေးနှင့် အထူးကုန်စည်များမှ ရရှိသည့် အခွန်ဘဏ္ဍာများ၏ (၁၅) ရာခိုင်နှုန်း
- မြို့နယ်အလိုက် တစ်ဦးချင်းစီမှကောက်ခံထားသည့် ဝင်ငွေခွန်များ (ယခင်က စည်ပင်သာယာအဖွဲ့များနှင့် ခွဲဝေ)၏ (၅) ရာခိုင်နှုန်း
- မြို့နယ်အလိုက် ကောက်ခံထားသော တံဆိပ်ခေါင်းခွန်၏ (ယခင်က စည်ပင်သာယာ အဖွဲ့များနှင့် ခွဲဝေ) (၂) ရာခိုင်နှုန်း
- တိုင်းဒေသနှင့် ပြည်နယ်အလိုက် ကောက်ခံရမှုအတိုင်း ခွဲဝေရာတွင် 'ရင်းမြစ်အခြေ' နှင့် 'ဆင့်ပွားအခြေ' တို့ဖြင့် ခွဲဝေသည်။

လက်ရှိမြန်မာနိုင်ငံ၏ ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ အစီအမံများ

မြို့နယ်တစ်ခု
ချင်းစီအတွက်
ကျပ်သန်းတစ်ရာ

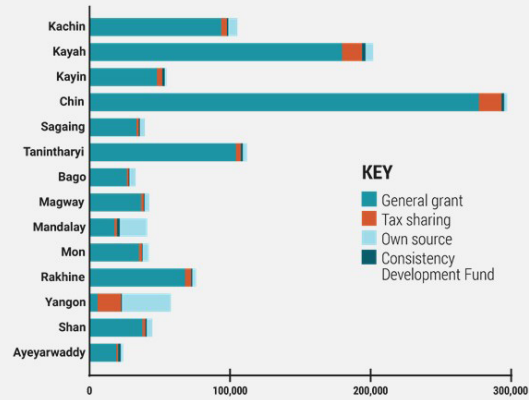

မဲဆန္ဒနယ်အလိုက်ဖွဲ့ပြီးရေး ခံပုံငွေ

- ၂၀၁၃-၂၀၁၄ တွင်တင်တည်ထား
- ဘဏ္ဍာငွေလွှဲပြောင်းမှုအားလုံး၏ (၁) ရာခိုင်နှုန်း
- မြို့နယ်တစ်မြို့နယ်အတွက် သန်း (၁၀၀) ကျပ်
 - လူတစ်ဦးချင်းစီအတွက် ပျမ်းမျှ မည်မျှ
- မဲဆန္ဒနယ်အဆင့်ရှိ အသေးစားအခြေခံအောက်အဖွဲ့နှင့် အခြားသောရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုလုပ်ငန်းများ အတွက် နှစ်စဉ်တောက်ပုံငွေများ
- လွှတ်တော်သည် မဲဆန္ဒနယ်အလိုက် ဖွဲ့ပြီးရေး ခံပုံငွေ ကို စီမံခန့်ခွဲသည်။
- မြို့နယ်ကော်မတီအသီးသီးမှ စီမံခန့်ခွဲသော လုပ်ငန်းစဉ်များ မှတစ်ဆင့် ရွေးချယ်

တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်များရှိ လူတစ်ဦးချင်းစီအလိုက် ပျမ်းမျှ ဝင်ငွေရင်းမြစ်များ

၂၀၁၆-၂၀၁၇ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်

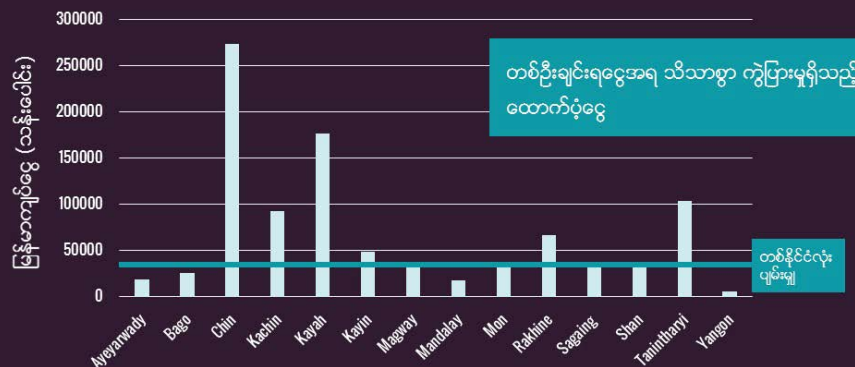

ပြည်ထောင်စုမှ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရများထံသို့ ဘဏ္ဍာငွေလွှဲပြောင်းမှုသည် ပုံစံသုံးမျိုးရှိသည်။ အထွေထွေထောက်ပံ့ငွေလွှဲပြောင်းမှု၊ အခွန်ဝင်ငွေမျှဝေမှုနှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး ရံပုံငွေတို့ဖြစ်ကြသည်။ ဗဟိုမှ ဘဏ္ဍာငွေလွှဲပြောင်းမှုသည် မြန်မာတစ်နိုင်ငံတည်းတွင်ရှိသည်ဟုတ်ပေ။

အထွေထွေထောက်ပံ့ငွေလွှဲပြောင်းမှုသည် ပြည်ထောင်စုမှ တိုင်းနှင့်ပြည်နယ်အစိုးရများထံသို့ အကြီးမားဆုံး လွှဲပြောင်းမှုဖြစ်သည်။ ဒုတိယအကြီးဆုံးသော ဘဏ္ဍာငွေလွှဲပြောင်းမှုသည် အခွန်ဝင်ငွေလွှဲပြောင်းမှုဖြစ်ပြီး အခွန်တို့၏ ဝေဝေတစ်ပုံအား ၎င်းအခွန်တို့ကို ကောက်ယူရရှိခဲ့သော မဲဆန္ဒနယ်သို့ ပြန်လည်ပေးအပ်ခြင်းဖြစ်သည်။

ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးတို့ရှိ အထွေထွေထောက်ပံ့ငွေ လွှဲပြောင်းမှုများ

၂၀၁၆-၂၀၁၇ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်

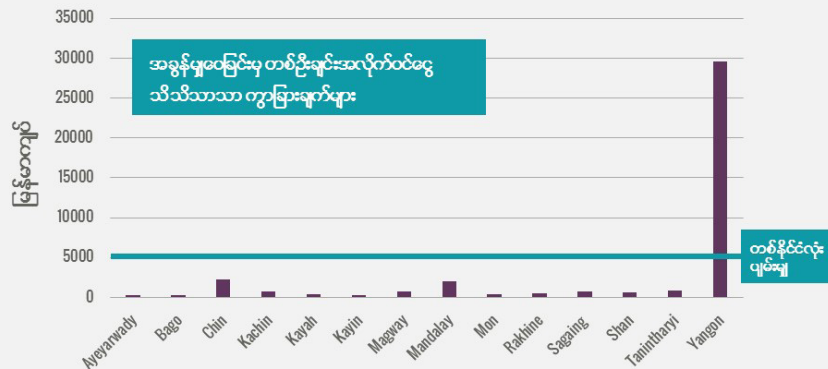
တစ်ဦးချင်းရငွေအရ သိသာစွာ ကွဲပြားမှုရှိသည့် ထောက်ပံ့ငွေ

တစ်နိုင်ငံလုံး ပျမ်းမျှ

ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးတို့ရှိ

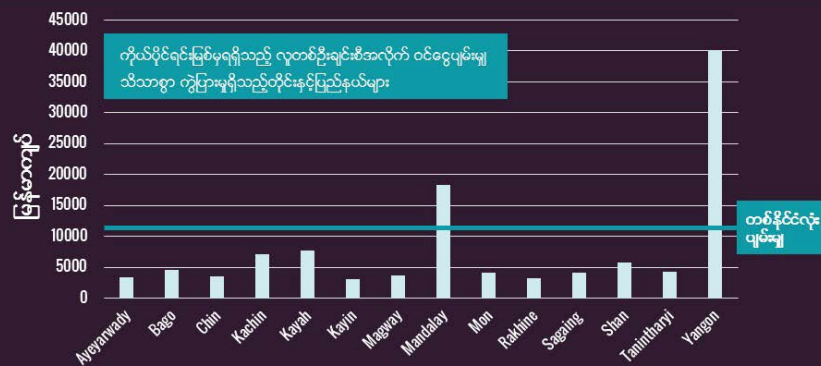
ပျမ်းမျှ လူတစ်ဦးချင်းစီအလိုက် အခွန်ဝင်ငွေ မျှဝေမှု

ဘဏ္ဍာရေးနှစ် ၂၀၁၆/၂၀၁၇

တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်များရှိ ကိုယ်ပိုင်ရင်းမြစ်မှရရှိသည့် ဝင်ငွေပျမ်းမျှ (လူတစ်ဦးချင်းစီအလိုက်)

ဘဏ္ဍာရေးနှစ် ၂၀၁၆/၂၀၁၇

အဓိက အကြောင်းအရာ အနှစ်ချုပ်

- ဖက်ဒရယ်ဘဏ္ဍာရေးစနစ်သည် မတူညီသောအဆင့်များရှိ အစိုးရများအကြား ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ အစီအမံများပင်ဖြစ်သည်။ ၎င်းသည် စီးပွားရေးအစုအဖွဲ့နှင့် လူမှုရေးအစုအဖွဲ့ များအကြား စုစည်းတွဲကပ်ထားသည့် "အချိတ်အဆက်" ပင်ဖြစ်သည်။
- မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဖက်ဒရယ်ဘဏ္ဍာရေးစနစ်သည် ပြောင်းလဲလာနေသော စနစ်တစ်ခုလည်းဖြစ်သည်။
- ၂၀၀၈ ခု့ စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနှင့် ၎င်း၏ ၂၀၁၅ မြန်မာ့ပြည်ပြင်ဆင်ချက်များသည် တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်များ၏ ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ တာဝန်များကို ပိုမိုတိုးတိုးလာစေရန် အချို့သော အခွင့်အလမ်းများ ပေးထားသည်။
- တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်တို့၏ ကိုယ်ပိုင်ရင်းမြစ်မှရရှိသည့်ဝင်ငွေသည် များသောအားဖြင့် မပြောပလောက်အောင် နည်းပါးသည်။
- တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်များသည် ပြည်ထောင်စုအစိုးရ၏ ဝင်ငွေ လွှဲပြောင်းမှုကို အဓိကအားဖြင့် မှီခိုနေရဆဲဖြစ်သည်။
- တိုင်းဒေသကြီး နှင့် ပြည်နယ်များ အတွင်း လူတစ်ဦးချင်းစီအတွက် ပျမ်းမျှ ဝင်ငွေ ရရှိမှုပမာဏသည် သိသာထင်ရှားစွာ ကွဲပြားမှု ရှိနေသည်။
- မြို့ကြီးလွှဲပြောင်း ပြည်နယ်များ၏ လူတစ်ဦးချင်းစီအတွက် ပျမ်းမျှ အထွေထွေထောက်ပံ့ငွေရရှိမှုပမာဏသည် တိုင်းဒေသကြီးများထက်ပို၍ များလေသည်။ ပြည်နယ်များသည် အရွက်ဝင်ငွေစုစုပေါင်းလည်း မြင့်မားသည်။

လေ့ကျင့်ခန်း

- အဆင့် ၁** လူတစ်ဦးချင်း ပျမ်းမျှ ဝင်ငွေရရှိမှုကို ရှင်းပြထားသော ဆလိုက်များကို လေ့လာပေးပါရန်။
- အဆင့် ၂** အုပ်စုဖွဲ့ ဆွေးနွေးခြင်း (၁၀ မိနစ်)
ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ မညီမျှခြင်း သည် ပြဿနာတစ်ခု ဟုတ်ပါသလား။ အဘယ်ကြောင့် ဟုတ်/မဟုတ် ဖြစ်သည်ကိုရှင်းပြပေးပါရန်။
- အဆင့် ၃** အုပ်စုဖွဲ့တင်ပြခြင်း (၁၀ မိနစ်)
ပြန်တင်ပြမည့် သူတစ်ဦးကို အဖွဲ့ထဲမှ ရွေးချယ်ပေးပါရန်။

အပိုင်း (၂)

ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချခြင်း၊ ဝင်ငွေလွှဲပြောင်း ပေးအပ်ခြင်းနှင့် လူမှုဖွံ့ဖြိုးရေး

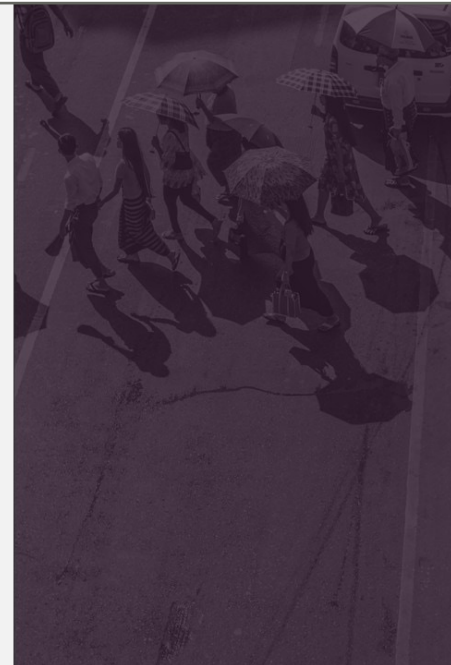
အပိုင်း ၂

ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချခြင်း၊ ဝင်ငွေလွှဲပြောင်း ပေးအပ်ခြင်းနှင့် လူမှုဖွံ့ဖြိုးရေး

ပါဝင်သည့် အကြောင်းအရာများ

- ၁ ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချခြင်းအတွက် လက်ရှိ မူဘောင်သည် မည်သို့ အခြေအနေရှိသနည်း။
- ၂ ဘဏ္ဍာရေးအရ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချခြင်းမှာ မည်သို့ သော ပြောင်းလဲလာမှုများ ရှိသနည်း။
- ၃ လူအရင်းအမြစ်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးနှင့် တစ်ဦးချင်းလုပ်ငန်းများ တိုးတက်မှုသည် ဘယ်သို့ သော ပြောင်းလဲလာမှုများ ရှိသနည်း။

ဝေါဟာရ အဓိပ္ပါယ် ဖွင့်ဆိုချက်များ

ငွေလုံးငွေရင်း အသုံးစားရိတ်

စစ်အသုံးစားရိတ်မှ အပ ယာဉ်၊ အဆောက်အအုံနှင့် လမ်းများအတွက် ပြုပြင်စားရိတ်နှင့် ထိန်းသိမ်းစားရိတ်တို့ကိုသို့သော် တစ်နှစ်ထက်ပိုစသော ပိုင်ဆိုင်မှုပစ္စည်းများတွင် ရှင်းနှေးခြင်းမရှိ

ငွေလုံးငွေရင်းဝင်ငွေ

ပိုင်ဆိုင်မှုများရောင်းချခြင်း၊ ပုဂ္ဂလိကရုံးပုံငွေများမှ ရရှိသော အရောင်းများနှင့် နိုင်ငံခြားအထောက်အပံ့များမှ ရရှိသော ဝင်ငွေများ

ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချခြင်း

ဗဟိုအစိုးရမှ အောက်ခြေအဆင့် အစိုးရများ (သို့) တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း လွတ်လပ်သော အစိုးရအဖွဲ့ အစည်းများသို့ ပြည်သူ့ လုပ်ငန်းတာဝန်များ ခွဲဝေပေးခြင်း၊ အုပ်ချုပ်မှုပိုင်း၊ စီမံခန့်ခွဲမှုပိုင်းဆိုင်ရာ တာဝန်များကို ပိုမိုခွဲဝေပေးခြင်း ဖြစ်သည်။

စုစည်းမှုလျော့ချခြင်း

ဗဟိုဝန်ကြီးဌာနများမှ လက်တွေ့ ဖြေရှင်းတွင်လုပ်ဆောင်နေသော ဝန်ကြီးဌာနများထဲသို့ တာဝန်များ လွှဲပြောင်းပေးပြီး ၎င်းတို့ကို စီမံဆုံးဖြတ်ခွင့်နှင့် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရာဇဝတ်မှုများအဖြစ် လုပ်ပိုင်ခွင့် ပိုမိုပေးကာ ဗဟိုအစိုးရ၏ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းအနေနှင့် ဆက်လက်တည်ရှိပြီး ပြည်သူများနှင့် ပိုမိုနီးကပ်စွာ တည်ရှိစေခြင်းဖြစ်သည်။

ဝေါဟာရ အဓိပ္ပါယ် ဖွင့်ဆိုချက်များ

ဘဏ္ဍာငွေ ထောက်ပံ့မှုကို တန်းတူညီမျှ ဖြစ်စေရန် ညှိယူခြင်း

ဖက်ဒရယ် အစိုးရမှ တိုင်းနှင့်ပြည်နယ်အစိုးရများကို ရရှိသော ဝင်ငွေ သို့မဟုတ် ဝန်ဆောင်မှုပေးသော ကုန်ကျစားရိတ် ကွာခြားမှုများကို ထိန်းညှိရန် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ထောက်ပံ့ပေးသော ဘဏ္ဍာငွေ

ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချခြင်း

အသုံးစရိတ်များကို တာဝန်ယူ သုံးဆွဲမည့် နည်းလမ်း၊ သက်ဆိုင်ရာ ဘဏ္ဍာရေး အရင်းအမြစ်များကို မည်သို့ ခွဲဝေမည် စသည့် နည်းလမ်းများကို ဖော်ပြထားရမည်။ ဤ ဘဏ္ဍာရေး အရင်းအမြစ်များကို ဗဟိုအစိုးရ ရုံးပုံငွေမှ အောက်ခြေအဆင့်များသို့ ကဏ္ဍအလိုက် ခွဲဝေတာဝန်ယူစေခြင်း သို့မဟုတ် စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်းနှင့် ဘက်ဂျက်ရေးဆွဲခြင်း၊ ဒေသန္တရအခွန်အကောက်ရငွေ၊ ဗဟိုမှ ဒေသန္တရ လွှဲပြောင်းပေးအပ်ငွေ၊ ရောင်းဝယ်ခွန် စနစ်တစ်ခု၌ ဒေသန္တရအစိုးရအား ပိုမိုပြည့်ဝသည့် ထိန်းချုပ်လုပ်ပိုင်ခွင့် ခွဲဝေအပ်နှံခြင်းမျိုး ဖြစ်နိုင်ပါသည်။

လူတစ်ဦးချင်းစီ ပျမ်းမျှဝင်ငွေ

လူတစ်ဦးချင်းစီအား မျှဝေပေးထားသော ဝင်ငွေ

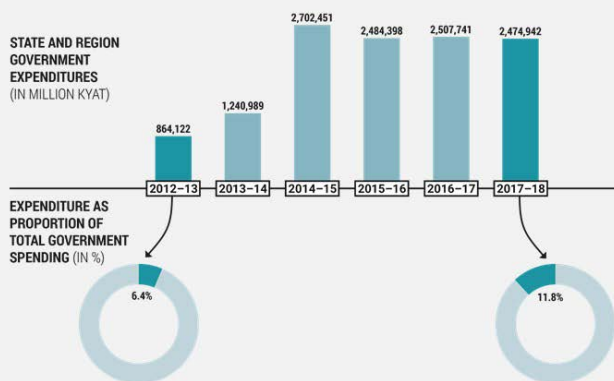
ဝင်ငွေမျှဝေခြင်း

ဖက်ဒရယ်အခွန်ဝင်ငွေ ဝေဝေစနစ်အား ပြည်နယ်နှင့် ဒေသန္တရအစိုးရများထံသို့ ခွဲဝေပေးခြင်း

တိုင်းနှင့်ပြည်နယ် ဘဏ္ဍာငွေအသုံးစားရိတ်များ မြှင့်တက်လာခြင်း

STATE AND REGION
GOVERNMENT
EXPENDITURES
(IN MILLION KYAT)

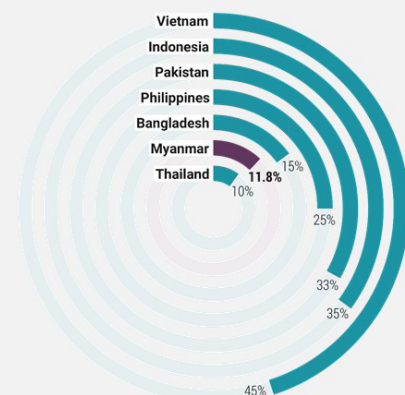
EXPENDITURE AS
PROPORTION OF
TOTAL GOVERNMENT
SPENDING (IN %)

၂၀၁၂-၁၃ သည် ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းများ ပြည်ထောင်စုမှ ဘတ်ဂျက်ငွေ သီးသန့်ရသော ပထမနှစ်ဖြစ်သည်။ အသုံးစားရိတ်များသည် စတင်ချမှတ်ခဲ့သော ၂၀၁၂-၁၃တွင် ၈၆၄,၁၂၂ သန်းမှ ၂၀၁၇-၁၈ တွင် ၂,၄၇၄,၉၄၂ သန်းသို့ မြင့်တက်သွားသည်။ ၆.၄ ရာခိုင်နှုန်းမှ စုစုပေါင်းအသုံးစားရိတ် ၁၂ရာခိုင်နှုန်းနှီးပါး ခန့်မှန်းချက် တိုးတက်သွားသည်။

တိုင်းနှင့်ပြည်နယ်အစိုးရများ၏ အသုံးစားရိတ်သည် ပြည်နယ်/တိုင်း ဘဏ္ဍာတွင် ဖျမ်းမျှ လူတစ်ဦးလျှင် ၅၀,၀၀၀ ကျပ်နှင့် ညီမျှသည်။

တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်အသုံးစားရိတ်: အခြားသော နိုင်ငံများနှင့် နှိုင်းယှဉ်လျှင် နည်းပါးနေသေးသည်

တိုင်းနှင့်ပြည်နယ်အဆင့်တွင် အသုံးစားရိတ်မြှင့်တက်လာခြင်းသည် သတ်မှတ်ထားသော အတိုင်းအတာပမာဏများ အတွင်းနှင့် စုစုပေါင်း အစိုးရအသုံးစားရိတ် ဝေစုအတွင်းတွင်ပါ မြှင့်တက်လာပြီး တိုင်းနှင့် ပြည်နယ်များအား ပြည့်သူတို့၏ လိုအပ်ချက်များကို ပြည့်စုံနိုင်စေရန် အခွင့်အလမ်းများ ပိုမိုပေးလေသည်။

ထိုကဲ့သို့ တိုးမြှင့်လာသော်လည်း တိုင်းနှင့်ပြည်နယ်အဆင့်ရှိ အသုံးစားရိတ်များသည် စုစုပေါင်းအစိုးရအသုံးစားရိတ်ထဲတွင် ဝေစုပုံကြည့်လျှင် နည်းနေသေးသည်။

ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးတို့၏ အစိုးရအသုံးစားရိတ် ဝေစုများသည် အခြားသော အာရှနိုင်ငံများ၏ အသုံးစားရိတ်နှင့် ယှဉ်ကြည့်လျှင် နည်းနေသေးသည်။

Source: Adapted from Minoletti 2016; International figures (2009) taken from Dickenson-Jones, De, and Smurra 2015, 44; Myanmar figure (2017/18) from Union Citizen's Budget and MOPF data.

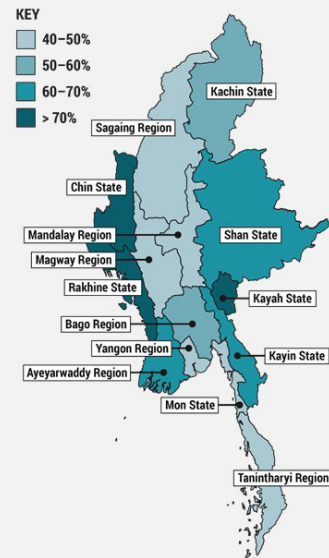
အာရှအခြားနေရာများရှိ ဒေသန္တရအစိုးရများအား အသုံးစားရိတ် သုံးစွဲရန် ချမှတ်ပေးထားသော တာဝန်အချို့

နီပေါ ဒေသန္တရအစိုးရ အုပ်ချုပ်ခွင့် အတိအကျ (၁၉၉၉)	ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ် ပြည်ထောင်စု ပါရှိရန် အတိအကျ (၂၀၀၉)	တီမာ-လေးပြည် - အိန္ဒိယပြည်နယ် ဒေသန္တရအစိုးရ အတိအကျ (၁၉၉၄)	ကွန်မြူနယ်နှင့် ဆန်ခတ် စီမံအုပ်ချုပ်ရေး ကမ္ဘောဒီးယား ဥပဒေ (၂၀၀၁)
ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေး ကော်မတီများ (ပျမ်းမျှလူဦးရေ ၁၀,၀၀၀)	ပြည်ထောင်စု ပါရှိရန်များ (ပျမ်းမျှလူဦးရေ ၂၇,၀၀၀)	ဂရမ် ပန်ချာယက်များ (ပျမ်းမျှလူဦးရေ ၂၅,၀၀၀)	ကွန်မြူနယ်များ (ပျမ်းမျှ လူဦးရေ ၈,၀၀၀)
- သောက်ရေ - မူလတန်းပညာရေး - သင်ကြားမှုအထောက်အကူများ - အခြေခံကျန်းမာရေး အထောက်အကူပစ္စည်းများ - ကျေးရွာလမ်းများ - ကျေးရွာ ဆည်မြောင်းစနစ်	- ကျေးရွာလမ်းများ - မြေအောက်မြောင်းများ - ရေတွင်းများ၊ ရေစုပ်စက်များ၊ တိုင်ကီများ၊ ရေအိုင်များ - ဆည်မြောင်းစနစ်နှင့် ရေမြောင်းစနစ်များ - လမ်းမီး	- မူလတန်းနှင့် မူလတန်းကျော်များ - ဆေးပေးခန်းများနှင့် ဆေးရုံများ - ကျေးလက်ရေပေးဝေရေး စနစ် - အချို့ကုန်ပစ္စည်းစနစ် - အများပြည်သူသုံးအိမ်သာနှင့် ရေချိုးခန်းများ - နေကလေးထိန်း ကျောင်းများ	- ကျေးရွာလမ်းနှင့် တံတားများ - ကျေးရွာရေပေးဝေမှု စနစ်များ - ကျေးရွာ ဆည်မြောင်းစနစ် - မူလတန်းကျော်ပညာ သင်ကြားမှု အထောက်အကူများ - အခြေခံကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှုအထောက်အကူ များ

တိုင်းနှင့် ပြည်နယ်များမှ စုစုပေါင်းအနက် မျှဝေသုံးစွဲသော ငွေလုံးငွေရင်း သုံးစွဲပမာဏ

ဘဏ္ဍာရေးနှစ် ၂၀၁၆/၂၀၁၇

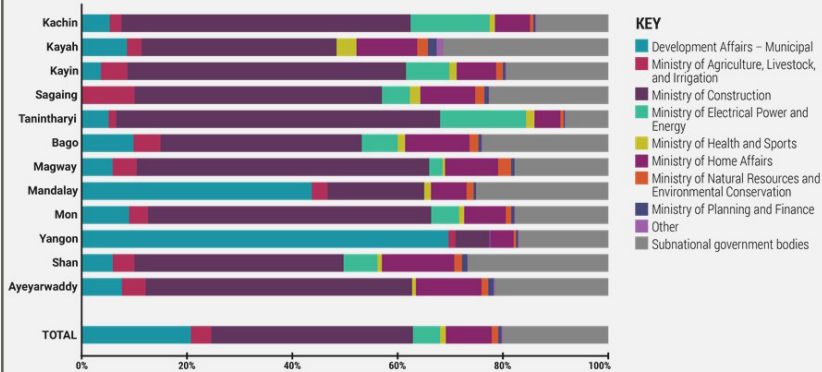
တိုင်းနှင့်ပြည်နယ်များတွင် သိသိသာသာ ကွာခြားမှုရှိ(မြန်ပြည်နယ်တွင် ၄၀ ရာခိုင်နှုန်းနှင့် ကယားပြည်နယ်တွင် ၇၀ ရာခိုင်နှုန်း)
တိုင်းနှင့်ပြည်နယ် စုစုပေါင်း ငွေလုံးငွေရင်း အသုံးစားရိတ်ပမာဏသည် ၂၀၁၃-၁၄တွင် ၃၆% မှ ၂၀၁၆-၁၇တွင် ၅၅% ထိ တက်သွားသည်။

တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်တို့၏ အသုံးစရိတ်သည် ကွဲပြားလျက်ရှိသည်

ဘဏ္ဍာရေးနှစ် ၂၀၁၆/၂၀၁၇

SHARE STATE/REGION EXPENDITURE BY MINISTRY AS OF TOTAL

တိုင်းနှင့်ပြည်နယ်အစိုးရတို့၏ အသုံးစရိတ်များသည် ပိုမိုကွဲပြားလာသည်

- ဆောက်လုပ်ရေးဝန်ကြီးဌာန၏ အသုံးစရိတ်စာရင်း အထူးသဖြင့် ထရပ်ကားလမ်း(အဝေးပြေးလမ်း) နှင့် တံတားအသုံးစရိတ်သည် ၂၀၁၃/၁၄ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်တွင် စုစုပေါင်း ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းအသုံးစရိတ် ၅၄ ရာခိုင်နှုန်းရှိခဲ့ရာမှ ၂၀၁၆/၁၇တွင် ၃၈ ရာခိုင်နှုန်းသို့ ကျသွားသည်။
- ရာခိုင်နှုန်းကျသွားသောကြောင့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရတို့ သည် အသုံးစရိတ် ဧရိယာများကို ရှာဖွေသတ်မှတ်လာကြသည်။ လျှပ်စစ်ဓာတ်အားဆိုင်ရာ အသုံးစရိတ်များတွင် ၂၀၁၃-၂၀၁၄တွင် သံညာဓာန်မှ ၂၀၁၆-၂၀၁၇ တွင် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်း ၁၂ ရာခိုင်နှုန်း ၅ % ဖြစ်ပြီး တနင်္သာရီတိုင်းတွင် ၁၆ % အထိ ရှိသည်။
- အသုံးစရိတ်အများစုသည် တိုင်းနှင့်ပြည်နယ်အစိုးရတို့မှ ဘဏ္ဍာရေးရေးဆွဲပြီး ပြည်သူ့ အရင်းအမြစ်များ တိုးပွားလာအောင်လည်း အကြံဉာဏ်ပြုနိုင်သည်။

ဘဏ္ဍာငွေ လွှဲပြောင်းမှုနှင့် ကိုယ်ပိုင်ရင်းမြစ်မှ ဝင်ငွေ နှိုင်းယှဉ်ချက် (ကျပ်သန်းပေါင်း)

- မြည်ထောင်စုအစိုးရမှ မြည်နယ်နှင့်တိုင်းအစိုးရသို့ ဘဏ္ဍာငွေ လွှဲပြောင်းပေးရာတွင် ပုံစံသုံးမျိုးရှိသည် ၊ အထွေထွေထောက်ပံ့လွှဲငွေ၊ အခွန်ဝင်ငွေ မျှဝေမှုနှင့် ခွဲခြားတိုးတက်မှု ရန်ငွေတို့ဖြစ်ကြသည်။
- အထွေထွေထောက်ပံ့လွှဲငွေသည် မြည်ထောင်စုမှ တိုင်းနှင့်မြည်နယ်အစိုးရများသို့ လွှဲပြောင်းပေးရာတွင် အများဆုံးသော လွှဲပြောင်းမှုဖြစ်သည်။
- တိုင်းနှင့်မြည်နယ်အစိုးရဝင်ငွေများ၏ စုစုပေါင်း ပမာဏသည် ၂၇၃%(သုံးဆနီးပါး) ၂၀၁၂-၂၀၁၃ မှ ၂၀၁၇-၂၀၁၈ တွင် မြင့်တက်သွားသည်။
- ဥပမာအားဖြင့် ကရင်မြည်နယ်တွင် ကိုယ်ပိုင်ရင်းမြစ်မှရသော ဝင်ငွေသည် ဘဏ္ဍာရေးနှစ် ၂၀၁၃/၁၄ တွင် စုစုပေါင်းဝင်ငွေ၏ ၆၀ရာခိုင်နှုန်းနီးပါးရှိပြီး ဘဏ္ဍာရေးနှစ် ၂၀၁၇/၁၈ တွင် ၄.၈ ရာခိုင်နှုန်းရှိသည်။
- ဘဏ္ဍာရေးနှစ် ၂၀၁၂/၁၃ တွင် မြန်မာကျပ်ငွေ ၄၃၇ ဘီလျံမှ ၁,၇၀၇ ဘီလျံသို့ ဘဏ္ဍာရေးနှစ် ၂၀၁၇/၁၈ တွင် မြင့်တက်သွားသည်။ ဘဏ္ဍာရေးနှစ် ၂၀၁၇/၁၈ တွင် အထွေထွေထောက်ပံ့လွှဲငွေပြောင်းငွေသည် တစ်နိုင်ငံလုံး တိုင်းနှင့်မြည်နယ် ဝင်ငွေ စုစုပေါင်း၏ ၆၉ ရာခိုင်နှုန်းရှိသည်။

စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့ အခွန်ငွေကောက်ခံခြင်း

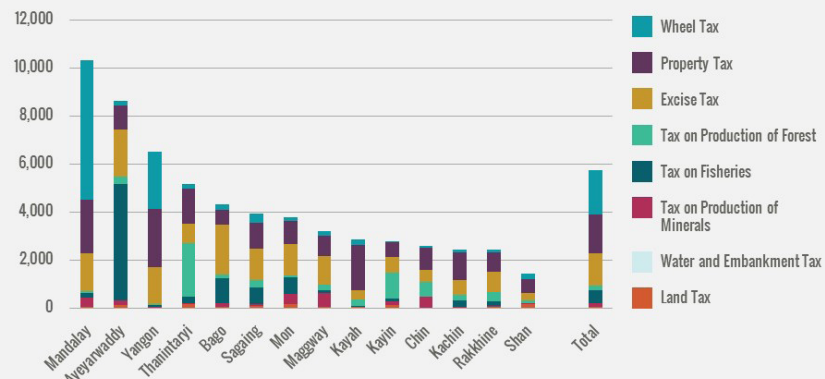
စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့ အခွန်ငွေကောက်ခံမှု - လူတစ်ဦးချင်းစီအတွက် အခွန်ငွေကောက်ခံခြင်း

*City Development Committees (CDC) are present in Yangon and Mandalay.

အကြောင်းအရာအလိုက် အခွန်ငွေကောက်ခံခြင်း တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်များအားလုံး

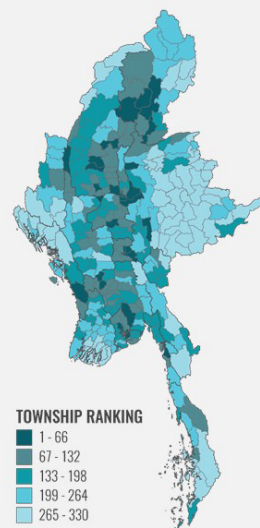
SUBNATIONAL TAX COLLECTION (PER CAPITA, 2016-17 BE)

မြို့နယ်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု အညွှန်းကိန်း (တိုင်းနှင့်ပြည်နယ်များရှိ ဖွံ့ဖြိုးမှု တိုင်းတာခြင်း)

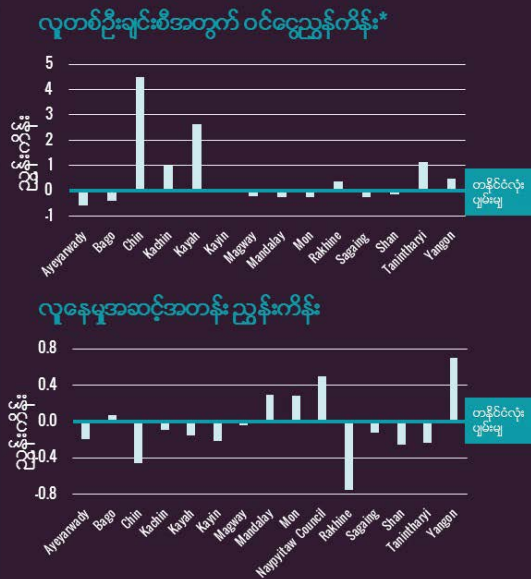
မြန်မာနိုင်ငံ၏ မြို့နယ်အသီးသီးရှိ လူသားဖွံ့ဖြိုးမှု
တောင့်တင်းမှု ပြေပျောက်

- မြို့နယ်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု အညွှန်းကိန်းသည် မြန်မာ့သန်းခေါင်စာရင်း (၂၀၁၄) မှ ရရှိသော ဒေတာများအပေါ်တွင် အခြေပြုထားသည်။
- ၎င်းသည် လူနေမှုအဆင့်အတန်း၊ ကျန်းမာရေးနှင့် ပညာရေး ညွှန်ကိန်းကို စုပေါင်းထားခြင်း ဖြစ်သည်။ ညာဖက်ရှိ ပုံသည် မြို့နယ်များအား မြို့နယ်အဆင့် လူသားဖွံ့ဖြိုးမှု ညွှန်ကိန်းအဆင့်များကို အခြေခံ၍ တွက်ချက်ဖော်ပြထားသည်။

လူတစ်ဦးချင်းစီအတွက်ပျမ်းမျှ ဝင်ငွေနှင့် ဖွံ့ဖြိုးမှု ကွာဟချက်များ

* ပျမ်းမျှလူနေမှုအဆင့်တန်း
ညွှန်းကိန်းသည်
အိမ်ထောင်စုအနေနှင့် ပိုင်ဆိုင်မှု
အခြေအနေညွှန်းကိန်း ဖြစ်သော
သန့်ရှင်းသောရေရရှိမှုနှင့်
လျှပ်စစ်စီးရရှိမှု နှင့်
အိမ်ထောင်စုပိုင်ဆိုင်မှုဖြစ်သော ရေဒီယို
(သို့) စက်ဘီးပိုင်ဆိုင်မှု တို့ကို
ပေါင်းစည်းထားပါသည်။

* State/region per capita revenue divided by average per capita revenue
** Household conditions and household assets

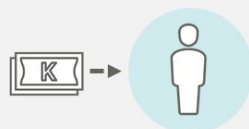
လူတစ်ဦးချင်းစီအတွက်ပျမ်းမျှ ဝင်ငွေနှင့် ဖွံ့ဖြိုးမှု ကွာဟချက်များ

ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးများ၏ လူတစ်ဦးချင်းစီမှ
ပျမ်းမျှရရှိသည့်ဝင်ငွေများသည် သိသိသာသာ ကွာဟမှုများ ရှိနေသည်။

လူတစ်ဦးချင်းစီမှ ဝင်ငွေများအရ မည်သည့်ပြည်နယ်ကိုမျှ
ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်းများ ရှိပုံမပေါ်ပါ။

ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးများအတွင်း ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ဆောင်မှု
အတိုင်းအတာသည် ကွဲပြားခြားနားမှုများ ရှိနေသည်။

လူတစ်ဦးချင်းစီမှ ပျမ်းမျှရရှိသည့်ဝင်ငွေများသည် ပြည်နယ်နှင့်
တိုင်းဒေသကြီးများ၏ ဖွံ့ဖြိုးမှုဆိုင်ရာ လိုအပ်ချက်များကို အပြည့်အဝ
ထင်ဟပ်စေခြင်း (သို့) တုံ့ပြန်ခြင်းမရှိပါ။

ဘဏ္ဍာရေးအရ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချခြင်းကို ဆန်းစစ်ခြင်း

- မြန်မာနိုင်ငံ၏အုပ်ချုပ်ပုံစံအား ပြန်လည်ဖွဲ့စည်းခြင်းသည် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချခြင်းထက် အောက်ခြေအဆင့်များသို့ အခွင့်အာဏာနှင့်တာဝန်များ လွှဲပြောင်းပေးခြင်းကိုသို့ အဓိပ္ပါယ်သက်ရောက်မှု ပိုရှိသည်။
- အောက်ခြေအဆင့်များသို့ အခွင့်အာဏာနှင့် တာဝန်များလွှဲပြောင်းပေးခြင်းသည် လမ်းမှန်သို့ ဦးတည်မည့် ကနဦးခြေလှမ်းကိုသို့ မြင်နိုင်သည်။
- သို့သော် ထိုလုပ်ငန်းစဉ်သည် ပိုမိုခိုင်မာသော ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့်ခွင့်အာဏာများကို ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချခြင်းဖြစ်စဉ်မှ ဖော်ဆောင်ပေးနိုင်မည့် တာဝန်ခံမှုဆိုင်ရာ ယန္တရားများကို အကောင်အထည်ဖော်ရန် တတ်နိုင်စွမ်းမရှိနိုင်လောက်ပါ။

ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချခြင်း

ဗဟိုအစိုးရမှ အောက်ခြေအဆင့် အစိုးရများ (သို့) တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း လွတ်လပ်သော အစိုးရအဖွဲ့ အစည်းများသို့ ပြည်သူ့ လုပ်ငန်းတာဝန်များ ခွဲဝေပေးခြင်း၊ အုပ်ချုပ်မှုပိုင်း၊ စီမံခန့်ခွဲမှုပိုင်းဆိုင်ရာ တာဝန်များကို ပိုမိုခွဲဝေပေးခြင်း ဖြစ်သည်။

အောက်ခြေအဆင့်များသို့ အခွင့်အာဏာနှင့် တာဝန်များလွှဲပြောင်းပေးခြင်း

ဗဟိုဝန်ကြီးဌာနများမှ အောက်ခြေအဆင့်ရုံးများသို့ ပိုမိုလုပ်ပိုင်ခွင့်ရှိသည့်အေဂျင်စီများအနေဖြင့် စီမံခန့်ခွဲမှုတာဝန်များလွှဲပြောင်းပေးခြင်းဖြင့် ပြည်သူများနှင့် ပိုမိုနီးကပ်စေသည်။ ဗဟိုအစိုးရ၏ အစိတ်အပိုင်းအနေဖြင့်သာ ဆက်လက်တည်ရှိစေသည်။

ဘဏ္ဍာရေးအရ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချခြင်းကို ဆန်းစစ်ခြင်း

- ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးအဆင့်များရှိ ဝန်ကြီးဌာနများနှင့် အစိုးရပိုင် စီးပွားရေး လုပ်ငန်းများသည် ပြည်ထောင်စုအဆင့် ဝန်ကြီးဌာနများ၏ ပြည်နယ်၊ တိုင်းဒေသကြီးများရှိ အေဂျင်စီများကို ကိုယ်စားပြုနေသော်လည်း ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးများသည် ပြည်ထောင်စုမှ လွှဲပြောင်းပေးအပ်လာသော အရင်းအမြစ်များအပေါ် များစွာ မှီခိုနေကြရခြင်းဖြစ်သည်။ စည်ပင်သာယာရေး အဖွဲ့ (DAOs/Department of Development Affairs) တို့သည် ရွှင်းချက်ဖြစ်။
- DAOs သည် မြန်မာနိုင်ငံရှိ ဗဟိုအုပ်ချုပ်မှုလျော့ချထားသည့် အစိုးရအဖွဲ့ တစ်ရပ်ဖြစ်သည်။ DAOs များမှ ကိုယ်ပိုင်ဝင်ငွေများကို စုဆောင်းပြီး ကိုယ်ပိုင်ဘဏ်ဂျာနယ်များကို ဒေသန္တရလုံအပ်ချက်များအရ သုံးစွဲနေခြင်းဖြစ်သည်။ (ကျန်းမာရေးနှင့်ပညာရေးဝန်ဆောင်မှုများအတွက်မဟုတ်ဘဲ ဖြူပြင်ဆောင်မှုများအတွက်ဖြစ်သည်။) ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးများမှ ၎င်းတို့ကို တာဝန်ခံစေသည်။
- မြဲငုံကြည်လျှင် လူမှုအစုအဖွဲ့သည် ပြည်ထောင်စုအစိုးရ၏ စီမံခန့်ခွဲမှုဆောင်ရွက်မှုများကို ဆဲဖြစ်သည်။

စည်ပင်သာယာရေး အဖွဲ့သည် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရကို တာဝန်ခံရသည်။

အဓိက အကြောင်းအရာ အနှစ်ချုပ်

- ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးတို့၏ အသုံးစရိတ်များသည် ပြည်ထောင်စုအစိုးရ၏ ဘဏ္ဍာငွေလွှဲပြောင်းပေးမှုများကြောင့် အများအပြားတိုးမြှင့်လာခဲ့သည်။
- ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးတို့၏ ငွေလုံးငွေရင်းအသုံးစရိတ်များသည် များပြားလာခဲ့ပြီး သုံးစွဲရန်လျာထားသည့်ကဏ္ဍများသည်လည်း ပို၍ ကွဲပြားခြားနားလာသည်။ (ပြည်နယ်တိုင်းအစိုးရအဖွဲ့ များ၊ ဆောက်လုပ်ရေးလျှပ်စစ်၊ ဘာသာရေးအခြေ၊ စည်ပင်သာယာရေး)
- ၂၀၁၁ခုနှစ်မှစ၍ မြန်မာနိုင်ငံ၏ အုပ်ချုပ်ရေးနစ်မြ့်ပြောင်းလဲမှု များသည် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချခြင်းနှင့်ယှဉ်လျှင် အောက်ခြေ အဆင့်များသို့ အခွင့်အာဏာနှင့် တာဝန်များလွှဲပြောင်းပေးခြင်းဟု ပို၍ အနက်အဓိပ္ပါယ်ရှိနိုင်သည်။ တိုင်းနှင့်ပြည်နယ်များသည် ပြည်ထောင်စုမှလွှဲပြောင်းပေးလာသော အရင်းအမြစ်များကို များစွာ မှီခိုနေရသောကြောင့် ဖြစ်သည်။
- ပြည်ထောင်စုအစိုးရအနေဖြင့် လူမှုရေးအစွဲအစွဲ ဖော်ဆောင်ရန် ဘဏ္ဍာရေးတာဝန်များနှင့် အစီအမံများကို ထိန်းချုပ်ထားဆဲ ဖြစ်သည်။
- တာဝန်ခံမှုဆိုင်ရာ ယန္တရားများဖော်ဆောင်ရန်၊ ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့် အာဏာခွဲဝေပေးရန်နှင့် ပြည်သူများ၏ လိုအပ်ချက်များကို အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ရန် ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့်အာဏာကို ဗဟို ချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချခြင်း လုပ်ဆောင်ချက်များ ခိုင်ခိုင်မာမာ လိုအပ်ပါသည်။

လေ့ကျင့်ခန်း

- အဆင့် ၁ ဖွံ့ဖြိုးရေးနှင့် ဝင်ငွေကွာဟမှုကို ရှင်းပြထားသော ဆလိုက်များကို လေ့လာပေးပါရန်။
- အဆင့် ၂ အုပ်စုဖွဲ့ဆွေးနွေးရန် မေးခွန်း (၁၀ မိနစ်) ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချခြင်းသည် ဖွံ့ဖြိုးမှု ကွာဟချက်များကို ဖြေရှင်းနိုင်မည်လော။

အပိုင်း (၃)

ဖက်ဒရယ်ဘဏ္ဍာရေးစနစ်နှင့် တန်းတူညီမျှစေခြင်း

အပိုင်း ၃

ဖက်ဒရယ် ဘဏ္ဍာရေးစနစ်နှင့် တန်းတူညီမျှစေခြင်း

ပါဝင်သည့် အကြောင်းအရာများ

- ၁ ဖက်ဒရယ်စနစ်တစ်ခုရှိ တန်းတူညီမျှခြင်း၏ ကဏ္ဍသည် အဘယ်နည်း။
- ၂ မြန်မာပြည်ရှိ ကျင့်သုံးနေသော ဘဏ္ဍာရေးလွှဲပြောင်းပေးမှုများသည် အဘယ်နည်း။
- ၃ မြန်မာနိုင်ငံရှိသော ဘဏ္ဍာရေးစနစ်တွင်းရှိ တန်းတူညီမျှမှု ဖြစ်စေသည့် အချိုးအရာများသည် မည်သို့ လည်ပတ်ကြသနည်း။ အခြား အခြေအနေများတွင် မည်သို့သော နည်းလမ်းများဖြင့် တန်းတူညီမျှမှု ဖြစ်စေသနည်း။
- ၄ တန်းတူညီမျှခြင်းမဟုတ်ရာတွင် ညီမျှရေးကို မြှင့်တင်ပေးရန် မတူညီသော လိုအပ်ချက်များကို ထင်ဟပ်စေသင့်ပါသလား။

ဝေါဟာရ အဓိပ္ပါယ် ဖွင့်ဆိုချက်များ

တန်းတူညီမျှခြင်း : တူညီသော အခြေအနေများ အထူးသဖြင့် ရာထူး၊ အခွင့်အရေး၊ အခွင့်အလမ်း

သာတူညီမျှခြင်း : ဘက်လိုက်ခြင်း နှင့် မျက်နှာမလိုက်ခြင်း တို့တွင် တန်းတူထားခြင်း၊ လောက သဘောတရားကို အလေးထား၍ တရားမျှတစွာ ဆုံးဖြတ်ခြင်း

တန်းတူညီမျှစေရန်ထောက်ပံ့ပေးအပ်ခြင်း : မတူညီသော ဝင်ငွေရရှိမှုနှင့် ဝန်ဆောင်မှုတန်ဖိုးကို ဝီရိယများကို ညီမျှစေရန်ရည်ရွယ်၍ ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုအစိုးရမှ ပြည်နယ်၊ တိုင်း၊ အစိုးရများသို့ ပေးအပ်သည့် ထောက်ပံ့ပေးအပ်ချက်များ

ဘဏ္ဍာရေးတွင် တန်းတူညီမျှမှု မရှိခြင်း : ဘဏ္ဍာရေး အသားတင် အကျိုးအမြတ် ကွာခြား ချက်ပေါ်မူတည်၍ ပြည်ထောင်စုမှ ပြည်နယ်၊တိုင်းများသို့ တန်းတူညီမျှမဟုတ်သော အခွင့်အရေးများကို ပေးအပ်ခြင်း

ဘဏ္ဍာရေး အသားတင် အကျိုးအမြတ် : တစ်ဦးချင်း ရရှိသော အကျိုးခံစားခွင့်နှင့် တစ်ဦးစီ ပေးဆောင်ရသော အခွန်ပမာဏအကြား ကွာခြားချက်

ဝင်ငွေ ခွဲဝေခြင်း : ဖက်ဒရယ် ပြည်ထောင်စုမှ ကောက်ယူရရှိသော အခွန်ဘဏ္ဍာများကို တိုင်းနှင့် ပြည်နယ် ၊ ဒေသန္တရ အစိုးရများသို့ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း ခွဲဝေပေးခြင်း

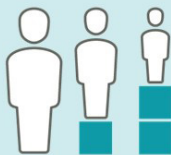
တန်းတူညီမျှခြင်းနှင့် သာတူညီမျှခြင်း

တန်းတူညီမျှခြင်း

တန်းတူညီမျှခြင်း : တူညီသော အခြေအနေများ အထူးသဖြင့် ရာထူး၊ အခွင့်အရေး၊ အခွင့်အလမ်း

သာတူညီမျှခြင်း

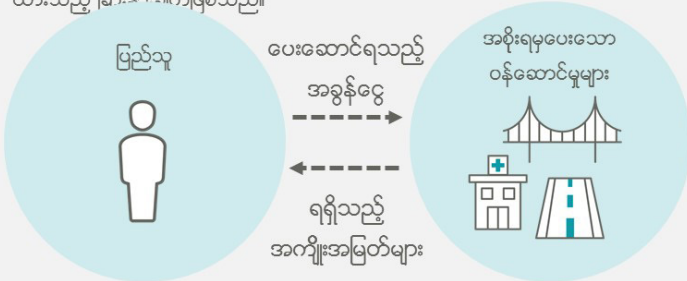

သာတူညီမျှခြင်း : ဘက်လိုက်ခြင်း နှင့် မျက်နှာမလိုက်ခြင်း တို့တွင် တန်းတူထားခြင်း၊ လောက သဘောတရားကို အလေးထား၍ တရားမျှတစွာ ဆုံးဖြတ်ခြင်း

အသားတင် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ အကျိုးအမြတ်

အသားတင် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ အကျိုးအမြတ် (Net Fiscal Benefits - NFB) =
ရရှိသည့်အကျိုးအမြတ် - ပေးဆောင်ရသည့်အခွန်ငွေ

အသားတင် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ အကျိုးအမြတ် (NFB) ဆိုသည်မှာ ပြည်သူတစ်ဦးချင်းစီ
ရရှိသည့်အကျိုးအမြတ်များမှ ပြည်သူတစ်ဦးချင်းစီ မှ ပေးဆောင်ရသည့်အခွန်ငွေကို နုတ်ယူ
ထားသည့် ခြားနားခြင်းဖြစ်သည်။

အသားတင်ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ အကျိုးအမြတ်ရရှိမှု ခြားနားခြင်းများ

- တစ်ဦးချင်း ပျမ်းမျှဝင်ငွေ ပုံမှန်အောက်ရောက်သော ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးတို့သည် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ အကျိုးအမြတ်ရရှိမှုတွင်လည်း ပုံမှန်ထက် လျော့နည်းသည်။
- ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ အကျိုးအမြတ်ရရှိမှုတွင် ပျမ်းမျှဝင်ငွေများသော ပြည်နယ်/တိုင်းမှ လူထုသည် ပျမ်းမျှဝင်ငွေ နည်းသော ပြည်နယ်/တိုင်းမှ လူထုထက် ပိုမိုကြီးမားသည်။
- အထက်ပါ ဖြစ်စဉ်ကို ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ တန်းတူညီမျှမှု မရှိခြင်းဟု ခေါ်သည်။

တန်းတူညီမျှ ဖြစ်စေခြင်း

- NFBs များကို တန်းတူဖြစ်စေရန်အတွက်မူ တန်းတူညီမျှစေသည့်ငွေပေးချေမှုများ ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် ဗက်အေရေရင်းတစ်ခုအတွင်းရှိ ဘဏ္ဍာရေးအရ ကွာဟချက်များကို ချေချက်ပေးနိုင်မည်ဖြစ်သည်။ အသားတင် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ အကျိုးအမြတ်ကို ညီမျှစေမည် ဖြစ်သည်။
- အောက်ဖော်ပြပါအခြေအနေများ၏ ကွဲပြားခြားနားချက်များသည် ပြည်နယ်များရှိ NFBs များ ကွဲပြားခြားနားမှုကိုဖြစ်စေသည်။
 - ပြည်နယ်များ၏အခွန်ငွေကောက်ခံရရှိထားသည့်ပမာဏများ
 - ပြည်နယ်အတွင်းပြည်သူများအတွက်ဝန်ဆောင်မှုထောက်ပံ့ခြင်းဆိုင်ရာ ကုန်ကျစရိတ်များ
 - ထိုပြည်နယ်အတွင်း လိုအပ်နေသော ဝန်ဆောင်မှုများ
- တန်းတူညီမျှဖြစ်စေသည့်ထောက်ပံ့ငွေများသည် ပြည်နယ်များ၏ NFBs များ၏ကွဲပြားခြားနားချက်များကို ပပျောက်စေသည်။
 - သက်ဆိုင်ရာ အခွန်ငွေကောက်ခံရရှိထားပမာဏ နှင့် ပြည်နယ်အတွင်း ပြည်သူများအတွက် ဝန်ဆောင်မှုများထောက်ပံ့ရာတွင် ကုန်ကျသည့်စရိတ်များအပေါ်မူတည်၍
- တန်းတူညီမျှဖြစ်စေသည့် ထောက်ပံ့ငွေများပေးအပ်ခြင်းဖြင့် ပြည်နယ်များမှ သင့်တင့်လျော်ညီသော အခွန်ငွေနံများကောက်ခံခြင်းဖြင့် သင့်တင့်လျော်ညီသော ဝန်ဆောင်မှုများကို ထောက်ပံ့ပေးနိုင်လာစေရန် ရည်ရွယ်သည်။

တန်းတူညီမျှ ဖြစ်စေခြင်း

လိုအပ်ချက်အများအရ ကွဲပြားခြားနားမှုများအတွက် တန်းတူညီမျှစေခြင်း

အောက်ပါလိုအပ်ချက်ညွှန်းကိန်းများပေါ်မူတည် သည့် ပုံသေနည်း

- လူဦးရေ
- လူတစ်ဦးချင်းစီ၏ ဂျီဒီပီ
- ဆင်းရဲမှုနှုန်း
- လူမှုပတ်ဝန်းကျင်အနေအထား
- လူဦးရေသိပ်သည်းမှု

အခွန်ငွေကောက်ခံရရှိမှုပမာဏများအရ ကွဲပြားခြားနားမှုများအတွက် တန်းတူညီမျှစေခြင်း

တစ်ဦးချင်းစီမှ ကောက်ခံရရှိသည့်

အခွန်ဝင်ငွေများကို

တန်းတူညီမျှစေသည့် ပုံသေနည်း

- သဘာဝအရင်းအမြစ်များ အပါအဝင် အားလုံးသော ရင်းမြစ်များ

စံသတ်မှတ်ချက်အမျိုးမျိုး

- နိုင်ငံ၏ပျမ်းမျှ
- ထိပ်ဆုံးအဆင့်ရှိ အစိုးရ
- ပြည်နယ်များကို ကိုယ်စားပြုသည့်အဖွဲ့ အသားတင်နှင့် စုစုပေါင်း အကြား ဆက်စပ်မှု အစီအစဉ်

တန်းတူညီမျှခြင်း ဥပမာများ

သြစတြေးလျနိုင်ငံ

သြစတြေးလျနိုင်ငံ၏ တန်းတူညီမျှခြင်းစနစ်ကို လိုအပ်ချက်များ ပေါ်တွင်အခြေခံထားပြီး နေသဟာယထောက်ပံ့ငွေ ကော်မရှင်မှ စီမံအုပ်ချုပ်သည်။ သြစတြေးလျနိုင်ငံတွင် အခွန်ဝင်ငွေကောက်ခံမှုများကို ဗဟိုမှချုပ်ကိုင်ထားသော်လည်း အသုံးစရိတ်များနှင့် ဗဟိုသက်ရှိ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုများ အများအပြား လျော့ချထားသည်။

ကနေဒါနိုင်ငံ

ကနေဒါနိုင်ငံ၏ တန်းတူညီမျှခြင်းစနစ်မှာ ဘဏ္ဍာရေးအရ ဝင်ငွေရရှိနိုင်စွမ်းအား ပုံမှန်ထက်နိမ့်ကျသော ခရိုင်များကို နိုင်ငံ၏ဝင်ငွေရရှိနိုင်စွမ်းအား ပျမ်းမျှဗဟဇာအထိ ရောက်ရှိအောင် မြှင့်တင်ပေးနိုင်ရန် စတင်ဆောင်ထားသည့် ကိုယ်စားပြုအခွန်စနစ်ပေါ် အခြေခံထားသည်။ ထိုအရာကို 'gross' scheme လို့လည်း ခေါ်သည်။ ကနေဒါသည် သဘာဝအရင်းအမြစ်များအပါအဝင် အသုံးစရိတ်များဆိုင်ရာ တာဝန်ဝတ္တရားများနှင့် အခွန်ကောက်ခံခြင်းဆိုင်ရာ အာဏာများကို စီမံခြင်းတွင် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုများ များစွာ လျော့ချထားသည်။

ဂျာမနီနိုင်ငံ

ဂျာမနီနိုင်ငံ၏ တန်းတူညီမျှခြင်းစနစ်သည် အဓိက အခွန်ငွေများကို ဗဟိုပြုထားပြီး net scheme အနေနဲ့ လည်ပတ်ပါသည်။ အဓိက အခွန်ငွေများကိုကောက်ခံခြင်းကို အလုံးစုံတန်းညီထားသည့် ရင်းမြစ်အခြေခံပေါ်မူတည်သည့် မြင်သာသော ဝင်ငွေခွဲဝေခြင်းအစီအမံများဖြင့် ဗဟိုမှချုပ်ကိုင်ထားသည်။ ဝင်ငွေများပြားသော ပြည်နယ်များကို နိုင်ငံတဝှမ်းလုံး၏ ပျမ်းမျှနှင့်ညီမျှစေရန် လျော့ချပြီး ဝင်ငွေနည်းပါးသော ပြည်နယ်များကို ၎င်းပျမ်းမျှနှင့်ညီမျှစေရန် တိုးမြှင့်ပေးသည်။ ထိုအစီအမံများကို ခွဲစည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ပြဌာန်းထားပြီးဖြစ်သည်။

လေ့ကျင့်ခန်း

- အဆင့် ၁ သာတူညီမျှခြင်း၊ တန်းတူညီမျှမှုနှင့် တန်းတူညီမျှမှုဖြစ်စေခြင်း စသည့် ဝေါဟာရများနှင့် ၎င်းအကြောင်းများ ပါသည့် ဆလိုက်တို့ကို လေ့လာပေးပါရန်။
- အဆင့် ၂ အုပ်စုဖွဲ့ ဆွေးနွေးခြင်း - (၁၀ မိနစ်)
တန်းတူညီမျှ ဖြစ်စေခြင်းအား အဘယ်ကြောင့် မြန်မာတွင် လိုအပ်သနည်း။ ၎င်း၏ အကျိုးကျေးဇူးများမှာ အဘယ်နည်း။
- အဆင့် ၃ အုပ်စုအလိုက် ပြန်လည်တင်ပြခြင်း - (၁၀ မိနစ်)
အုပ်စုကိုယ်စား တင်ပြမည့်သူတစ်ဦးကို ရွေးချယ်ပေးပါရန်

ထောက်ပံ့ငွေနှင့် ငွေလွှဲပြောင်းပေးမှု အမျိုးအစားများ

ဝင်ငွေခွဲဝေခြင်းအရ ဘဏ္ဍာငွေလွှဲပြောင်းပေးမှု

တိကျသောရည်ရွယ်ချက်အတွက် ထောက်ပံ့ငွေ

- Lump sum - လုံးပေါင်းလျာထားငွေ

ကုန်ကျငွေများကျခံခြင်းဆိုင်ရာ အစီအစဉ်များ

- ပြည်နယ်များမှ ထောက်ပံ့သော ကျွန်ုပ်တို့အရေး၊ ပညာရေးနှင့် လူမှုအထောက်အပံ့ဆိုင်ရာ အစီအစဉ်များနှင့်ဆိုင်သည့် ထောက်ပံ့ငွေများအား ကိုက်ညီစေခြင်း
- အခြေခံအဆောက်အအုံ၊ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး
- စီမံကိန်း၊ နည်းပညာဖွံ့ဖြိုးရေး

ဗဟိုအစိုးရမှပေးအပ်လာသော ထောက်ပံ့ငွေများ

- ပြည်နယ်များသို့ အဓိက ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများအတွက် ဗဟိုအစိုးရမှ အသုံးစရိတ်ဆိုင်ရာ ထောက်ပံ့ခြင်း
 - လူတစ်ဦးချင်းစီအတွက် မျှတသည့်နှုန်း
 - လိုအပ်ချက်များပေါ်မူတည်၍ သတ်မှတ်သည့်နှုန်း

အခွန်ဝင်ငွေခွဲဝေခြင်း နှင့် တန်းတူညီမျှစေခြင်း

အခွန်ငွေကောက်ခံခြင်းဆိုင်ရာ လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာများကို ပြည်နယ်အစိုးရများ သို့၊ လွှဲပြောင်းပေးခြင်း၊ ဥပမာ - ကိုယ်ပိုင်ဝင်ငွေခွန်၊ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းဝင်ငွေခွန်၊ အရောင်းအဝယ်ခွန်

- နိုင်ငံတော်မှ အခွန်ဝင်ငွေကောက်ခံမှုများနှင့်နှုန်းထား
- ပြည်နယ်အသီးသီး၏ ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ မညီမျှမှုများအတွက် အလားအလာကောင်းများ

ဗဟိုမှချွန်ကိုင်ထားသော အခွန်ငွေကောက်ခံခြင်း ပြည်နယ်များသို့ ပြန်လည် ဝေငှသည့် ဝေစု (ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုတည်သည့် ဝင်ငွေခွဲဝေခြင်း)

- အခွန်အမျိုးမျိုးအတွက် ဘုံအဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုချက်
- လိုအပ်သော အပိုတန်းတူညီမျှစေရန်ပေးချေသည့်ငွေ။

ဗဟိုမှချွန်ကိုင်ထားသော အခွန်ငွေကောက်ခံခြင်း ပြည်နယ်များသို့ လူတစ်ဦးချင်းစီအလိုက် ညီမျှတသည့် သတ်မှတ်ထားသည့် ဝေစု

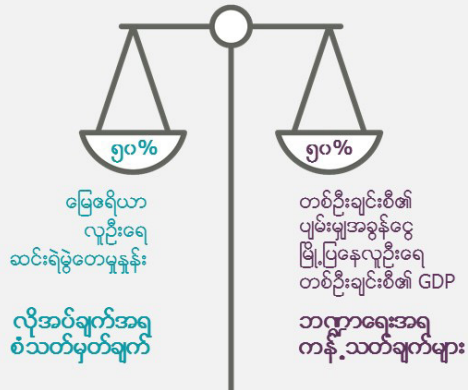
- လူတစ်ဦးချင်းစီအလိုက် ပျမ်းမျှဝင်ငွေများကို နိုင်ငံတစ်ဝှမ်း၏ ပျမ်းမျှ စံသတ်မှတ်ချက်နှင့် ညီမျှစေသည့်။
- အခွန်အမျိုးမျိုးအတွက် ဘုံသုံးအဓိပ္ပါယ် သတ်မှတ်ချက်

အထွေထွေ ထောက်ပံ့ငွေ

အထွေထွေထောက်ပံ့ငွေ။

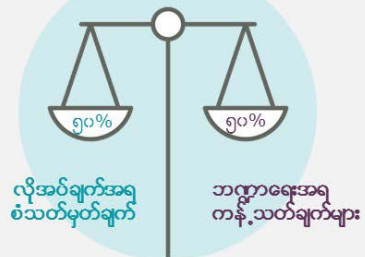
လိုအပ်ချက်နှင့်
ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာစွမ်းရည်
ပေါ်မူတည်၍
ဝင်ငွေလွှဲပြောင်းပေးအပ်ခြင်း။
၂၀၁၅-၂၀၁၆ မှစတင်သုံးစွဲသည့်
ပုံသေနည်း

ဖြန့်ဝေခြင်းပုံသေနည်း (ချိန်ညှိခြင်း)။

လက်ရှိမြန်မာနိုင်ငံ၏ ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ အစီအမံများ

ဖြန့်ဝေခြင်းပုံသေနည်း (ချိန်ညှိခြင်း)။

အထွေထွေထောက်ပံ့ငွေ

- ယခင်က "လိုငွေပြဿနာ" ဖြစ်ခဲ့သည်။
- ၂၀၁၅-၂၀၁၆ မှစ၍ ပုံသေနည်းအခြေခံ၊ တိုးတက်လာသည့် ဗဟိုဘဏ်က ဝင်ငွေ ပုံသေနည်းအသုံးပြု
- မြို့တော်စုတစ်ခုချင်းစီတွင် တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်တို့ ခွဲဝေပေးရမည့် ထောက်ပံ့ငွေအစုကို ဖော်ပြထားသည်။
- လိုအပ်ချက်ပေါ်မူတည်သည့် စံသတ်မှတ်ချက်
- ဘဏ္ဍာရေးကန့်သတ်ချက်များမူတည်သည့် စံသတ်မှတ်ချက်
- ဝင်ငွေခွဲဝေခြင်းဆိုင်ရာ ဖော်ပြချက်များ
- အသုံးပြုသည့် စံသတ်မှတ်ချက်များ
- လိုအပ်ချက်ပေါ်မူတည်သည့် စံသတ်မှတ်ချက်
 - ပြည်နယ်/တိုင်းရ် လူဦးရေ
 - ပြည်နယ်/တိုင်းရ် ဆင်းရဲမွဲတေမှုနှုန်း
 - ပြည်နယ်/တိုင်းရ် နယ်မြေအကျယ်အဝန်း
- ဘဏ္ဍာရေးကန့်သတ်ချက်များပေါ်မူတည်သည့် စံသတ်မှတ်ချက်
 - ပြည်နယ်/တိုင်းရ် လူတစ်ဦးချင်းစီ၏ ငွေကြေး
 - ပြည်နယ်/တိုင်းရ် မြို့ပြနေလူဦးရေ
 - ပြည်နယ်/တိုင်းရ် အခွန်ငွေကောက်ခံရရှိမှု ညီတူညီမျှမှုရှိစေခြင်း
- တန်ဆောင်ရန်များ တိုင်းတာဆောင်ရွက်ခြင်း

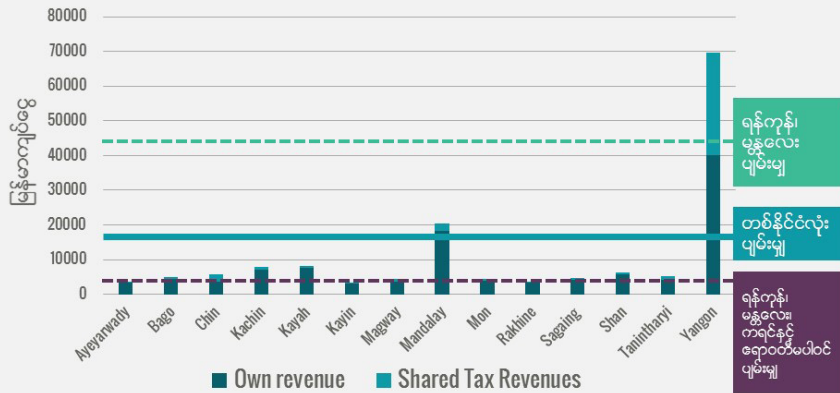
အထွေထွေထောက်ပံ့ငွေ ဖြန့်ဝေခြင်း

- ယခင်က အထွေထွေထောက်ပံ့ငွေများလွှဲပြောင်းပေးခြင်းကို “ လိုငွေထောက်ပံ့ခြင်း ” ဟုမှတ်ယူခဲ့ကြပါသည်။
 - တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်တို့၏ နှစ်အလိုက်ဘက်ဂျက်တင်သွင်းခြင်းကို ပြည်ထောင်စုအစိုးရမှသုံးသပ်စိစစ်ပြီး တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်တစ်ခုချင်းစီအတွက် ခန့်မှန်းလိုငွေ ပမာဏကို offset လုပ်မည်ဆိုတာကို ဆုံးဖြတ်ပါသည်။
- ၂၀၁၅-၂၀၁၆ ခုနှစ်မှစ၍ ပုံသေနည်းအခြေခံသည့် နည်းလမ်းကို ထည့်သွင်းခဲ့သည်။
 - ၂၀၁၅/၂၀၁၆ တွင် အသုံးပြုသော စံသတ်မှတ်ချက်
 - တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်တို့၏လူဦးရေ၊ ဆင်းရဲမှုညွှန်းကိန်းနှင့် လူတစ်ဦးချင်းစီ၏ပျမ်းမျှ ဂျီဒီပီ
- ၂၀၁၆-၂၀၁၇ တွင်ထပ်မံဖြည့်စွက်လိုက်သော စံသတ်မှတ်ချက်များ
 - တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်များ၏ မြေဧရိယာ၊ စုစုပေါင်း လူဦးရေထဲမှ မြို့ပြနေလူဦးရေ ရာခိုင်နှုန်း၊ လူဦးချင်းစီမှ ပျမ်းမျှအချွန်ငွေကောက်ခံရရှိမှု
- ထိုပုံသေနည်းကို အထွေထွေထောက်ပံ့ရန် နှစ်တိုးပမာဏတွက်ချက်ရာတွင်သာ အသုံးပြုသည်။

အထွေထွေထောက်ပံ့ငွေ ဖြန့်ဝေခြင်း

- လူတစ်ဦးချင်းစီမှကောက်ခံရရှိသည့်ပျမ်းမျှဝင်ငွေသည် တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်များအကြား ကျယ်ပြန့်သော ကွာဟမှုများရှိနေ
 - ထိုတိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်တို့၏ လိုအပ်ချက် သို့ ဘဏ္ဍာရေးအရ ဝင်ငွေရရှိရန် လုပ်နိုင်စွမ်းရည်ကြောင့် မဟုတ်ချေ။
- လူဦးရေနှင့်ဆင်းရဲမှုညွှန်းကိန်းဆက်သွယ်သော တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်များတွင်ပင် ဝင်ငွေရရှိမှုနှင့် အသုံးစရိတ်တို့တွင် ကွာဟမှုများရှိနိုင်သည်။
- လူဦးရေမြင့်မားပြီး ဆင်းရဲမှုညွှန်းကိန်းလည်း များသော တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်များတွင် ဝင်ငွေရရှိမှုနှင့် အသုံးစရိတ်များ နည်းပါးနေနိုင်သည်။
- လိုအပ်ချက်ညွှန်းကိန်း ၂ ခုနှင့် ဝင်ငွေ၊ အသုံးစရိတ်တို့မှာ ပတ်သက်ဆက်သွယ်နေခြင်းများမရှိပါ။
- တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်များအလိုက် လူတစ်ဦးချင်းမှကောက်ခံရရှိသည့် စုစုပေါင်းဝင်ငွေသည် ကြီးမားသော ကွာဟချက်များရှိနေသည်။

ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအတွင်း တစ်ဦးချင်းဝင်ငွေ ကွဲပြားမှု ကို ညီမျှစေခြင်း ၂၀၁၆-၂၀၁၇ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်

ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီး Per capita ဝင်ငွေအညွှန်းကိန်း ၂၀၁၆-၂၀၁၇ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်

ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးရှိ တစ်ဦးချင်း ဝင်ငွေသည် အောက်ပါ ဖော်ပြချက်များနှင့် ဆက်စပ်နေသည်။
လက်ရှိအထွေထွေထောက်ပံ့မှု လွှဲပြောင်းပေးခြင်းသည် အခွန်စွမ်းရည်နှင့် လိုအပ်ချက်များကို မဖြည့်စွမ်းပေးနိုင်ပါ။

အဓိက အကြောင်းအရာ အနှစ်ချုပ်

- ဖက်ဒရယ်စနစ်တစ်ခုတွင် တန်းတူညီမျှစေခြင်း equalization ၏ အခန်းကဏ္ဍမှာ တိုင်း၊ ပြည်နယ်အဆင့်များရှိ အစိုးရများမှ နှိုင်းယှဉ်နိုင်သော သင့်တင့်သည့် အခွန်နှုန်းထားများ ကောက်ခံခြင်းဖြင့် သင့်တင့်သည့် လူထုဝန်ဆောင်မှုများ ပေးစွမ်းနိုင်စေရန် ဖြစ်သည်။
- မြန်မာနိုင်ငံရှိ မတူညီသောဘဏ္ဍာငွေကြေးလွှဲပို့ခြင်းများမှာ ရပ်ရွာဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုရန်ပုံငွေ၊ အခွန်ငွေ (စီးပွားရေးနှင့် အထူးကုန်စည်များရောင်းရာ အခွန်ငွေများ၊ ဝင်ငွေခွန်နှင့် စည်းကြပ်ခွန်) နှင့် အထွေထွေ ထောက်ပံ့ငွေများ ဖြစ်သည်။
- မြန်မာနိုင်ငံရှိ ဝင်ငွေခွဲဝေခြင်းသည် ရင်းမြစ်အခြေခံသောကြောင့် တိုင်းနှင့်ပြည်နယ်များတွင် ဘဏ္ဍာရေးအရ ကွာဟချက် ဖွယ်ကွဲစေသည်။
- မူအားဖြင့် အထွေထွေထောက်ပံ့ငွေကို ဘဏ္ဍာရေးအရ ကွာဟချက်များကို ထိန်းညှိမှုအစီအစဉ် အသုံးပြုနိုင်သည်။ သို့သော် လက်တွေ့တွင် ထိုကဲ့သို့ လုပ်ဆောင်၍ မရပါ။ ထို့ကြောင့်လည်း မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဘဏ္ဍာရေးအရ ကွာဟချက်များ အများအပြားကျန်ရှိနေသေးခြင်း ဖြစ်သည်။

လေ့ကျင့်ခန်း

- အဆင့် ၁ ထောက်ပံ့ငွေနှင့် လွှဲပြောင်းငွေ အကြောင်းအရာကို ပြန်လည် သုံးသပ်ပေးပါရန်။
- အဆင့် ၂ အုပ်စုဖွဲ့ ဆွေးနွေးခြင်း (၁၅ မိနစ်)
တန်းတူညီမျှ ဖြစ်စေသောစနစ်အား အကောင် အထည်ဖော်ရာတွင် ဝင်ငွေများသော ပြည်နယ်များမှ ယူ၍ ဝင်ငွေနည်းသော ပြည်နယ်များသို့ ထောက်ပံ့သင့်ပါသလား။
- အဆင့် ၃ အုပ်စုအလိုက် ပြန်လည်တင်ပြခြင်း (၁၀ မိနစ်)
ကိုယ်စားဆွေးနွေးမည့် တစ်ယောက်ကို ရွေးချယ် ပေးပါရန်။

အပိုင်း (၄)

ဖက်ဒရယ်ဘဏ္ဍာရေးစနစ်နှင့် သဘာဝသယံဇာတအရင်းအမြစ်များ

အပိုင်း ၄

ဖက်ဒရယ် ဘဏ္ဍာရေးစနစ်နှင့်
သဘာဝသယံဇာတ အရင်းအမြစ်များ

ပါဝင်သည့် အကြောင်းအရာများ

- ၁ သဘာဝသယံဇာတ ထုတ်ယူမှုများ မည်သည့်နေရာတွင် ရှိနေသနည်း။
- ၂ သဘာဝသယံဇာတ တာဝန်ခံမှုအတွက် မည်သည့်ရွေးချယ်မှုများ ရှိသနည်း။
- ၃ သဘာဝသယံဇာတမှရရှိသော လင်ငွေမျှဝေခြင်းအတွက် မည်သည့်ရွေးချယ်မှုများ ရှိသနည်း။
- ၄ သဘာဝသယံဇာတမှ ရရှိသောလင်ငွေသည် ဘဏ္ဍာရေးအကျိုးအမြတ် (NBFs) အပေါ် မည်သို့ သက်ရောက်မှုများ ရှိနေသနည်း။
- ၅ သဘာဝသယံဇာတမှရရှိသောလင်ငွေများအပေါ် ကွာဟချက်အတွက် မည်သို့သော ညီမျှမှုဆိုင်ရာ သက်ရောက်မှုများ ရှိနေသနည်း။

ဝေါဟာရ အဓိပ္ပါယ် ဖွင့်ဆိုချက်များ

အသားတင်ဘဏ္ဍာရေးအကျိုးအမြတ်

လူတစ်ဦးချင်းစီမှ ပေးဆောင်ရသည့်အခွန်ငွေနှင့် လူတစ်ဦးချင်းစီအတွက် ရရှိသည့် အကျိုးအမြတ်များအကြား ခြားနားချက်။

တန်းတူညီမျှစေရန်ပေးချေသည့်ငွေ

လက်ရှိဝင်ငွေနှင့် ဝန်ဆောင်မှုများထောက်ပံ့ခြင်းဆိုင်ရာ ကုန်ကျစရိတ်များ၏ ခြားနားချက်များကို တန်းညီစေရန် ရည်ရွယ်၍ ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုအစိုးရမှ ပြည်နယ်၊ တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများသို့ ပေးအပ်သည့်ငွေ။

သဘာဝအရင်းအမြစ်များကို တူးဖော်လုပ်ပိုင်ခွင့် ငှားရမ်းခ

သဘာဝအရင်းအမြစ်များ တူးဖော်မှု ကုန်ကျစရိတ်၊ သဘာဝ ပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းစရိတ်၊ လုပ်ငန်းနေရာများကို ဖော်ဆောင်လုပ်ကိုင်ခြင်းကြောင့် ပေးရသော လျော်ကြေးငွေ စသည်တို့ကို တွက်ချက်ပြီးနောက် အသားတင်ရငွေ။

သဘာဝအရင်းအမြစ်များကို တာဝန်ခံခြင်း

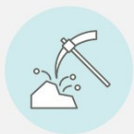
သဘာဝ သယံဇာတများနှင့် ပတ်သက်၍ ပိုင်ဆိုင်မှုနှင့် စီမံခန့်ခွဲမှုများ

မြန်မာနိုင်ငံရှိ သဘာဝ အရင်းအမြစ်များ

- သဘာဝအရင်းအမြစ် ထုတ်လုပ်တူးဖော်ခြင်းသည် မြန်မာနိုင်ငံ စီးပွားရေး၏ အဓိက မောင်းနှင်အားဖြစ်သည်။
- ၂၀၁၂-၂၀၁၃ မြန်မာနိုင်ငံ၏ တင်ပို့မှု (ဂရမ်) နီးပါးမှာ သဘာဝ ဓါတ်ငွေ့၊ သတ္တုတူးဖော်ခြင်းနှင့် သစ်ထုတ်လုပ်ခြင်းတို့မှ လာခြင်းဖြစ်သည်။
- သဘာဝဓါတ်ငွေ့သည် မြန်မာ့ထိပ်တန်း တင်ပို့မှု ဖြစ်သည်။ ၂၀၁၇-၁၈ တွင် တင်ပို့မှု စုစုပေါင်း၏ (၅၀%)ရှိပြီး တန်ဖိုးမှာ အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၃၀၀၀ မီလီလံ ရှိသည်။
- သဘာဝ အရင်းအမြစ် များသည် ငြိမ်းချမ်းရေး ညှိနှိုင်းမှုများတွင် အဓိက ဆွေးနွေးစရာ အကြောင်းဖြစ်နေသည်။ ဖယ်ဒရယ်၊ စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေးရာ အကြောင်းအရာတို့နှင့်လည်း ဆက်စပ်ယှက်နွှယ်နေသည်။
- သဘာဝရင်းမြစ် ဆိုင်ရာ အုပ်ချုပ်စီမံမှုနှင့် အကျိုးအမြတ် ဝေခွဲမှုမှာ ပိုမိုကောင်းမွန်ရေးမှာ မူဝါဒချမှတ်ခြင်း နှင့် ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှု ဖော်ဆောင်ရေး တို့၏ အစိတ်အပိုင်းဖြစ်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံရှိ သဘာဝ အရင်းအမြစ်များ

- ၂၀၁၅ မြန်မာ့ သတ္တုတွင်း ဥပဒေသည် ၁၉၉၄ သတ္တုတွင်း ဥပဒေကို ပြင်ဆင်ထားခြင်း ဖြစ်သည်။ ကနဦး ပြင်ဆင်မှု နှင့် နည်းဥပဒေ အခက်အခဲများကြောင့် ၎င်းဥပဒေပြုရေး နှောင့်နှေးခဲ့ရသည်။
- နိုင်ငံတော်ပိုင် လုပ်ငန်းများသည် အစိုးရအတွက် အဓိကဝင်ငွေကို ရှာဖွေပေးနေခြင်း ဖြစ်သည် (၅၀ ရာခိုင်နှုန်း)။ မြန်မာ့ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့ လုပ်ငန်း၊ မြန်မာ ကျောက်မျက်ရတနာ လုပ်ငန်း၊ မြန်မာသစ်လုပ်ငန်း တို့သည် အကြီးမားဆုံးနှင့် အင်အားအတောင့်တင်းဆုံး လုပ်ငန်းများ ဖြစ်ကြသည်။
- မြန်မာနိုင်ငံသည် ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ Extractive Industries Transparency Initiative (EITI) အဖွဲ့ဝင် နိုင်ငံဖြစ်ပြီး သဘာဝ အရင်းအမြစ် ထုတ်ယူခြင်းတွင် ပွင့်လင်းမြင်သာမှုနှင့် တာဝန်ခံယူမှု တိုးတက်စေရန် လုပ်ဆောင်လျက်ရှိသည်။

အခြေခံဥပဒေ (၂၀၀၈) အပိုဒ်ခွဲ (၃၇)

၃၇။ နိုင်ငံတော်သည်

- (က) နိုင်ငံတော်သည် နိုင်ငံတွင်းရှိမြေပေါ် မြေအောက်၊ ရေပေါ် ရေအောက်နှင့် လေထုတွင်းရှိသယံဇာတပစ္စည်းအားလုံး၏ ပင်ရင်း ပိုင်ရှင်ဖြစ်သည်။
- (ခ) နိုင်ငံပိုင်သယံဇာတပစ္စည်းများအားစီးပွားရေးအင်အားစုများက ထုတ်ယူသုံးစွဲခြင်းကို ကွပ်ကဲကြီးကြပ်နိုင်ရန် လိုအပ်သည့် ဥပဒေပြဌာန်းရမည်။
- (ဂ) နိုင်ငံသားများအား ပစ္စည်းပိုင်ဆိုင်ခွင့်၊ အမွေဆက်ခံခွင့်၊ ကိုယ်ပိုင်လုပ်ကိုင်ခွင့်၊ တီထွင်ခွင့်နှင့် မူပိုင်ခွင့်တို့ကို ဥပဒေ ပြဌာန်းချက်နှင့်အညီခွင့်ပြုရမည်။

၂၀၀၈ ခုစည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် သဘာဝသယံဇာတ အားလုံး၏ ပိုင်ရှင်မှာ နိုင်ငံတော်ဖြစ်သည် ဟု ဖော်ပြထားသော်လည်း ပြည်ထောင်စု အစိုးရ နှင့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ အများအပြား သဘာဝရင်းမြစ် ဝင်ငွေ ဝေမျှမှုတိုးမြှင့်ခြင်းကို တားဆီးထားခြင်း မရှိချေ။

၂၀၁၈ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံ ဥပဒေ ဇယား ၅

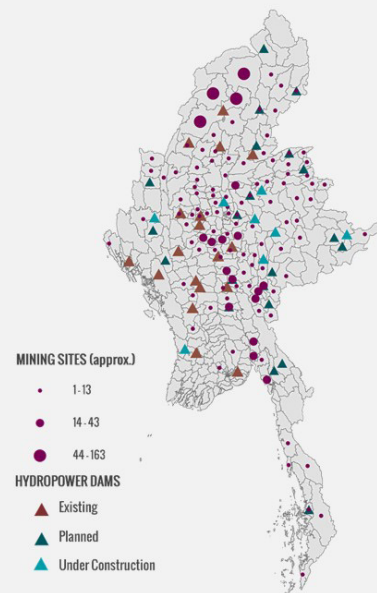
ဇယား ၅ -

၂၉. ပြည်ထောင်စုကပြဌာန်းသည် ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အတွင်း ဆောင်ရွက်ခွင့် ရှိသည့် ရေနံ၊ သဘာဝဓါတ်ငွေ့ဆိုင်ရာ အခွန်အခများ
၃၀. ပြည်ထောင်စုက ပြဌာန်းသည် ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အတွင်း ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည့် သတ္တုနှင့် သတ္တုတွင်းဆိုင်ရာ အခွန်အခများ

ဇယား ၅ တွင် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး တို့သည် ပြည်ထောင်စုဥပဒေနှင့် အညီ ရေနံ၊ သဘာဝဓါတ်ငွေ့ဆိုင်ရာ အခွန်အခများ ကောက်ခံနိုင်ခွင့် သတ်မှတ်ပေးထားသည်။ ဤကဲ့သို့ သတ်မှတ်ချက်များကြောင့် ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီး တို့အား ကိုယ်ပိုင်ဝင်ငွေရင်းမြစ် တိုးချဲ့နိုင်လာသည်။ အဆိုပါ ဘဏ္ဍာရေးအစီအမံသည် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို ပြင်ဆင်စရာမလိုအပ်ပဲ ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးတို့၏ ကိုယ်ပိုင်ဝင်ငွေ အရင်းအမြစ်များကို တိုးချဲ့နိုင်သည့် အစီအမံဖြစ်သည်။

သဘာဝသယံဇာတ ထုတ်ယူမှု အခြေအနေ

- မြန်မာနိုင်ငံရှိ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးများ အကြား သဘာဝသယံဇာတဝင်ငွေ ခွဲဝေချထားမှုများ ကွာခြားမှု များစွာရှိနေသည်။
- ဂြိုဟ်တုပုံရိပ်များဖြင့် (၂၀၁၆) သတ္တုတွင်းများကို ခန့်မှန်းချက်များအရ စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး တွင် ထုတ်ဖော်တူးယူမှု အမြင့်ဆုံးနှင့် ချင်းပြည်နယ်တွင် အနိမ့်ဆုံးဖြစ်သည်။
- သဘာဝရင်းမြစ် ကြွယ်ဝမှုကို နိုင်ငံသားတိုင်းခံစားရရန်နှင့် နိုင်ငံအနှံ့ ကွာဟမှုများကြောင့် တန်းတူညီမျှစေခြင်း အစီအစဉ်များ ပိုမိုလိုအပ်လာသည်။

သဘာဝသယံဇာတဆိုင်ရာ တာဝန်ခံမှုအတွက် ရွေးချယ်မှုများ

- ၁ ပြည်ထောင်စုအစိုးရ ပိုင်ဆိုင်မှုနှင့် စီမံခန့်ခွဲမှု
- ၂ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ပိုင်ဆိုင်မှုနှင့် စီမံခန့်ခွဲမှု
- ၃ ခွဲဝေသော (ပြည်ထောင်စုနှင့်အတူ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး) ပိုင်ဆိုင်မှု နှင့် စီမံခန့်ခွဲမှု
- ၄ ခွဲဝေသော (ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးနှင့်အတူ ပြည်ထောင်စု) ပိုင်ဆိုင်မှု နှင့် စီမံခန့်ခွဲမှု

သဘာဝသယံဇာတ အရင်းအမြစ်ခွဲဝေမှုအတွက် ရွေးချယ်စရာများ

သွယ်ဝိုက် အရင်းအမြစ် ခွဲဝေခြင်း

ဥပမာတစ်ခုအနေဖြင့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး၏ အခြေခံအဆောက်အအုံများ ဆောက်လုပ်ခြင်းအတွက် ငွေကြေးထောက်ပံ့ခြင်း

တိုက်ရိုက် အရင်းအမြစ် ခွဲဝေခြင်း

- ပြည်ထောင်စုအစိုးရမှ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရသို့
- ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရမှ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရသို့
- ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရမှ ပြည်ထောင်စု အစိုးရသို့

သဘာဝသယံဇာတမှရရှိသော ပင်ငွေ

- ဖယ်ဒရယ်နှင့် ပြည်နယ် အစိုးရများကြားရှိ သဘာဝသယံဇာတမှ ရရှိသော ပင်ငွေ ခွဲဝေသုံးစွဲမှုသည် နေရာတိုင်းလိုလိုပင် အခြားပွားဖွယ်ဖြစ်နေသည်။
- သဘာဝသယံဇာတ ပိုင်ဆိုင်မှုသည် ဗဟိုအစိုးရတွင်ရှိသော် နိုင်ငံသားအားလုံးအပေါ်တွင် အကျိုးအမြတ်ခံစားပိုင်ခွင့် အပ်နှင်းနိုင်သည်။
စည်းမျဉ်း - နိုင်ငံတော်နိုင်ငံ၏ သဘာဝသယံဇာတသည် ပြည်သူများနှင့် သက်ဆိုင်သည်။
- သဘာဝသယံဇာတအရင်းအမြစ်များသည် ပြည်နယ်များ၏ ပိုင်ဆိုင်မှုအဖြစ်ရှိနေလျှင် ဘဏ္ဍာရေးအကျိုးအမြတ် NFBs များအကြား ကွာဟချက်များ တိုးမြှင့်လာစေနိုင်သည်။
စည်းမျဉ်း - ပြည်နယ်တွင်အနုထိုင်မှုအတွက် တစ်ဦးချင်းအပေါ် ပိုင်ဆိုင်မှု အပ်နှင်းနိုင်သည်။
- ဘဏ္ဍာရေးအရ တန်ဖိုးတူညီမျှစေမှု အကျိုးသက်ရောက်နိုင်စွမ်း ရှိစေရန် နိုင်ငံတော်မှ ပိုင်ဆိုင်မှုကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော ဘဏ္ဍာရေးအကျိုးအမြတ် NFBs များအကြား ကွာဟချက်များကို တန်ဖိုးတူညီမျှစေရမည် ဖြစ်သည်။
- ကောက်ခံဝင်ငွေများကို ပြန်လည်လွှဲပြောင်းပေးရာတွင် သယံဇာတထုတ်လုပ်မှုကြောင့် လူမှုရေးနှင့် သဘာဝနီးကျင် ထိခိုက်မှုများကိုလည်း ထည့်သွင်းစဉ်းစားသင့်သည်။

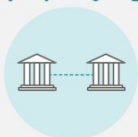
ပင်ငွေခွဲဝေမှုနှင့် သဘာဝသယံဇာတ

- အရေးပါသော ကန့်သတ်ချက်တစ်ခုမှာ သဘာဝသယံဇာတနှင့် ပတ်သက်သည့် ပင်ငွေ ခွဲဝေရာတွင် သဘာဝသယံဇာတအရင်းအမြစ်များ၏ ငှားရမ်းခ (သယံဇာတတူးဖော်ခြင်းကုန်ကျစရိတ်များ၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ကုန်ကျစရိတ်များနှင့် လုပ်အားခဆိုင်ရာကုန်ကျစရိတ်များစသည်တို့ ပေါင်းစုထားသည့် ကုန်ကျစရိတ်အစုအဖွဲ့ကို နှုတ်ပြီး ကျန်ငွေ) ပြန်လည်ခွဲဝေခြင်းဖြစ်ပြီး ထိုသယံဇာတများကို ရောင်းဝယ်ရာမှ ရရှိလာသည့် ပင်ငွေကို ခွဲဝေခြင်းမဟုတ်ပါ။
ထိုကန့်သတ်ချက်ကြောင့်ပင်ငွေခွဲဝေခံရသည့်ရင်းမြစ်များမှရရှိသည့်ပင်ငွေသည် ဘဝ ရာခိုင်နှုန်းအောက်တွင်သာရှိသည်။
- သဘာဝသယံဇာတများပိုင်ဆိုင်မှုကို ဗဟိုချုပ်ကိုင်ထားချိန်တွင် ဘဏ္ဍာရေး အစီအမံများဖြင့် ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရများနှင့် ငှားရမ်းခများ မျှဝေခြင်းကို ဟန့်တားနိုင်မည်မဟုတ်ပါ။
- ရင်းမြစ်အခြေခံ၍ ထိုသို့လုပ်ဆောင်နိုင်မည်ဖြစ်သော်လည်း ဘဏ္ဍာရေးအရ ကွာဟချက်များ ပိုမိုများပြားလာနိုင်သည်။

ဝင်ငွေခွဲဝေမှုနှင့် သဘာဝသယံဇာတ

အခြားနည်းလမ်းအနေဖြင့် လိုအပ်ချက် အခြေခံသည့်နည်းဖြင့်လည်း လုပ်ဆောင်နိုင်သည်။ ဥပမာ- အခြေခံအဆောက်အအုံများဖွံ့ဖြိုးမှုနှင့် သက်ဆိုင်သည့် ကုန်ကျစရိတ်များခြင်း အစီအမံများ။ လိုအပ်ချက်သည် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးတို့၏ စီးပွားရေးကွာဟမှုများကို ထင်ဟပ်စေသောအခါတွင် ထိုသို့သော အစီအမံများသည် တန်ဖိုးတူညီမျှစေခြင်းကို ဖြစ်စေနိုင်သည်။

ငှားရမ်းခ ခွဲဝေခြင်းအတွက် ရွေးချယ်မှုများ

ပြည်နယ်မှ ပြည်နယ်သို့
(အလျားပုံဆောင် ခွဲဝေခြင်း)

ပြည်နယ်မှ ဖယ်ဒရယ်သို့
(ဒေါင်လိုက် ပုံဆောင် ခွဲဝေခြင်း)

ဖယ်ဒရယ်အစိုးရသို့ လွှဲပြောင်းပေးအပ်သော သယံဇာတ ငှားရမ်းခ အချို့အား သယံဇာတ မရှိသည့် ပြည်နယ်များအတွက် ခြည့်ဆည်းပေးနိုင်ရန်နှင့်/သို့ မဟုတ် နိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ စီမံကိန်းများအတွက်သုံးစွဲနိုင်သည်။

အသားတင် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ အကျိုးအမြတ်

NFB = လက်ခံရရှိသောအကျိုးအမြတ်များ - ပေးထားသောအခွန်ငွေ

ဝင်ငွေခွဲဝေမှုနှင့် သဘာဝသယံဇာတ

သဘာဝသယံဇာတ ဝိုင်ဆိုင်မှုမှာ ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးတို့၏ စီမံခန့်ခွဲမှုအောက်၌ ရှိသောအခါတွင် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများအကြား ကြီးမားသော ဘဏ္ဍာရေး ကွာဟချက်များ ဖြစ်ပေါ်လာစေနိုင်ပါသည်။

ငှားရမ်းခ ခွဲဝေခြင်းအတွက် ရွေးချယ်မှုများ

ပြည်နယ်မှ ပြည်နယ်သို့
(အလျားပုံစံဆောင် ခွဲဝေခြင်း)

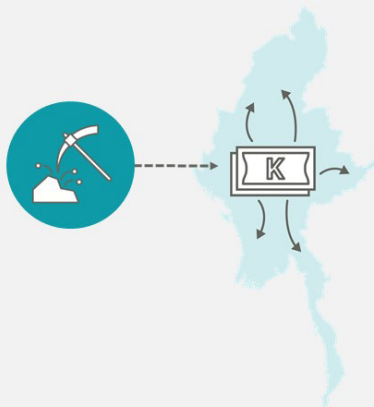
ပြည်နယ်မှ ဗဟိုအရယ်သို့
(ဒေါင်းလိုက် ပုံစံဆောင် ခွဲဝေခြင်း)

ဗဟိုအရယ်အစိုးရသို့ လွှဲပြောင်းပေးအပ်သော သယံဇာတ ငှားရမ်းခ အချို့အား သယံဇာတ မရှိသည့် ပြည်နယ်များအတွက် ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်ရန်နှင့်/သို့ မဟုတ် နိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ စီမံကိန်းများအတွက်သုံးစွဲနိုင်ပါသည်။

သဘာဝသယံဇာတမှ ရရှိသော ဝင်ငွေများအား ညီမျှစေခြင်း

လူတစ်ဦးချင်းစီအတွက် အရင်းအမြစ်များမှရရှိသည့် ပျမ်းမျှဝင်ငွေ ပျမ်းမျှနှင့်အထက်ရရှိသောပြည်နယ်၊တိုင်းဒေသကြီး များမှ ပျမ်းမျှအောက်သာရှိသော ပြည်နယ်၊ တိုင်းဒေသကြီးများသို့ ဝင်ငွေများကိုပြန်လည်ဖြန့်ဝေပေးခြင်း တနည်းအားဖြင့် တစ်နိုင်ငံလုံး၏ ပျမ်းမျှနှင့် တန်းတူညီမျှဖြစ်စေခြင်း တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်များသို့ ညီတူညီမျှဖြန့်ဝေပေးသည့် ဗဟိုအစိုးရပိုင်ဆိုင်မှုနှင့် တူညီသည်။

သဘာဝသယံဇာတမှ ရရှိသော

ဝင်ငွေများအား ညီမျှစေခြင်း

- ဗဟိုအစိုးရသည် သဘာဝသယံဇာတများမှ ပျမ်းမျှရရှိငွေ ပုံမှန်ထက်အောက် ရောက်သော ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးများအား ပြည်ထောင်စုအဆင့်ထိ ညီမျှအောင်ညှိပေးခြင်း သို့မဟုတ် ချမ်းသာကြွယ်ဝသော ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးများကိုသို့ တန်းတူ ညှိပေးပါက - ဖြစ်လာနိုင်ဖွယ်ရှိသော အဓိက အခက်အခဲမှာ အရင်းအမြစ်ရှိသည့် နေရာကို လက်လှမ်းမှီရန် ခက်ခဲသည့် ဗဟိုအစိုးရတွင် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ဝန်ထုတ်ဝန်ပိုး ဖြစ်လာနိုင်ခြေ ဖြစ်သည်။

- သဘာဝအရင်းအမြစ် ကဏ္ဍများနှင့် စပ်ဆိုင်နေသော ကော်ပိုရေးရှင်းများ၏ ဝင်ငွေခွန်နှင့် ကုန်ထုတ်လုပ်ခွန်တို့သည် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ မညီမျှခြင်းနှင့် စွမ်းဆောင်မှုအားနည်းခြင်းတို့ ဖြစ်ပွားရာ အရင်းအမြစ် ဖြစ်နေတတ်သည်။

လေ့ကျင့်ခန်း

- အဆင့် ၁** သဘာဝအရင်းအမြစ် ဝေမျှခြင်း နည်းလမ်းများကို သုံးသပ်ပေးပါရန်။
- အဆင့် ၂** အုပ်စုဖွဲ့ဆွေးနွေးခြင်း (၂၀ မိနစ်)
ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ စီမံခန့်ခွဲမှုသစ်များဖြင့် သဘာဝအရင်းအမြစ် ဝေမျှခြင်းကို မည်သို့ လုပ်ဆောင်နိုင်မည်နည်း။ ရေရှည်နှင့် ရေတိုတွင် မည်ကဲ့သို့ လုပ်ဆောင်နိုင်မည်နည်း။
- အဆင့် ၃** အုပ်စုအလိုက်တင်ပြခြင်း (၁၅ မိနစ်)
အများအား ပြန်တင်ပြမည့်သူတစ်ဦးကို အဖွဲ့ထဲမှ ရွေးချယ်ပေးပါရန်။

အဓိက အကြောင်းအရာ အနှစ်ချုပ်

- မြန်မာနိုင်ငံရှိ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးများ၌ သဘာဝသယံဇာတ ရရှိမှုများတွင် ကြီးမားသော ကွာဟမှုများရှိနေသည်။
- ၂၀၀၈အခြေခံဥပဒေတွင် ပြည်ထောင်စုအစိုးရသည် ဘဏ္ဍာရေး စီမံဆောင်ရွက်မှုများမှ တစ်ဆင့် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးများနှင့်အတူ သဘာဝသယံဇာတမှ ရရှိသောဝင်ငွေများ ခွဲဝေခြင်း သဘောတူညီမှုတစ်ခု ပြုလုပ်ရန် တားမြစ်ထားခြင်းမရှိပေ။
- ပြည်နယ် သို့မဟုတ် တိုင်းဒေသကြီး၏ သဘာဝသယံဇာတ များ စိုက်ပျိုးမှုမှာ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးများ အကြား ကြီးမားသော ဘဏ္ဍာရေး ကွာဟမှု ဖြစ်ပေါ်လာစေနိုင်သည်။ ယင်းကို ညီမျှစေရန် ညှိနှိုင်းခြင်းဖြင့် ဆောင်ရွက်သွားရန် လိုအပ်သည်။
- ညီမျှစေရန် ညှိနှိုင်းခြင်းသည် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး များ အကြား သယံဇာတဝင်ငွေများခွဲဝေခြင်းမှ ထွက်ပေါ် လာနိုင်သည်။
- ယင်းအပြင် ပြည်ထောင်စုအစိုးရနှင့် ပြည်နယ်ခွဲအစိုးရများ ကြား သဘာဝသယံဇာတမှ ရရှိသော ဝင်ငွေများ ခွဲယူခြင်း သဘောတူညီမှု တစ်ခု ပြုလုပ်နိုင်သည်။

အပိုင်း (၅)

ဖက်ဒရယ်ဘဏ္ဍာရေးစနစ်

ပြည်သူ့အခြေခံအဆောက်အအုံ၊ ပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှုနှင့်

လူ့စွမ်းအားအရင်းအမြစ်

အပိုင်း ၅

ဖက်ဒရယ်ဘဏ္ဍာရေးစနစ်

ပြည်သူ့ အခြေခံအဆောက်အအုံ၊ ပြည်သူ့
ဝန်ဆောင်မှုနှင့် လူ့စွမ်းအားအရင်းအမြစ်

ပါဝင်သည့်

အကြောင်းအရာများ

- ၁ ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ဖက်ဒရယ်စနစ်သည် စီးပွားရေး အစုအဖွဲ့ တည်ဆောက်ရန်နှင့် အထူးသဖြင့် လူမှုရေး အစုအဖွဲ့ ဖော်ဆောင်ရန်အတွက် မည်ကဲ့သို့ ကူညီနိုင်သနည်း။
- ၂ တိုင်းဒေသကြီး၊ ပြည်နယ်နှင့် ဒေသန္တာရအစိုးရတို့မှ လူမှုရေးအစုအဖွဲ့ တည်ဆောက်ရာတွင် မည်သည့်ကဏ္ဍတွင် ပါဝင်နိုင်သနည်း။
- ၃ အခြေခံ အဆောက်အအုံ၊ ကျန်းမာရေး၊ ပညာရေးနှင့် လူမှုအထောက်အကူ တိုးတက်မှုအတွက် လိုအပ်မှုကို အခြေခံသော ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ အစီအမံများအား မည်ကဲ့သို့ လုပ်ဆောင်နိုင်မည်နည်း။

ဝေါဟာရ အဓိပ္ပါယ် ဖွင့်ဆိုချက်များ

ကုန်ကျစရိတ်ပေးမှုရန် စီစဉ်ခြင်း

ထောက်ပံ့ငွေများ အသုံးပြု၍ ဖက်ဒရယ် နှင့် ပြည်နယ် အစိုးရများ အကြား အစီအစဉ် ကုန်ကျစရိတ်များကို ပေးမှုကျခံခြင်း

တန်းတူညီမျှမှုနှင့် ထိရောက်မှုရှိရန် ရည်ရွယ်ချက်များ

လူထုကို တူညီသော ပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှု (လူမှုအစုအရုံး) ပေးရန်နှင့် ချမ်းသာကြွယ်ဝသော စီးပွားရေးအခြေ (စီးပွားရေးအစုအရုံး) မြှင့်တင်ရန် ရည်ရွယ်ချက်နှစ်မျိုး ထားရှိခြင်း

အစိုးရ ဌာနဆိုင်ရာများအကြား ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ဆက်သွယ်မှု

အစိုးရ ဌာနဆိုင်ရာများအကြား ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ စီမံမှု - ဝင်ငွေပေးမှုခြင်း၊ ထောက်ပံ့ငွေများ၊ လွှဲပြောင်းပေးမှုများ

ဝင်ငွေပေးမှုခြင်း

ပြည်ထောင်စု၏ အခွန်ဝင်ငွေ အစိတ်အပိုင်းအချို့ကို ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးများကို မျှဝေခြင်း

လူမှုရေးရာအစုအရုံး

လူမှုရေး အစီအစဉ်များ - ကျန်းမာရေး၊ ပညာရေး၊ လူမှုအထောက်အပံ့၊ လူမှုအာမခံ စသည့် လူထုရရှိနိုင်သော အရာများ

ပရော်ဖက်ဆာ ရိုနယ် ဝက်ထ်စ်၏ အဆို

... ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုအစိုးရ ဥပဒေပြုရေး စီမံမှုများအား ၎င်းလက်အောက်ရှိအစိုးရအသီးသီးကို ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေအရ အထိုက်အလျောက် ပြန်လည်ဖွဲ့စည်းပေးခြင်းရှိသောနိုင်ငံများတွင်တိုင်း၊ ပြည်နယ်အစိုးရများဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေမှ ပြဌာန်းထားသည့် အသုံးစရိတ်သုံးစွဲခြင်းဆိုင်ရာ တာဝန်များသည် ပြည်ထောင်စုအစိုးရတစ်ရပ်တည်းကသာ ဥပဒေပြုရေး တာဝန်များ ယူသည်ထက်ရှိပြီး သိသိသာသာ ကျယ်ပြန့်သည်။

Watts, R. 2008. *Comparing Federal Systems (third edition)*. Institute of Intergovernmental Relations, School of Policy Studies, Queen's University. McGill-Queens University Press.

ပြည်သူ့ အခြေခံအဆောက်အအုံနှင့် ပြည်သူ့ ဝန်ဆောင်မှုများ

- မြန်မာနိုင်ငံတွင် ပြည်သူ့အခြေခံ အဆောက်အအုံနှင့် ပြည်သူ့ ဝန်ဆောင်မှုများအတွက် အသုံးစရိတ်အများစုကို ဗဟိုမှ ချုပ်ကိုင်မှု များပြားစွာ ဖြစ်ပါသည်။
- နိုင်ငံအများစုတွင် ငွေလုံးငွေရင်း အသုံးစရိတ် တာဝန်များကို အဆင့်ဆင့်သော အစိုးရဌာနများနှင့် ဝေမျှပါသည်။
- ဖက်ဒရယ်စနစ်တွင် လမ်းများနှင့် တံတားများဆောက်လုပ်ခြင်းသည် စီးပွားရေး အစုအရုံးအား ခိုင်ခံ့လာစေရန် အကူအညီဖြစ်စေသည်နှင့်အမျှ တစ်ဖက်တွင်လည်း ကျောင်းများနှင့် ဆေးရုံများတည်ဆောက်ခြင်းသည် လူမှုရေးအစုအရုံး ပိုမိုခိုင်ခံ့လာစေရန် အထောက်အကူဖြစ်စေပါသည်။
- ထို့အပြင် လူသားအရင်းအမြစ်များ မြှင့်တင်ခြင်း အထူးသဖြင့် ပြည်ထောင်စုနှင့် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရ နှစ်ရပ်လုံးတွင် အုပ်ချုပ်စီမံမှုဆိုင်ရာ စွမ်းအားမြှင့်တင်ပေးခြင်းသည် စီးပွားရေး အစုအရုံး နှင့် လူမှုရေး အစုအရုံး နှစ်ရပ်လုံးအတွက် ခိုင်ခံ့လာစေရန် အထောက်အကူဖြစ်စေပါသည်။

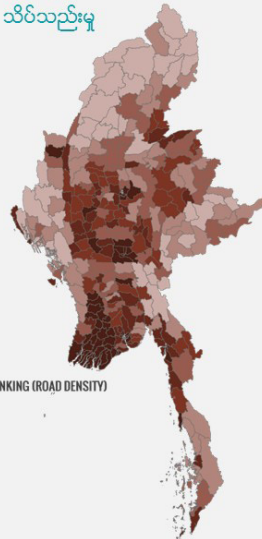
ပြည်သူ့ အခြေခံအဆောက်အအုံ

မြို့ နယ်တစ်ခုစီရှိ
လမ်းများ
သိပ်သည်းမှု

- လမ်းများဆောက်လုပ်ခြင်းသည် အစိုးရ၏ အမြင့်ဆုံးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု ဦးစားပေးတွင် တစ်ခုအပါအဝင်ဖြစ်ပါသည်။ အစိုးရဌာန အများစု သည် မြန်မာနိုင်ငံရှိ အပေးပြေးလမ်းများမှ ဒေသတွင်း လမ်းများ တည်ဆောက်ရာတွင် ပါဝင်ကြပါသည်။
- ပြည်သူ့ အခြေခံ အဆောက်အအုံ တည်ဆောက်ရန်အတွက် ခွဲဝေချထားပေးသည့် ဘဏ္ဍာငွေများသည် ပြည်နယ်များနှင့် တိုင်းဒေသကြီးများ၏ လိုအပ်ချက်နှင့် အခြေတမ်းအားဖြင့် ကိုက်ညီမှုမရှိပေ။
- လမ်းများတည်ဆောက်ခြင်းသည် ပြည်ထောင်စု အဆင့်နှင့် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများအကြား ကုန်ကျစရိတ်မျှဝေမှုဆိုင်ရာ အစီအမံများအတွက် သင့်လျော်သော ကဏ္ဍတစ်ခုဖြစ်ပါသည်။

TOWNSHIP RANKING (ROAD DENSITY)

1-50
51-101
102-152
153-204
205-257
258-330

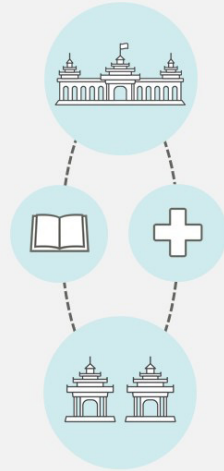

လူမှုရေးရာအစုအရုံး တည်ဆောက်ခြင်း

ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရများ၏ တာဝန်များသည် **လမ်းများနှင့် တံတားများ တည်ဆောက်ခြင်းထက်** ညီတူမျှတသော လူမှုရေး အစုအဖွဲ့တစ်ခုတည်ဆောက်ရန်နှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအား မြှင့်တင်ရန်အတွက် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ တာဝန်ခွဲဝေမှုများ တိုးမြှင့်လာစေရန် တာဝန်ယူလုပ်ဆောင်သင့်သည်။

- ဆေးရုံများ၊ ကျောင်းများနှင့် တခြားသော လူမှုအခြေခံအဆောက်အအုံများ တည်ဆောက်ရန် (အပန်းဖြေနေရာများနှင့် ယဉ်ကျေးမှုစင်တာများ၊ ပန်းခြံများနှင့် အများပြည်သူနှင့်သက်ဆိုင်သော နေရာများ)
- လူမှုဝန်ဆောင်မှုများကို ထိရောက်စွာ လုပ်ဆောင်ခြင်းနှင့် လူမှုအခြေခံ အဆောက်အအုံများကို ထိရောက်စွာ ထိန်းသိမ်းခြင်း

ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး၊ ဒေသခံနှင့် ပြည်ထောင်စုအဆင့်အစိုးရများအကြား ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ရမည့် အကြောင်းအရာများတွင် **ကျန်းမာရေးနှင့် ပညာရေး အဆင့်အတန်းများ မြှင့်တင်ခြင်း၊ အားလုံးနှင့်ဆိုင်သော ဖိုဆိုကျယ်ပြန့် လွယ်ကူသော ပြည်သူ့အုပ်ချုပ်စီမံခန့်ခွဲမှုများ** ပါဝင်သင့်သည်။

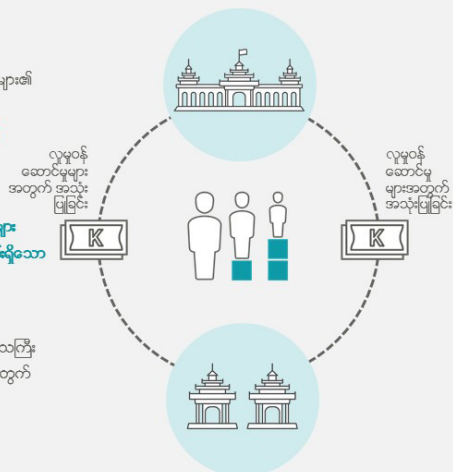

လူမှုရေးရာအစုအရုံး တည်ဆောက်ခြင်း

ကျန်းမာရေးနှင့် ပညာရေးအထောက်အပံ့စသည့် ပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှုများတွင် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရများ၏ အခန်းကဏ္ဍအား မြှင့်တင်ခြင်းသည် ဤကဲ့သို့သော အခြားတာဝန်များနှင့် ကိုက်ညီသော **ဝင်ငွေ အလွှဲအပြောင်းများ** လိုအပ်နိုင်ပါသည်။

အစိုးရ ဌာနဆိုင်ရာများအကြား ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ဆက်သွယ်မှုများ သည် ဖက်ဒရယ်စနစ်ရှိ ညီမျှစေခြင်းနှင့် အကျိုးမြှင့်တင်မှုတို့နှင့်ဆိုင်သော **ရည်မှန်းချက်များ** အား ထပ်ဟပ်စေသင့်သည်။

၎င်းသည်လည်း ပြည်ထောင်စုအဆင့် နှင့် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများအကြား **ကျန်ကျစိုက်ပျိုးခြင်းဆိုင်ရာအစီအမံများ** အတွက် သင့်လျော်သော ကဏ္ဍတစ်ခုဖြစ်သည်။

ကျန်းမာရေး - လူမှုရေးရာအစုအရုံး တည်ဆောက်ခြင်း

၂၀၀၈ ခုနှစ် စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ:

အခန်း ၃၆၇ - နိုင်ငံသားတိုင်းသည် နိုင်ငံတော်က ချမှတ်ထားသော ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ မူဝါဒများနှင့်အညီ ကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှုကို ခံယူခွင့် ရှိသည်။

ယခုလက်ရှိအချိန်တွင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ စုစုပေါင်း ဘဏ္ဍာငွေ၏ (၅.၂၃) ရာခိုင်နှုန်းသာ ကျန်းမာရေးအတွက် ခွဲဝေပေးထားသည်။ ထိုရာခိုင်နှုန်းအရေအတွက်သည် လွန်ခဲ့သော နှစ်များထက် တိုးတက်လာသော်လည်း ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာနှင့် ဒေသနိုင်ငံများ၏ စံချိန်စံနှုန်းများထက် အလွန်အမင်း နည်းပါးနေသေးသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ၏ အမျိုးသား ကျန်းမာရေး စီမံကိန်း (၂၀၁၇-၂၀၂၁)

တိုင်းရင်းသားကျန်းမာရေးအဖွဲ့အစည်းများ (EHOs)၊ အစိုးရ မဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများ (NGOs)၊ အကျိုးအမြတ် အတွက် ရည်ရွယ်သော ပုဂ္ဂလိက ကျန်းမာရေးအဖွဲ့အစည်းများ စသည့် အဖွဲ့အစည်းများမှ တဆင့် မတူညီသော ကျန်းမာရေး ထောက်ပံ့မှုအဖွဲ့အစည်းများအား အသိအမှတ်ပြုခြင်း

ကျန်းမာရေး - လူမှုရေးရာအစုအရုံး တည်ဆောက်ခြင်း

သာမန်အားဖြင့် ဖက်ဒရယ်အဖွဲ့အစည်းတွင် ကျန်းမာရေး ပြုစုစောင့်ရှောက်မှုသည် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး၏ တာဝန်ပင်ဖြစ်သည်။ ဥပမာ- ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးရှိ ကျန်းမာရေးဦးစီးဌာနများနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ အစီအမံများ ပံ့ပိုးပေးခြင်း

ကုန်ကျစရိတ် မျှဝေမှုဆိုင်ရာ အစီအမံများ

- ကုန်ကျစရိတ်မျှဝေမှု၏ ပမာဏသည် ပြည်သူ့ဆိုင်ရာငွေကြေးပမာဏပေါ် အခြေခံပြီး ပိုမို ကြီးမားနိုင်သည်။
- လူတစ်ဦးချင်းစီအတွက်အညီအမျှ ထောက်ပံ့ခြင်းနှင့် မတူဘဲ Matching grants များသည် တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်များ၏ မတူညီသော လိုအပ်ချက်များကို တုံ့ပြန်နိုင်သည့် ယန္တရားတစ်ခုကို ဖွဲ့စည်းပေးသည်။

ပညာရေး - လူမှုရေးရာအစုအရုံး တည်ဆောက်ခြင်း

ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးအဆင့်ရှိ ဦးစီးဌာနများသည် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ တာဝန်များ နည်းပါးနေပြီး ပညာရေးကဏ္ဍနှင့် ဆိုင်သည့် ဘက်ဂျက်၊ မူဝါဒများနှင့် အသုံးစရိတ်များကိုလည်း ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု များနေဆဲဖြစ်သည်။

ဖက်ဒရေးရှင်းအများစုတွင် ပြည်နယ်၊ တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ဒေသဆိုင်ရာ ပညာရေးစီမံအုပ်ချုပ်မှုများရှိသည်။ ပညာရေးသင်ယူနိုင်မှု၊ ပညာရေးတွင် ပါဝင်လာနိုင်မှုနှင့် ဆရာ၊ ဆရာမနှင့် ကျောင်းသားကျောင်းသူအချိုးတို့နှင့် ပတ်သက်၍ ပြည်ထောင်စုအဆင့်နှင့် တိုင်း၊ ပြည်နယ်အဆင့်များတွင် လမ်းညွှန်ချက်များ ထုတ်ပြန်ထားသည်။

ပညာရေး - လူမှုရေးရာအစုအရုံး တည်ဆောက်ခြင်း

၂၀၀၈ ခု ဦးစီးအခြေခံဥပဒေ

အပုဒ် ၃၆၆

နိုင်ငံသားတိုင်းသည် နိုင်ငံတော်မှချမှတ်ထားသော ပညာရေးဆိုင်ရာ မူဝါဒများနှင့်အညီ

(က) ပညာသင်ကြားပိုင်ခွင့်ရှိသည်။

(ခ) ဥပဒေဖြင့်ပြဌာန်းထားသည့် မသင်မနေရအခြေခံပညာများကို သင်ကြားရမည်။

အပုဒ် ၉။ လူမှုရေးကဏ္ဍ

(က) ပညာရေးသင်ရိုး၊ သင်ရိုးမာတိကာ၊ သင်ကြားမှု၊ သင်ကြားမှုနည်းလမ်း၊ သုတေသန၊ အစီအစဉ်များ၊ စီမံကိန်းများနှင့် အဆင့်သတ်မှတ်ချက်များ

(ခ) တက္ကသိုလ်များ၊ ဒီဂရီကောလိပ်များနှင့် အခြားသော အဆင့်မြင့်ပညာရေး ကျောင်းများ

(ဂ) ပြည်ထောင်စုအစိုးရမှ ပြဌာန်းသော စာမေးပွဲများ

ပညာရေး - လူမှုရေးရာအစုအရုံး တည်ဆောက်ခြင်း

၂၀၁၅ အခြေခံဥပဒေပြန်လည်ပြင်ဆင်ချက်များ

အခြေခံကျောင်းများအား တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်များအတွင်း ပြည်ထောင်စုမှ ချမှတ်ထားသော ဥပဒေများနှင့်အညီ စီမံအုပ်ချုပ်နိုင်သည်။

အမျိုးသားပညာရေးဥပဒေ (၂၀၁၄၊ လွှတ်တော်ဥပဒေ အမှတ် ၄၁) အခန်း (၃) ပညာရေး အခြေခံမူများ

ပညာရေးဝန်ထမ်းများ၏ အရည်အချင်းနှင့် ၎င်းတို့၏ ဘဝနေထိုင်မှုအဆင့်အတန်း မြှင့်တင်ခြင်းကို အထူးအလေးထားခြင်းဖြင့် ထိုပညာရေးဝန်ထမ်းများ ကောင်းမွန်သော စရိုက်လက္ခဏာများ ရရှိလာချိန်တွင် ၎င်းတို့၏ ဆုံးဖြတ်ချက်ချနိုင်စွမ်းနှင့် တာဝန်ယူနိုင်စွမ်းများ တိုးတက်လာခြင်းအပေါ် မူတည်၍ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချထားသည့် စနစ်တစ်ခုဖော်ဆောင်ပေးလိမ့်မည်။

ပညာရေး - လူမှုရေးရာအစုအရုံး တည်ဆောက်ခြင်း

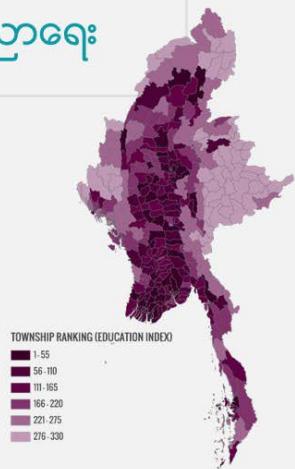
ကျွန်းပြားနားများကို ချိန်ညှိရန် နိုင်ငံတော်နှင့် ကိုက်ညီပြီး မိခင်ဘာသာ စကားကို အခြေခံသော၊ ဘာသာရပ်အမျိုးမျိုးဖြင့် သင်ကြားနိုင်သော အားလုံးပါဝင်နိုင်ခွင့် ရှိသော ပညာရေးစနစ်တစ်ခု တည်ဆောက်ရန်။

- ပြည်နယ်၊ တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ဒေသခိုင်ရာ အစိုးရအဆင့်များရှိ တာဝန်များကို ပိုမိုဖြည့်စွက်လာနိုင်စေရန် ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးများ၏ ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ အစီအမံများကို လိုက်လျောညီထွေဖြစ်အောင် လုပ်ဆောင်သင့်သည်။
- အရွယ်ရောက်ရှိသူများ တိုးမြှင့်လာခြင်း
 - တန်းတူညီမျှဖြစ်စေခြင်းဆိုင်ရာ ပြဿနာများ
- ကုန်ကျစရိတ်မျှတကျွမ်းခြင်း အစီအမံများ၊ ဗဟိုအစိုးရမှ ဒေသအစိုးရများသို့ ပညာရေးကဏ္ဍတွင် အသုံးပြုရန် ထောက်ပံ့ပေး
 - ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးများတွင် ကျောင်းသားတစ်ဦးချင်းစီအတွက် တစ်သမတ်တည်း သတ်မှတ်ထားသည့် ထောက်ပံ့ပေးမဟာ
 - ပြည်ထောင်စုအစိုးရနှင့် ပြည်နယ်၊ တိုင်းဒေသကြီးတို့မှ ကုန်ကျစရိတ် (၅၀) ရာခိုင်နှုန်းစီမျှထောက်ပံ့

မြန်မာနိုင်ငံရှိ အားလုံးပါဝင်သောပညာရေးစနစ်တွင် ထောင့်ပြားများကို အမျိုးသားရေးနည်းဆိုင်ရာအခြေအနေများတွင် မိခင်ဘာသာစကားနှင့် ဘာသာစကားမျိုးပါဝင်သော ပညာရေးကိုတစ်ဆင့် လက်သင့်ရန်လိုအပ်နေသေးသည်။ ရောမော့နေသည့်အုပ်ချုပ်ရေးအစီအစဉ် နှင့် မြန်မာနိုင်ငံ၏အတိုက်အခံပြောင်းလဲနေသော ဒေသများရှိ နယ်စပ်ဒေသများ၏ သဘောသဘာဝများအရ ကျွဲပြားသည့်လိုအပ်ဆောင်ရွက်မှုများနှင့် မူဝါဒလုပ်ဆောင်သည့် နည်းလမ်းကိုသိမ်းခြင်းသည် မြန်မာ့ရေးရာအရာရှိများ၏ စက်ရယ်စနစ်ဆီသို့လျှောက်လှမ်းခြင်းအတွက် အလွန်အရေးကြီးပါသည်။ ထောင့်ဘာသာရပ်တော်ဆိုင်ရာဥပဒေများကို မွန်ပြည်နယ်ပါတီ (NMSF) မှတည်ထောင်သည့် မွန်အမျိုးသားပညာရေးအဖွဲ့အစည်း (MNEC) တွင်ဖော်ပြထားပါသည်။

- MNEC သည် အယ်ဒမတ်ရိုင်စရေဒေသများ နှင့် ရောမော့နေသည့်အုပ်ချုပ်ရေးဒေသများရှိ အခြေမဲ့လူတန်း အလယ်တန်းနှင့် အထက်တန်းပညာရေးများကို ဝဠဝရန် ဝဠဒေသတွင် ယခင်စစ်အစိုးရနှင့် အယ်ဒမတ်ရိုင်စရေဒေသဘာဝတူညီမှုများပြုပြီး နှစ်သင်္ကြံ ဘာသာစကား ပါရှိပြီး သင်ကြားခြင်းဖြင့် ထောက်ပံ့ပေးခဲ့ပါသည်။
- MNEC သည် ဒေသရှိလူမှုအဖွဲ့အစည်းနှင့် ပြင်းပင်အလှူရှင်များထံမှ ရန်ပုံငွေရှာယူပါသည်။
- ကျောင်းသင်ရိုးညွှန်းတမ်းများသည် အစိုးရ၏သင်ရိုးညွှန်းတမ်းနှင့် MNEC သင်ရိုးညွှန်းတမ်းများအား မေါ်စပ်ထားပါသည်။

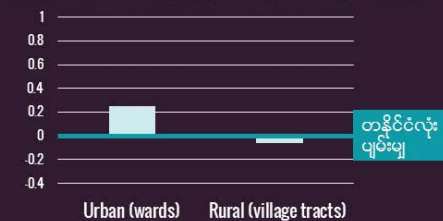
ပညာရေး

5 FISCAL FEDERALISM: PUBLIC INFRASTRUCTURE, PUBLIC... | PAGE 100

- တံတွဲဝ် ပညာရေးအဆင့်များသည် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးများအသီးသီးပင် ကွဲပြား ပြားချားမှုများ ရှိသည်။
- ခရိုင်နှင့် ကချင်ပြည်နယ်တို့အောက်တွင် မြန်မာပြည်နယ် တချို့ မြို့နယ်များ၏ ပညာရေးအဆင့်သည် အနိမ့်ဆုံးတွင် ရှိနေသည်။
- ပညာရေးအဆင့်သည် ရန်ကုန်၊ ကချင်နှင့် နေပြည်တော်ကောင်စီတို့ရှိ မြို့နယ်တချို့၌ အမြင့်ဆုံးတွင် ရှိနေသည်။
- ပညာရေးအဆင့်သည် မြို့နယ်အတွင်း မြို့ပြနှင့် ကော့လက်အကြား ကွာခြားမှု ရှိသကဲ့သို့ လောကဉာဏ်နှင့် မိန်းကလေးအကြား၌လည်း ကွဲပြားခြားနားမှု ရှိသည်။

မြို့နယ်ခွဲအဆင့်မြို့ပြနှင့်ကျေးလက်နှိုင်းယှဉ်မှု

* Made up of: School enrolment, Primary school attainment, middle school attainment, literacy rate.

လူမှုအထောက်အပံ့ - လူမှုရေးရာအစုအရုံး
တည်ဆောက်ခြင်း

၂၀၀၈ ခု၊ စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ
အပိုဒ် ၉ လူမှုရေးကဏ္ဍ

(က) အပျိုးသားအားကစား

(ခ) ကလေး၊ လူငယ်၊ အမျိုးသမီး၊

မသန်စွမ်းသူ၊ သက်ကြီးရွယ်အိုများနှင့် အိမ်ခြေမဲ့များအတွက် လူမှုဖူလုံရေး

(ဂ) ကယ်ဆယ်ရေးနှင့်ပြန်လည်ထူထောင်ရေး

၈။ စီမံခန့်ခွဲရေးကဏ္ဍ

(က) ဖွံ့ဖြိုးရေးဆိုင်ရာကိစ္စရပ်များ

(ခ) မြို့ပြနှင့် အိမ်ခြေ ဖွံ့ဖြိုးရေး

၂၀၁၅ ဇွဲ. စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပြင်ဆင်မှုများ

အခန်း (၂) အခြေခံဥပဒေ ဇယား (၂) တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်
ဥပဒေပြုရေး ဆိုင်ရာ

(က) ပြည်ထောင်စုအစိုးရမှ ချမှတ်ထားသည့် ဥပဒေများနှင့်အညီ ကလေးသူငယ်၊ မသန်စွမ်းသူ၊ သက်ကြီးရွယ်အိုများကို

တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်များမှ စောင့်ရှောက်မှုများပေးရန်

(ခ) ပြည်ထောင်စုမှ ရမျှတ်ထားသည့် ဥပဒေများနှင့်အညီ

ကယ်ဆယ်ရေးနှင့် ပြန်လည်ထူထောင်ရေး လုပ်ငန်းများကို တိုင်းဒေသကြီး၊ ပြည်နယ်များမှ လုပ်ဆောင်ရန်

Table 1

လူမှုအထောက်အပံ့ - လူမှုရေးရာအစုအရုံး တည်ဆောက်ခြင်း

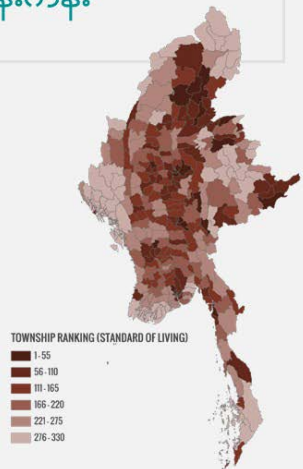
ကျန်းမာရေးနှင့် ပညာရေးဝန်ဆောင်မှုများနည်းတူ ဖွံ့ဖြိုးရေးနှင့် ဆင်းရဲမှုလျှော့ချရေး လုပ်ငန်းများသည် ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများအတွက် အလွန်အရေးပါသည်။

ကုန်ကျစရိတ်များမရှိသည့်အစီအမံများဖြင့် ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးများ၏ ဖွံ့ဖြိုးမှုနှင့် ဆင်းရဲမှုလျှော့ချရေး လုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်နိုင်မှု စွမ်းရည်ကို တန်းတူညီမျှစေရန် ဆောင်ရွက်ရာတွင် ဗဟိုအစိုးရ၏ အခန်းကဏ္ဍသည် အဓိကကျသည်။

အောက်ဖော်ပြပါပုံသဏ္ဌာန်မျိုးစုံဖြင့် ပေါ်ပေါက်လာနိုင်သော လူမှုအထောက်အပံ့ လိုအပ်ချက်များကို တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်အစိုးရများမှ ပို၍ သတိပြုမိနိုင်မည်ဖြစ်သည်။

- လစာဝင်ငွေနည်းသူများအတွက် ထောက်ပံ့ပေးခြင်း
- ပဋိပက္ခနှင့် ဘေးအန္တရာယ်များ ကြုံတွေ့ရသည့် ပြည်သူများအတွက် ပြန်လည်ထူထောင်ရေး ကူညီထောက်ပံ့မှုများ
- ဆင်းရဲသည့်ပြည်သူများကိုဖွံ့ဖြိုးမှုကို ဦးစားပေးသည့် မူဝါဒများ
- ပြည်သူ့ အိုးအိမ်စီမံကိန်းများ
- ပင်စင်များ

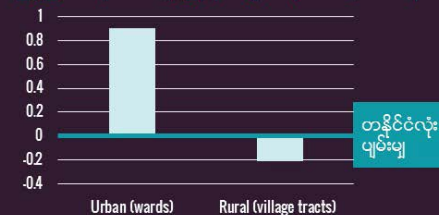
လူနေမှုအဆင့်အတန်း ညွှန်းကိန်း

လူနေမှုအဆင့်အတန်း ညွှန်းကိန်း

- လူနေမှုအဆင့်အတန်းများ (အိမ်ထောင်စုများ၏ ပိုင်ဆိုင်မှု များနှင့် ၎င်းတို့၏ အခြေအနေများ)သည်မြို့နယ်များအကြား တွင် ကွဲပြားခြားနားမှု ကြီးကြီးမားမား ရှိနေသည်။
- မြို့ပြနှင့် ကျေးလက်နေပြည်သူများ၏ လူနေမှု အဆင့်အတန်းများ၏ ခြားနားချက်သည် သိသိသာသာ ဖြင့်မားလျက် ရှိနေပြီး အိမ်ထောင်စု အခြေအနေများကို မြှင့်တင်ရန်လျစ်လျော် (သို့) သန့်ရှင်းသောသောက်သုံးရေအား ထိုဒေသသို့ ထောက်ပံ့ပေးနိုင်ရေးများကို တည်ဆောက်ဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်သည်။
- လူနေမှုအဆင့်အတန်းနှင့် ဆင်းရဲမွဲတေမှု အဆင့်များအား နားလည်ခြင်းသည် သီးသန့် ရည်ရွယ်ထားသော ဘဏ္ဍာငွေများအား အရေးကြီးသည်။

မြို့ပြ/ကျေးလက်ရှိ မြို့နယ်ခွဲအရ အဆင့်အတန်း

မြို့နယ်၊ ကျေးရွာ အုပ်စုနှင့် ရပ်ကွက် များ၏ ဖွံ့ဖြိုးရေး ညွှန်ကိန်း

ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအဆင့်သို့ လူမှုဝန်ဆောင်မှု လုပ်ပိုင်ခွင့် ခွဲဝေမှုအား တိုးပေးခြင်းသည် ဆင်းရဲမွဲတေမှု အဆင့်နှင့် လိုအပ်မှုနှင့် စပ်လျဉ်း၍ လူထုအတွက် ပိုမိုလုပ်ဆောင်နိုင်စေသည်။

မြို့နယ်နှင့် မြို့နယ်ခွဲ ဖွံ့ဖြိုးရေးဆိုင်ရာ ညွှန်ကိန်းများသည် မတူကွဲပြားသော ဖွံ့ဖြိုးမှုအဆင့်များနှင့် လိုအပ်ချက်ကြီးကြီးမားမား ရှိနေမှုများကို ဖော်ပြပေးသည်။ လွှဲပြောင်းမှုမြို့နယ်သည် တစ်နိုင်ငံလုံးအရ ဖွံ့ဖြိုးမှုမှာ မြင့်မားနေပြီး ရှားတောမြို့နယ်မှာမူ နိုင်ငံအတွင်းရှိ ဖွံ့ဖြိုးမှုအနည်းဆုံးထဲတွင် ပါဝင်နေသည်။

ကယားပြည်နယ်၏ မြို့နယ် ဖွံ့ဖြိုးရေး ညွှန်ကိန်းအဆင့်

မြို့နယ်နှင့် မြို့နယ်ခွဲများ၏ ဖွံ့ဖြိုးရေး ညွှန်ကိန်း

ကယားပြည်နယ်၏ ဖွံ့ဖြိုးမှု အဆင့်မြင့်ဆုံး မြို့နယ်ဖြစ်သော လွှဲပြောင်းမှုမြို့နယ်ကို ကြည့်သော် ရပ်ကွက်နှင့် ကျေးရွာအုပ်စုများ၏ အမျိုးမျိုးသော ဖွံ့ဖြိုးမှုအဆင့်သည် အမြင့်ဆုံးတွင် ရပ်တည်နေသည်။ မြို့ပြဒေသသည် ကျေးလက်ဒေသထက် ပိုမိုဖွံ့ဖြိုးသည်ကိုတွေ့ရသည်။

လွှဲပြောင်းမှုမြို့နယ်၏ မြို့နယ်ခွဲ ဖွံ့ဖြိုးရေးညွှန်ကိန်းအဆင့်

လူမှုရေးရာအစုအရုံးတွင် ကျားမဆိုင်ရာအကြောင်းပါဝင်စေခြင်း

အထူးသဖြင့် ကျားမဆိုင်ရာ ညီမျှမှုမရှိသော နေရာများတွင် သီးသန့်ရည်ရွယ် ထောက်ပံ့ငွေများ ပေးခြင်းဖြင့်လည်း ကျားမ မညီမျှမှုဆိုင်ရာ ပြဿနာများနှင့် အမျိုးသမီးစွမ်းရည် မြှင့်တင်ရေးကိစ္စများ ကိုင်တွယ်ရာတွင် ရွေးချယ်အသုံးပြုနိုင်သည်။

- တချို့ ဒေသရှိ အထက်တန်းအဆင့် ပညာရေးနှင့်ကျမှု
- အမျိုးသားနှင့်အမျိုးသမီးလုပ်သားပါဝင်မှု ကွာဟချက်မြင့်မားခြင်းများ၊ မျှတမှုမရှိသည့် ဝင်ငွေဖြန့်ဝေမှု

ပညာရေး ညွှန်ကိန်း (ကျား/မ)

လူမှုရေးရာအစုအရုံးတွင် ကျားမဆိုင်ရာအကြောင်းပါဝင်စေခြင်း

ပြည်ထောင်စုပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ဒေသန္တရအစိုးရအဆင့်များတွင်ရှိသောလူမှုရေးအစုအဖွဲ့ဖော်ဆောင်သည့် လုပ်ငန်းများတွင် ကျားမဆိုင်ရာ ညီမျှမှုရည်မှန်းချက်များနှင့် ကျားမဆိုင်ရာ ဘက်ဂျက်များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစား ဆောင်ရွက်နိုင်သည်။

- ဥပမာ ကျန်းမာရေး၊ ပညာရေးနှင့် လူမှုအထောက်အပံ့ ပရိုဂရမ်များမှ တဆင့်

အထူးရည်ရွယ် ထောက်ပံ့ငွေများမှ အောက်ပါ အကြောင်းအရာများကို အဓိကထား လုပ်ဆောင်နေသည်။

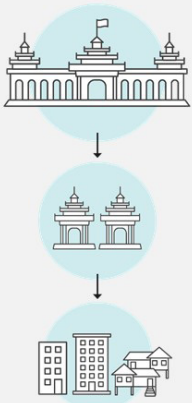
- အမျိုးသမီး လယ်သမားနှင့် ငါးဖမ်းလုပ်သားများအတွက် အလုပ်သင်တန်းများ
- အမျိုးသမီးစွန့် ဦးတီးတွင်လုပ်ငန်းရင်များအတွက် အသက်မွေးဝမ်းကြောင်း ဆိုင်ရာ သင်တန်းများ

ကျားမဆိုင်ရာနှင့် မညီမျှခြင်းများ လျော့နည်းစေရန် ရည်ရွယ်သည့် မြန်မာဝင်ငွေစွန့်ကို ပြုစုထားရန် ဖြစ်သည်။

လေ့ကျင့်ခန်း

- အဆင့် ၁** လူမှုရေးအစုအရုံး (ကျန်းမာရေး၊ ပညာရေးနှင့် လူမှုအထောက်အပံ့) တည်ဆောက်ခြင်းနှင့် ပတ်သက်သော ဆလိုက်များကို ပြန်လည်သုံးသပ်ပေးပါရန်။
- အဆင့် ၂** အုပ်စုဖွဲ့ဆွေးနွေးမှု (၁၅မိနစ်)
လူမှုရေးအစုအရုံးများ တည်ဆောက်ရာတွင် ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီး တို့၏ တာဝန်များမှာ အဘယ်နည်း။
မည်သည့် ဘဏ္ဍာရေးအစီအစဉ်ဖြင့် ၎င်းတာဝန်များကို ထောက်ပံ့ပေးနိုင်မည်နည်း။
- အဆင့် ၃** အုပ်စုဖွဲ့တင်ပြခြင်း (၁၀ မိနစ်)
တင်ပြပေးမည့် သူတစ်ဦးအား အဖွဲ့ထဲမှ ရွေးချယ်ပေးပါရန်။

ဒေသန္တရအစိုးရ ဖွဲ့စည်းခြင်း

တာဝန်ခံမှု ပူးပေါင်းပိုင်ဆိုင်မှုနှင့် တာဝန်ယူမှုနှင့် ပတ်သက်၍ ပြန်မာနိုင်ငံဒေသန္တရ အစိုးရတစ်ရပ်၌ အခြေခံပြဿနာတစ်ရပ် ရှိနေသည်။ ပြန်မာနိုင်ငံတွင် ဒေသန္တရအုပ်ချုပ်ရေး ရှိသော်လည်း ဒေသန္တရ အစိုးရမရှိပါ။

- တတိယအစိုးရတစ်ရပ်ကို ဒေသန္တရအဆင့်တွင် ဖွဲ့စည်းထားရန် လိုအပ်ပါသည်။ ဖက်ဒရယ်နိုင်ငံအများစုတွင် ဒေသန္တရအစိုးရ ဖွဲ့စည်းထားရှိပါသည်။
- ဒေသန္တရအဆင့်တွင် ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့်အာဏာအား ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချခြင်းသည် မူအားဖြင့် ကွဲပြားခြားနားမှုများနှင့် ဒေသဆိုင်ရာ လိုအပ်ချက်များကို တုံ့ပြန်နိုင်စွမ်း ကောင်းမွန် လာစေသည်။ ဒေသန္တရ အစိုးရသည် လူမှုအစုအဖွဲ့ တည်ဆောက်ရန်နှင့် ပြည်သူနှင့် တိုက်ရိုက်ဆက်သွယ်ရန် အဓိကဌာနသော အဖွဲ့အစည်း တစ်ရပ် ဖြစ်ပါသည်။
- သုံးဆင့်ရှိ အစိုးရတစ်ရပ်သည် ဝန်ဆောင်မှုနှင့် အခြေခံအဆောက်အအုံ၊ အရင်းအမြစ်များကို ခွဲဝေလျာထားခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ကိုက်ညီမှုရှိသော ဆုံးဖြတ်ချက်များ ချမှတ်နိုင်စေမည်ဖြစ်သည်။

ဒေသန္တရအစိုးရ ဖွဲ့စည်းခြင်း

ထိုသို့ သော သုံးဆင့်ရှိ အစိုးရတစ်ရပ်တွင် သီးခြားရပ်တည်နိုင်သော ဝင်ငွေရင်းမြစ်များရှိရမည်။

- အခြားသောနိုင်ငံများတွင် ဒေသန္တရအစိုးရများကို ခြွေခွန်များဖြင့် ငွေကြေးထောက်ပံ့ပေးသည့်အပြင် ပြည်နယ်မှဒေသသို့ ဘဏ္ဍာငွေလွှဲပြောင်းပေးမှုများနှင့် နိုင်ငံတော်မှ ဒေသများသို့ လွှဲပြောင်းပေးမှုများဖြင့် ထောက်ပံ့ပေးကြသည်။
- အချို့သော နေရာများတွင် ဒေသန္တရအစိုးရများမှ တစ်ဦးချင်းစီဝင်ငွေခွန်နှင့်အရောင်းအဝယ်ခွန် အခြေခံ/ဝင်ငွေ များရရှိကြသည်။
- ဗဟိုအုပ်ချုပ်မှုလျော့နည်းလာလေလေ ဒေသအဆင့်တွင် တန်ဖိုးတူညီမျှဖြစ်စေရန်အတွက် လိုအပ်ချက်များလေလေဖြစ်သည်။

ကျေးဇူးပြု၍ ပိုမိုသိရှိလိုလျှင် ဒေသန္တရအစိုးရတစ်ရပ်တည်ဆောက်ခြင်း သင်ခန်းစာတွင် ကြည့်ပါ။

အဓိက အကြောင်းအရာ အနှစ်ချုပ်

- ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရများအား ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေအရ ပြဌာန်းထားသည့် အသုံးစရိတ်များ သုံးစွဲခြင်းဆိုင်ရာတာဝန်များသည် ပြည်ထောင်စုအစိုးရကသာ ဥပဒေပြုရေးဆိုင်ရာစီမံအုပ်ချုပ်မှုများကို လုပ်ဆောင်သည့် အာဏာခွဲဝေခြင်း စနစ်မှပြဌာန်းထားသည့် တာဝန်များထက် သိသိသာသာ ကျယ်ပြန့်သည်။
- ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးလမ်း၊ တံတားတည်ဆောက်ခြင်းများ သာမက ညီမျှသည့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုများရှိသည့် လူမှုရေးအစုအဖွဲ့ များဖော်ဆောင်ခြင်းလည်း ပါဝင်သင့်သည်။
- ကျန်းမာရေးနှင့် ပညာရေးထောက်ပံ့မှုများနှင့် ဆိုင်သော ဝန်ဆောင်မှုများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ၏ အခန်းကဏ္ဍကို မြှင့်တင်ရာတွင် ထိုဝန်မြှင့်တင်ခြင်းမှ ပိုမိုဖြစ်ပေါ်လာမည့် တာဝန်များနှင့် ကိုက်ညီသည့် ဝင်ငွေလွှဲပြောင်းပေးမှုများလည်း လိုအပ်လိမ့်မည်။
- ဖက်ဒရယ်စံပုံစံတစ်ရပ်တွင်ပါရှိသောအစိုးရများကြားရှိ ဘဏ္ဍာရေး အရ ဆက်ဆံမှုများသည် နိုင်ငံ၏ တန်ဖိုးတူညီမျှနှင့် အကျိုးမြတ်မြောက်နိုင်စွမ်းဆိုင်ရာ ရည်မှန်းချက်များကို ထင်ဟပ်စေရမည်။
- နိုင်ငံသားလိုအပ်ချက်အပေါ် အခြေခံ၍ ဒေသန္တရဘဏ္ဍာငွေ လွှဲပြောင်းပေးမှု နှ့် အစီအမံများအား ပုံဖော်ရန် ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေးဆိုင်ရာ သက်သေသာကများလည်း ရှိနေသည်။

အပိုင်း (၆)

ဖက်ဒရယ်ဘဏ္ဍာရေးစနစ်နှင့် မြန်မာ့ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်

အပိုင်း ၆

ဖက်ဒရယ်ဘဏ္ဍာရေးစနစ်နှင့် မြန်မာ့ ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်

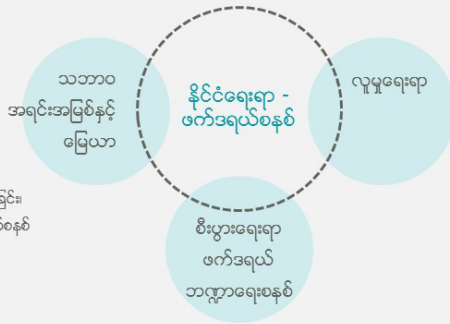
ပါဝင်သည့် အကြောင်းအရာများ

- ၁ မည်သည့်စီးပွားရေးရာ/ဖက်ဒရယ်ဘဏ္ဍာရေးစနစ်များ
ကို ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်တွင်
ဆွေးနွေးနေကြပါသနည်း။
- ၂ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်အတွင်းနှင့် လုပ်ငန်းစဉ်အပြင်၌
တန်းတူညီမျှဖြစ်စေရန်နှင့်
ဘဏ္ဍာရေးအစီအမံအသစ်များ ဖော်ဆောင်ရန်
မည်သို့သော ရေတိုနှင့်
ရေရှည်နည်းလမ်းများရှိသနည်း။ မည်သို့သော
မူဝါဒများ အသုံးပြုနိုင်သလဲ။
- ၃ မည်သို့သော စီးပွားရေးဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များအား
ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်တွင် ထည့်သွင်း
ဆွေးနွေးသင့်သနည်း။

ဖယ်ဒရယ်ဘဏ္ဍာရေးစနစ်နှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်

- နိုင်ငံရေးဆွေးနွေးပွဲတွင် ပါရှိသည့် စီးပွားရေးရာနှင့် ဖက်ဒရယ် ဘဏ္ဍာရေးစနစ်သည် အခန်းကဏ္ဍအလိုက် လုပ်ငန်းကော်မတီများမှ ဆွေးနွေးနေသော ပိုမိုကျယ်ပြန့်သည့် အကြောင်းအရာများနှင့် ပတ်သက်ဆက်နွှယ်နေသည်။
- သဘာဝအရင်းအမြစ်များမှ ရရှိသည့်ဝင်ငွေများအပြင် အခြားသော ဝင်ငွေများခွဲယူခြင်း စံပုံများ ဖော်ဆောင်ခြင်း၊ လူမှုရေးအရာအရုံး ဖွဲ့စည်းခြင်းနှင့် ညီမျှသည့် ဖက်ဒရယ်စနစ် အကောင်အထည် ဖော်ခြင်းတို့နှင့်ပတ်သက်သည့် ဆွေးနွေးမှုများတွင် ဖက်ဒရယ်ဘဏ္ဍာရေးစနစ်သည် အဓိကကျသည်။
- ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်အတွင်း စီးပွားရေး ကဏ္ဍလုပ်ငန်းကော်မတီ အစုအဖွဲ့ သည် ပြည်သူ့ ဘဏ္ဍာရေး စီမံခန့်ခွဲမှုနှင့် စီးပွားရေး မူဝါဒဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များအား ဦးတည်ထားသည်။

ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်အတွက် အရေးကြီးသည့် စီးပွားရေးဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များ

ဖက်ဒရယ် ဘဏ္ဍာရေးစနစ်၏ အခြေခံအုတ်မြစ်များ

ဝင်ငွေခွဲဝေခြင်းနှင့် ပတ်သက်သည့် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်၏ ဆွေးနွေးမှုများသည် မကြာခဏဆိုသလို သဘာဝရင်းမြစ်များတွင် အာရုံစိုက်လွန်းနေသည်။ အခွန်ငွေရရှိသည့် ရင်းမြစ်များ(ပိုင်ဆိုင်မှု၊ အရောင်းအဝယ်နှင့် ကိုယ်ပိုင်ဝင်ငွေခွန်၊ တံဆိပ်ခေါင်းခွန် စသည်တို့) ပြည့်ပြည့်စုံစုံပါဝင်ပြီး ဝင်ငွေခွဲဝေခြင်း အစီအမံများ ပါဝင်သော ပိုမို ဟန်ချက်ညီမျှသည့် နည်းလမ်းရှိရန်လိုအပ်ပါသည်။

ဝင်ငွေခွဲဝေခြင်းအစီအမံများ

သဘာဝ အရင်းအမြစ်များ ပြည်ထောင်စုနှင့် ပြည်နယ်/တိုင်းများအကြား တိကျသော ရင်းမြစ်ဆိုင်ရာ ဝင်ငွေခွဲဝေခြင်း စနစ်တွင် ရေရှည်စီးပွားရေးနှင့် လူမှုဖွံ့ဖြိုးမှု လုပ်ငန်းစဉ်၊ ခိုင်မာသော ကျန်းမာရေးနှင့် ပညာရေးစနစ် တည်ဆောက်ခြင်းနှင့် လူမှုရေးရာ အခြေခံအဆောက်အအုံအတွက် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု မြှင့်တင်ခြင်းတို့ ကို သတ်မှတ်သည်။ ကောက်ခံဝင်ငွေများကို မြန်လည်လွှဲပြောင်း ပေးရာတွင် သယံဇာတထုတ်လုပ်မှုကြောင့် လူမှုရေးနှင့် သဘာဝနိမ့်ကျစွာ ထိခိုက်မှုများကိုလည်း ထည့်သွင်းစဉ်းစားသင့်သည်။

ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်အတွက် အရေးကြီးသည့် စီးပွားရေးဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များ

ဖက်ဒရယ် ဘဏ္ဍာရေးစနစ်၏ အခြေခံအုတ်မြစ်များ

ဝင်ငွေခွဲဝေခြင်းအစီအမံများ

တန်းတူညီမျှဖြစ်စေခြင်း

ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်နှင့် ပြည်ထောင်စုအစိုးရသည် ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးများတွင် သင့်တင့်သော လူထုဝန်ဆောင်မှုများကို သင့်တင့်သည် အခွန်နှုန်းထားဖြင့် ပေးစွမ်းနိုင်စေရန်အတွက် လုံလောက်သော ဝင်ငွေများ ရရှိစေခြင်းမှာ တန်းတူညီမျှဖြစ်စေသည့် ငွေပေးချေမှုများ လုပ်ဆောင်လျက်ရှိနေသည်။

ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်အတွက် အရေးကြီးသည့် စီးပွားရေးဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များ

ဖက်ဒရယ် ဘဏ္ဍာရေးစနစ်၏ အခြေခံအုတ်မြစ်များ

မျှဝေအခွန်

ပြည်ထောင်စု အစိုးရမှ ပြည်နယ်များနှင့် တိုင်းဒေသကြီး၊ ဒေသအစိုးရနှင့်အတူ မျှဝေအခွန် (ဥပမာ- ဝင်ငွေခွန်၊ ကုန်သွယ်လုပ်ငန်းခွန်၊ ရောင်းဝယ်ခွန်၊ ဝိုင်ဆိုင်မှုအခွန်) ကို ထောက်ပံ့ခြင်းများ ဆောင်ရွက်သည်။ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရနှင့် ဒေသန္တရ အစိုးရအတွက် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ကွာဟခြားနားမှုများကို တန်းတူညီမျှဖြစ်စေခြင်း တိုင်းတာချက်များဖြင့် ထိန်းညှိသည်။

အခွန်ငွေကို ဟန်ချက်ညီစေခြင်း

ပြည်ထောင်စုအစိုးရသည် ညီမျှမှုနှင့် အကျိုးသက်ရောက်နိုင်မှု စွမ်းအားတို့ တိုးတက်စေရန် ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးများရှိ အခွန်ငွေကောက်ခံမှုများကို ဟန်ချက်ညီအောင် ထိန်းညှိထားပေးသည်။

ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်အတွက် အရေးကြီးသည့် စီးပွားရေးဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များ

ဖက်ဒရယ် ဘဏ္ဍာရေးစနစ်၏ အခြေခံအုတ်မြစ်များ

- ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်အတွင်း ပါဝင်လုပ်ဆောင်နေသူများ အနေဖြင့် အထူးရည်ရွယ်ထောက်ပံ့ငွေအား အသုံးပြုခြင်း များကို ပဋိပက္ခဒဏ်ခံရသော လူထုအား ဦးတည်ခြင်း အပါအဝင် ကိစ္စရပ်အများအပြားအတွက် စဉ်းစားနိုင်ပါသည်။
- လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခဒဏ်ခံရသော လူထုများဟု ဆိုရာတွင် ရွှေ့ပြောင်းခံရမှု၊ အကြမ်းဖက်ဒဏ်ရာ ရရှိမှု (သို့) မသန်စွမ်းဖြစ်သွားမှု၊ အသက်မွေးဝမ်းကြောင်း ဆုံးရှုံးခံရခြင်း၊ ဒဏ်ခံရသော မိသားစုရှိခြင်း၊ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ခံစားရမှုနှင့် အခြားစိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ထိခိုက်ခံရမှု တို့ ပါဝင်ပါသည်။
- ပြန်လည်သင့်မြတ်ရေးနှင့် ပဋိပက္ခအလွန် ပြန်လည်ထူထောင်ရေး လုပ်ငန်းအတွက် အခြားအကူအညီများနှင့်အတူ ထောက်ပံ့ငွေ ဒီရိုင်းတွင် ပဋိပက္ခဒဏ်ခံရသော အမျိုးသား၊ အမျိုးသမီးနှင့် လူငယ်များအားလည်း ထည့်သွင်းစဉ်းစားသင့်ပါသည်။

ထောက်ပံ့ငွေ

ထောက်ပံ့ငွေများသည် လူဦးရေ၏ လူမှုရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးမှုဆိုင်ရာ လိုအပ်ချက်များကို ဖြည့်ဆည်းပေးပြီး ကျားမဆိုင်ရာမညီမျှမှုကို တုံ့ပြန်ပေးသည့်အပြင် ဆင်းရဲမွဲတေမှု၊ မသန်စွမ်းဖြစ်မှု၊ ဘေးအန္တရာယ်များနှင့် ပဋိပက္ခများအား ခံစားနေကြသော အားနည်းသည့် ပြည်သူများကို အဓိကထား ထောက်ပံ့ပေးသည်။

ပြည်တွင်းနေရပ်စွန့်ခွာ တိမ်းရှောင်ရသူများ ၏တည်ရှိမှု

၂၀၀၆၊ ၂၀၁၆

ဤမြေပုံနှစ်ခုသည် လူသားခြင်းစာနာမှု ဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများမှ စာရင်းကောက်ထားသည့် နယ်မြေစိုးမိုးရေး ပဋိပက္ခမျိုးစုံ အတွင်း လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခများကြောင့် ရွှေ့ပြောင်းရသူများကိုဖော်ပြထားခြင်းဖြစ်သည်။

ဤအချက်အလက်များသည် ပဋိပက္ခခံစားရသောလူဦးရေများအတွက် ပစ်မှတ်ထား ထောက်ပံ့သည့် အကူအညီများကို IDP များမှ ရရှိနိုင်သည့်အလားအလာရှိမှုများကို ကိုယ်စားပြုပါသည်။

Presence of IDPs
2006

Presence of IDPs
2016

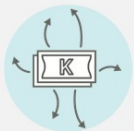
ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်အတွက် အရေးကြီးသည့် စီးပွားရေးဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များ

ဘဏ္ဍာရေး ပွင့်လင်းမြင်သာမှုနှင့် အတိတ်လိုက်စားမှု

- အကန့်အသတ်ရှိသော ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ အေတာများအား လူထုသို့ ချပြပေးနိုင်ပြီး လွယ်ကူစွာ ရရှိနိုင်ပါသည်။ ၎င်းသည် ပွင့်လင်းမြင်သာမှုနှင့် အစိုးရ၏ အသုံးစရိတ်များကို သိမြင်နိုင်မှု နည်းစေသည်။
- ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးများသို့ ဝင်ငွေများကို မည်သည့် ဖောက်ခွဲခြင်း ခွဲဝေပေးသည် ဆိုသည်ကိုလည်း ရံဖန်ရံခါ သိစားလည်မှု နည်းပါးပါသည်။ အစိုးရမှ ထုတ်ပြန်ထားသည့် တိုးပွားလာသော မြည်သူ့ ဘဏ္ဍာငွေ ဖောက်ခွဲမှုအတွက် ဤအရာသည် ကောင်းမွန်လာနေသည်။
- ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာစည်းကမ်းများရှိ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုသည် မေလ ၂၀၁၇ ခုနှစ် ပြည်ထောင်စုပင်လုံညီလာခံ (UPC) ၏အခြေခံစည်းမျဉ်းများတွင် သဘောတူညီမှုရယူခဲ့ သည့် “စီးပွားရေးလုပ်ငန်းစီမံကိန်းများ” တွင်သာမကရှိသင့်ပါသည်။
- ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်တစ်ပါးသို့သွားသည့် အောက်ပါလုပ်ငန်း ၂ခုစလုံးတွင် ဘဏ္ဍာရေးအချက်အလက်များနှင့် စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်းများနှင့် ဦးစားပေးလုပ်ငန်းစဉ်များ ဖြင့်အပြန်အလှန်အကျိုးပြုသင့်ပါသည်။
 - ၁) ပွင့်လင်းမြင်သာမှုနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာဖော်ပြချက်ကိုယ်စားလှယ်ချုပ်ချုပ်ချင်း အားမြှင့်တင်ခြင်း နှင့် ၂) အလွန်အရေးပါသည့် ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာရေးစီမံခန့်ခွဲမှုအပါအဝင် အနာဂါတ်အုပ်ချုပ်ရေး မေးခွန်းများကဏ္ဍများအတွက် အသိပညာနှင့်အရည်အသွေးများ တည်ဆောက်ခြင်း။

ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်အတွက် အရေးကြီးသည့် စီးပွားရေးဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များ

ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးမှုအတွင်းနှင့် ပြင်ပရှိ ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာဖော်ပြချက်ကိုယ်စားလှယ်ချုပ်ချုပ်ချင်း

ဒီမိုကရေစီနည်းကျ ဖက်ဒရယ်စနစ် ကိုထောက်ပံ့ရန် ဘဏ္ဍာရေးစီမံခန့်ခွဲမှု အုပ်ချုပ်ခြင်းကို လက်ရှိအစိုးရအတွင်း ဘဏ္ဍာရေးစီမံခန့်ခွဲမှုမှတစ်ဆင့် အခြေခံ ဥပဒေပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုကိုလိုအပ်လာနိုင်ခြေရှိသော ရေရှည်အတွက် အခြေရှာမှု ဖြင့်လုပ်ဆောင်သင့်သည်။ ငြိမ်းချမ်းရေးအတွက် ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးမှုအား လုပ်ဆောင်နေချိန်တွင် ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးများအတွက်အကျိုးရှိနိုင်သော လက်ရှိစီမံခန့်ခွဲမှုများအတွင်း ဘဏ္ဍာရေးဖော်ပြချက်ကိုယ်စားလှယ်ချုပ်ချုပ်ချင်း ကြီးမားသော အခွင့်အလမ်းများရှိနေပါသည်။ (ဖက်ဒရယ်ဘဏ္ဍာရေးစနစ် : လက်တလောနှင့် ရေရှည်ရွေးချယ်မှုများ ဆက်လက်တွင်ကြည့်ရှုနိုင်ပါသည်)

ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်အတွက် အရေးကြီးသည့် စီးပွားရေးဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များ

အစိုးရပိုင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအား (State Economic Enterprise-SEE) ပြုပြင်ပြောင်းလဲခြင်း

SEEs သည်နိုင်ငံတော်ဝင်ငွေ၏ (၅၀) ရာခိုင်နှုန်းခန့်ကို ရှာဖွေပေးနိုင်ပြီး အများစုကို သဘာဝသယံဇာတ ထုတ်ယူခြင်းမှ ရရှိသည်။ တာဝန်ခံမှုနှင့် ကြီးကြပ်မှုတို့ကို ပိုမိုရရှိစေရန် SEE ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုဖြင့်တင်ပြခြင်းသည် ဤစီးပွားရေးကဏ္ဍအား တိုးတက်စေရန်ကူညီပေးပြီး မြန်မာနိုင်ငံ၏စီးပွားရေးနှင့် ပြည်သူ့အကျိုးစီးပွားကို ဖြစ်ထွန်းစေသော

ပိုမိုသိရှိလိုလျှင် SEE ပြုပြင်ပြောင်းလဲခြင်း တွင်ကြည့်ရှုပါ။

Bauer, A., et al. 2018. *SEE Reform in Myanmar*:

သဘာဝသယံဇာတလုပ်ငန်းများဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များ။ Natural Resource Governance Institute & Renaissance Institute.

ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်အတွက် အရေးကြီးသည့် စီးပွားရေးဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များ

မူဝါဒဆိုင်ရာ နည်းပညာ စွမ်းရည် တိုးတက်လာစေခြင်း

ဖက်ဒရယ် ဘဏ္ဍာရေးစနစ်နှင့် မူဝါဒအခင်းအကျင်းများ မည်သို့ ရှိနေသည် နားလည်ရန် ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်တွင် ပါဝင်ဆွေးနွေးနေသူများ၏ မူဝါဒဆိုင်ရာ နည်းပညာ စွမ်းရည်မြှင့်တင်သွားနိုင်ရေးသည် လိုအပ်ချက်တစ်ရပ် ဖြစ်သည်။

အလားတူစွာ ပြည်သူ့အား တိုက်ရိုက်အကျိုးဖြစ်ထွန်းမှုနှင့် ပွင့်လင်း မြင်သာမှု ရှိစေသော အစိုးရဌာနတွင်း ဘဏ္ဍာရေးအစီအမံများကို တည်ဆောက်နိုင်ရန် အစိုးရတာဝန်ရှိသူများနှင့် အစိုးရမဟုတ်သော ပါဝင်လုပ်ဆောင်သူများ ပူးပေါင်းစေ့စပ်ဆောင်ရွက်နိုင်သည်။

ဖက်ဒရယ်ဘဏ္ဍာရေးစနစ်:

ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ၊ ဥပဒေများနှင့် မူဝါဒများ

ဖက်ဒရယ်စနစ်ကျင့်သုံးသော နိုင်ငံများတွင် စီးပွားရေးရာနှင့် တန်းတူညီမျှစေခြင်းများကို ၎င်းတို့၏ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေများတွင် ထည့်သွင်းရေးသားလေ့ မရှိပါ။ များသောအားဖြင့် ထိုအကြောင်းအရာများကို မူဝါဒ၊ ဥပဒေများရေးဆွဲခြင်းဖြင့်သာ ကိုင်တွယ်ဆောင်ရွက်ကြပါသည်။

သို့သော် ကနေဒါနိုင်ငံ၏ ၁၉၈၂ ခုနှစ်တွင် ပြဋ္ဌာန်းခဲ့သည့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင်မူ တန်းတူညီမျှဖြစ်စေခြင်းနှင့် နယ်မြေများအလိုက် ကွာဟချက်များ (အောက်ဖော်ပြပါ)ကို အနည်းငယ်ထည့်သွင်းရေးသားထား ခြင်း ရှိသည်။

ကနေဒါနိုင်ငံ၏ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ တန်းတူညီမျှစေခြင်းနှင့် ဒေသများအလိုက် ကွာဟချက်များ

၃၆။ (၁)ဥပဒေပြုရေးဆွဲရာအာဏာများကိုတစ်သုံးပုံခြမ်းနှင့် ဝပ်လျွန်စ် ပါလီမန်လွှတ်တော်၏ ဥပဒေပြုရေးအာဏာ (သို့) ခန့်ခွဲဥပဒေပြုရေးရာ မဏ္ဍိုင်များ၏ အာဏာ (သို့) ၎င်းတို့၏ အခွင့်အရေးများကို တစ်တရာခြားလဲခြင်း မပြုလုပ်ဘဲ ပါလီမန်လွှတ်တော်နှင့် အခြားသော လွှတ်တော်များသည် ကနေဒါနိုင်ငံအစိုးရနှင့် ခန့်ခွဲဥပဒေ အတူ (က) ကနေဒါနိုင်ငံခန့်ခွဲဥပဒေများ၏ စကားလုံးနှင့်စာပေဆိုင်ရာအတွက် တန်းတူဆင့်အလမ်းများ ဖြစ်တင်ပေးခြင်း

(ခ) အခွင့်အလမ်းများကွာဟမှုများကို လျှော့ချရန် စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးမှုများ ဖိနှိပ်စွန့်ပေးခြင်း။

(ဂ) ကနေဒါနိုင်ငံသားများအားလုံးအတွက် သင့်တင့်သော အရည်အသွေးရှိ လူထုဝန်ဆောင်မှုများ ထောက်ပံ့ပေးခြင်း စသည်တို့ကို လုပ်ဆောင်ကြရသည်။

(၂) ပါလီမန်လွှတ်တော်နှင့် ကနေဒါအစိုးရသည် ခန့်ခွဲဥပဒေများမှ သင့်တင့်သော လူထုဝန်ဆောင်မှုများကို သင့်တင့်သည့် အစွန်အစိတ်များဖြင့် ပေးဆောင်ပေးရန်အတွက် လိုအပ်သော ဝန်ငွေများ ခန့်ခွဲခြင်းမှာ တန်ဖိုးရှိကြောင်းထည့်သွင်း ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် (၁၉)

ဖက်ဒရယ်

ဘဏ္ဍာရေးစနစ်၏

ရေတိုနှင့်ရေရှည်

အခွင့်အလမ်းများ

လက်တင်အမေရိက ချေးချယ်ခွင့်များ

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ဖောက်ခွဲမှုကို လျှော့ချခြင်း နှင့် တန်းတူညီမျှဖြစ်စေခြင်း လုပ်ဆောင်လျက်ရှိကြောင်းသည် ၂၀၀၈ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ၏ အတွင်း နှင့် အပြင် သတ်မှတ်ချက်ဘောင်များ (၂၀၁၅ ခြင်ဆင်ခြည့်ရက်ချက်များ) တွင် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ အစီအမံသစ်များ ရယူဆောင်ဆောင်ရန် အခွင့်အလမ်းများပါရှိသည်။

ဥပမာ-

- တန်းတူညီမျှဖြစ်စေခြင်း စီမံကိန်းများ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင် တည်ဆောက်ခြင်း (ဥပမာ- အထွေထွေထောက်ပံ့ငွေအား တန်းတူညီမျှဖြစ်စေခြင်းအသွင်းပို့ ထပ်မံ၍ ပြုပြင်ပြောင်းလဲပေးခြင်း
- အခြေအနေတစ်ရပ်ပေါ်တွင် မူတည်သည့် ထောက်ပံ့ငွေများကို အသုံးပြု၍ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးတို့ အား လူမှုရေး စီမံကိန်းများ လုပ်ဆောင်မှုအား ဖြှင့်တင်ပေးခြင်း။
- ပြည်နယ်များ တိုင်းဒေသကြီးနှင့် သဘာဝသယံဇာတများမှ ရရှိသော ဝန်ငွေများအား ဖြေပေးခြင်း
- ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးများ နှင့် ဒေသခံပံ့ပိုးသူများအား အုပ်ချုပ်စီမံမှု လွှဲပြောင်းပေးခြင်း နှင့် ကုန်ကျစရိတ် ဖြေပေးခြင်းဆိုင်ရာ အစီအမံများ မှတဆင့် ပညာရေး လုပ်ဆောင်ချက်များကို စွမ်းအားမြှင့်တင်ပေးခြင်း
- သဘာဝဘေးအန္တရာယ်ကာယ်ဆယ်ရေးနှင့် ပဋိပက္ခ ဒဏ်ခံခြင်းသူ လူထုများအတွက် အထူးရည်ရွယ်ထောက်ပံ့ငွေများ အသုံးပြုမှုကို တိုးပေးခြင်း

ဖက်ဒရယ် ဘဏ္ဍာရေးစနစ် ရေတိုနှင့်ရေရှည် အခွင့်အလမ်းများ

ရေရှည်အခွင့်အလမ်းများ

- သဘာဝသယံဇာတများနှင့် မြေယာများအတွက် တာဝန်နှင့် စီမံခန့်ခွဲမှု ပျံ့ဝေခြင်းအား အထောက်အပံ့ဖြစ်စေရန် ၂၀၀၈ ခုနှစ် ဥပဒေအရ အခွန် (၃၇) အား ပြင်ဆင်ခြင်း
- ဝင်ငွေခွန်နှင့် ကုန်သွယ်ခွန် အခြေခံနှုန်းများကို ပြည်နယ်များနှင့် တိုင်းဒေသကြီးများမှ တိုက်ရိုက်သုံးစွဲခွင့်ရှိရန် ပြည်ထောင်စုအစိုးရမှ ချမှတ်ထားသည်။
- ကျန်းမာရေးနှင့် ပညာရေး ဦးစီးဌာနများမှတစ်ဆင့် လူမှုရေးအစုအရုံး တည်ဆောက်ရန် ပြည်နယ်များနှင့် တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရများအား စွမ်းအားမြှင့်တင်ခြင်း။
- တတိယအဆင့် ရွေးကောက်ပွဲ အစိုးရအဖွဲ့ တည်ထောင်ခြင်း-
 - ဒေသခံအဆင့် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ အစီအမံများကို ဖြည့်စည်းရန် ရပ်ကွက်၊ ရွာအဆင့်အထိ ဆောက်လုပ်ခြင်း
 - ဒေသခံအစိုးရ လိုအပ်ချက်များကို ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်ရန် ပိုင်ဆိုင်မှု ဆိုင်ရာအခွန် ကဏ္ဍကို တိုးချဲ့ခြင်း။

အဓိက အကြောင်းအရာ အနှစ်ချုပ်

- ဖက်ဒရယ်ဘဏ္ဍာရေးစနစ်သည် ညီမျှမှုရှိသည့်ဖက်ဒရယ်စနစ်ထောင်မြင်းလူမှုရေးအစုအဖွဲ့ ဖွဲ့စည်းခြင်း၊ အခွန်ဝင်ငွေဟန်ချက်ညီအောင်ထိန်းညှိခြင်းနှင့် ဝင်ငွေခွန်ဝေခြင်း စံပုံစံများဖော်ဆောင်ခြင်းတို့ နှင့် ပတ်သက်သည့် ဆွေးနွေးမှုများတွင် အဓိကကျသည်။
- ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်အတွင်း ဝင်ငွေခွန်ဝေခြင်းဆိုင်ရာ ဆွေးနွေးမှုများသည် သဘာဝသယံဇာတရင်းမြစ်များတွင် အလွန်အမင်း အာရုံစိုက်မှုများမနေသည်။ အခွန်ဝင်ငွေရှိသည့် ရင်းမြစ်များ (အိမ်ခြံမြေ၊ အရောင်းအဝယ်နှင့် ကိုယ်ပိုင်ဝင်ငွေခွန်၊ စည်းကျပ်ခွန်စသည်တို့) ပြည့်ပြည့်စုံစုံပါဝင်ပြီး ဝင်ငွေခွန်ဝေခြင်း အစီအမံများ ပါဝင်သော ပိုမို ဟန်ချက်ညီမျှသည့် နည်းလမ်းရှိရန် လိုအပ်ပါသည်။
- ၂၀၀၈ ခုနှစ် ဥပဒေအရ အခြေခံဥပဒေ (နှင့် ၂၀၁၅ ပြန်လည်ပြင်ဆင်ချက်များ) ပြဌာန်းချက်များအရ အချိန်တို အတွင်းတွင် ဘဏ္ဍာရေးအစီအမံအသစ်များ ဖော်ဆောင်နိုင်ရန် အခွင့်အလမ်းများရှိပါသည်။ ရေရှည်အတွက်မူ ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းခြင်းဖြင့် လုပ်ဆောင်နိုင်ပါသည်။
- ဖက်ဒရယ်ဘဏ္ဍာရေးစနစ်၏ အခြေခံသဘာဝတရားများ သည် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်မှတစ်ဆင့် စီးပွားရေး အစုအဖွဲ့နှင့် လူမှုရေးအစုအဖွဲ့များ စုဖွဲ့ စေနိုင်သည့် နည်းလမ်းများကို ဖန်တီးပေးနိုင်ပါသည်။

လေ့ကျင့်ခန်း

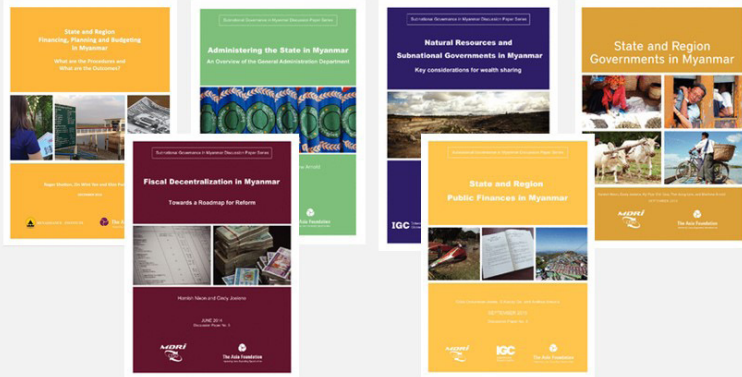
အဆင့် ၁ ဇွဲးချမ်း

အဆင့် ၁

အဆင့် J

နောက်ဆက်တွဲ

ယခုသင်ရိုးညွှန်းတမ်းသည် မြန်မာနိုင်ငံရှိ စီမံအုပ်ချုပ်မှုနှင့် ဘဏ္ဍာရေး စီမံမှုဆိုင်ရာ လုပ်ဆောင်နေသည့် အာရှဖောင်ဒေးရှင်းနှင့် မိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများ၏ စာတမ်းများနှင့် အချက်အလက်များမှ ရယူရေးဆွဲထားပါသည်။

အခြားသော ရည်ညွှန်းကိုးကားမှုများ

Boadway, R. & Shah, A. 2009. *Fiscal Federalism: Principles and Practice of Multiorder Governance*. Cambridge University Press.

Boadway, R.W & Hobson, P.A.R. 1993. *Intergovernmental Fiscal Relations in Canada: Canadian Tax Paper No. 96*. Canadian Tax Foundation.

Watts, R. 2008. *Comparing Federal Systems (third edition)*. Institute of Intergovernmental Relations, School of Policy Studies, Queen's University. McGill-Queens University Press.

ဝေါဟာရ

အဓိပ္ပါယ်

ဖွင့်ဆိုချက်များ

ငွေလုံးငွေရင်း အသုံးစရိတ် - တစ်နှစ်ထက်သက်တမ်းပိုသည့် ပစ္စည်း၊ ယန္တရားများ (ဥပမာ စက်ရုံ၊ အလုပ်ရုံများအတွက် မော်တော်ယာဉ်၊ လေယာဉ်ငယ်ယူခြင်း)၊ အဆောက်အအုံ၊ လမ်းတံတား စသည့် ပြင်ဆင်ခြင်း နှင့် အသစ်ဆောက်လုပ်ခြင်း စသည့် ရန်ပုံငွေပိုင်ခွင့်များတွင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု အသုံးစရိတ်များ ဖြစ်သည်။

ကုန်သွယ်နှုန်း - မျိုးစုံသော ကုန်သွယ်ငွေပေးချေခြင်းများအတွက် အရောင်းနှုန်း (ဥပမာ - စားသောက်စရာနှင့် ဂန်ဆောင်မှုများ)

ကုန်ကျစရိတ်ဝေမျှရန် စီစဉ်ခြင်း - ထောက်ပံ့ငွေများ အသုံးပြု၍ ဖက်ဒရယ်နှင့် ပြည်နယ်အစိုးရများအကြား အစီအစဉ် ကုန်ကျ စရိတ်များကို ဝေမျှကျခံခြင်း

သာမန်အသုံးစရိတ် - သာမန်အသုံးစရိတ်များမှာ အစိုးရ၏ အသေးစားအသုံးစရိတ် ဥပမာ ဂန်ထမ်းလစာ ပေးချေမှုများ၊ ပင်စင်လစာငွေများ၊ ဂန်ထမ်းအကျိုးခံစားခွင့် တွက်ချက်မှုများ၊ ငွေတိုက်စာချုပ်နှင့် ငွေတိုက်လက်မှတ်များအပေါ် ပေးချေရသော ပြည်တွင်း အတိုးပေးချေငွေများနှင့် ပြည်ပကြွေးမြီ အပေါ်တွင် ပေးချေရသော အတိုးငွေများ၊ အခြားဂန်ဆောင်မှုများ အတွက်အသုံးစရိတ်များ စသည့် ချက်ခြင်း အသုံးစရိတ်များ ဖြစ်သည်။

ပဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချခြင်း - ပဟိုအစိုးရမှ အောက်ခြေအဆင့် အစိုးရများ (သို့) တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း လွတ်လပ်သော အစိုးရအဖွဲ့ အစည်းများသို့ ပြည်သူ့ လုပ်ငန်းတာဝန်များ ခွဲဝေပေးခြင်း၊ အုပ်ချုပ်မှုပိုင်း စီမံခန့်ခွဲမှုပိုင်းဆိုင်ရာ တာဝန်များကို ပိုမိုခွဲဝေပေးခြင်း ဖြစ်သည်။

ဝေါဟာရ

အဓိပ္ပါယ်

ဖွင့်ဆိုချက်များ

အောက်ခြေအဆင့်များသို့ အခွင့်အာဏာနှင့် တာဝန်လွှဲပြောင်းပေးခြင်း။ ။

ပဟိုဝန်ကြီးဌာနများမှ အောက်ခြေရှိ ရုံးခွဲများကို လုပ်ပိုင်ခွင့်လွှဲပြောင်းပေးခြင်းဖြင့် ပဟိုအစိုးရ၏ အစိတ်အပိုင်းအဖြစ် တည်ရှိစေပြီး ပြည်သူလူထုနှင့် ပိုမိုနီးကပ်စေသည်။

လိုငွေထောက်ပံ့ခြင်း။ ။ အခွန်ငွေများဖြင့်စီးပွားရေးကဏ္ဍတွင် အစိုးရမှ ထုတ်ယူသုံးစွဲသည့်ငွေပမာဏထက် ပိုများစေရန် စီစဉ်ထားရှိသည့် အသုံးစရိတ်ပမာဏ

ရင်းနှီးမြှုပ်နှံခြင်း။ ။ ဝင်ငွေများကို တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်များက ကောက်ခံရမှုအလိုက် ခွဲဝေရယူခြင်း

စီးပွားရေးအစုအဖွဲ့။ ။ ဟန်ချက်ညီမှုရှိခြင်းကို ဖြစ်ပေါ်စေသည့် အဆင့်အမျိုးမျိုးဖြင့် နိုင်ငံရေးစီရင်စုများအကြား ကုန်သွယ်စီးပွားရေး အရ ပြည်တွင်းရေးကွက်ပေါင်းစီးခြင်း နည်းလမ်းတစ်ရပ်

တန်းတူညီမျှစေရန်ပေးချေသည့်ငွေ။ ။ လက်ရှိဝင်ငွေနှင့် ဝန်ဆောင်မှုများထောက်ပံ့ခြင်းဆိုင်ရာ ကုန်ကျစရိတ်များ၏ ခြားနားချက်များကို တန်းညီစေရန်ရည်ရွယ်၍ ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုအစိုးရမှ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများသို့ ပေးအပ်သည့် ငွေ၊

တန်းတူညီမျှ ချိန်ညှိခြင်း။ ။ တွက်ချက်ရာတွင် ပါဝင်သည့် အပိုင်းအားလုံးကို တန်းတူညီမျှ တွက်ချက်ခြင်း။

ဝေါဟာရ

အဓိပ္ပါယ် ဖွင့်ဆိုချက်များ

အသုံးစရိတ်များ ။ ။ အစိုးရ၏ ကတိကဝတ် တာဝန်ဝတ္တရားများကို ဆောင်ရွက်ရာတွင်သုံးစွဲသော အသုံးစရိတ်များ

ဇက်ဒရယ်အစိုးရ၏ အသုံးစရိတ်သုံးမျိုးဖြစ်သော အခွင့်အာဏာ ။ ။ နိုင်ငံ၏ ရည်မှန်းချက်များကို ဖြည့်ဆည်းနိုင်စေရန် ဇက်ဒရယ်အစိုးရ၏ သာလွန်သည့် ဝင်ငွေသုံးစွဲနိုင်မှုပွင့်အားကို အသုံးပြုခြင်း

ဇဟိုချွတ်တိုင်မှုနည်းသော ဘဏ္ဍာရေးစနစ် ။ ။ ဇက်ဒရယ်ဘဏ္ဍာရေးစနစ်တွင် အသုံးစရိတ်များပိုင်ရာ တာဝန်ဝတ္တရားများနည်းတူ ဘဏ္ဍာရေးအရင်းအမြစ်များကို ဖြည့်နှယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးအဆင့်ရှိ အစိုးရများသို့ ပေးအပ်သည့်နည်းလမ်းကို ဆိုလိုသည်။ အရင်းအမြစ်များပိုင်ရာ လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာများကို ဇဟိုချွတ်တိုင်မှုနည်းအားအောက်ရှိအဆင့်များသို့ တာဝန်လွှဲပြောင်းပေးခြင်း (သို့မဟုတ်) စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်း၊ ဘက်ဂျက်လျာထားခြင်း၊ ဒေသန္တရ အစိုးရများ၏ ဝင်ငွေ၊ ဇဟိုချွတ်တိုင်မှု အသုံးစရိတ်များသို့ လွှဲပြောင်းပေးခြင်း၊ ငွေချေးခြင်းဆိုင်ရာ စနစ်များနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဒေသအစိုးရများသို့ ထိန်းကျောင်းခွင့်အာဏာ ခွဲဝေပေးခြင်း။

ဘဏ္ဍာငွေ ဖွဲ့စည်းခြင်း ။ အသားတင်ဘဏ္ဍာရေးအကျိုးအမြတ်များ မတူညီမှုကြောင့် တူညီသည့် အဆင့်ရှိ စီရင်ပိုင်ခွင့်ရှိမှုမရှိခြင်းတွင် ဖွဲ့စည်းသော ဆက်ဆံခြင်းများ။

ဘဏ္ဍာရေးအရ အကျိုးရှိခြင်းမြောက်နိုင်ပွင့်ဆလျာနည်း ။ ။ စီရင်ပိုင်ခွင့်ရှိမှုမရှိခြင်းအလိုက် အသားတင်ဘဏ္ဍာရေးအကျိုးအမြတ်များ ကွဲပြားခြားနားခြင်းကြောင့် အကျိုးရှိခြင်းမြောက်နိုင်ပွင့်ဆ လျော့နည်းသော ရွှေ့ပြောင်းသွားလာမှုများ။

ဝေါဟာရ

အဓိပ္ပါယ် ဖွင့်ဆိုချက်များ

ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ လုပ်နိုင်ပွင့်ဆည့် ။ စီရင်စုတစ်ခု၏ အချိုးအစား အခွန်မြေများနှင့် တသမတ်တည်းသတ်မှတ်ထားသည့် အခွန်နှုန်းထားများမှ ဝင်ငွေ ရရှိနိုင်မှုပွင့်ဆည့်ကို ဆိုလိုသည်။

ဘဏ္ဍာရေးအကျိုးအသက် ။ လူတစ်ဦးချင်းစီ၏ ဂျီဒီပီနှင့် ဝင်ငွေများစသည့် ညွှန်းကိန်းများကို မူတည်၍ ဘဏ္ဍာရေးပွင့်ဆည့်ကို တိုင်းတာခြင်း။

ထောက်ပံ့ငွေ ။ ထောက်ပံ့ငွေဆိုသည်မှာ အစိုးရ ဌာနများ အချင်းချင်းအကြား ဖြန့်လှည့်ပေးဆပ်ရန်မလိုသော သာမန်ထောက်ပံ့ငွေ၊ ငွေလုံးငွေရင်းထောက်ပံ့ငွေများ ဖြစ်သည်။ ထောက်ပံ့ငွေကို အစိုးရဌာနကြီးပရို ဗုဂ္ဂလိဓာအဖွဲ့ အစည်းများ (သို့) တစ်ဦးချင်းအား ထောက်ပံ့ရာတွင်လည်း မော်ဝေါ သုံးစွဲသည်။ ထောက်ပံ့ငွေပေးအပ်သော အဖွဲ့ အစည်းတွင် အသုံးစရိတ်ဖြစ်ပြီး လက်ခံရရှိသော အဖွဲ့ တွင် ဝင်ငွေဖြစ်သည်။

အလျားလိုက်တန်ဖိုးတူညီမှုခြင်း ။ ဖြည့်နှယ်စီရင်စုများအကြား တန်ဖိုးတူညီမှုခြင်း နိယာမအရ အစိုးရတစ်ရပ်၏ရည်ရွယ်ချက်တွင် တန်ဖိုးတူညီမှုစွာ ငွေကြေးချမ်းသာသော လူအများသည် အစိုးရရှိသောအခါတွင်လည်း ထိုသို့ပင် ဖြစ်နေရမည်၊ ညီမျှသော သူကိုးအား ညီမျှစွာ ဆက်ဆံခြင်းပင်ဖြစ်သည်။

ဝင်ငွေရွှေ့စား ။ တစ်ဦးချင်းစီ၏ တစ်နှစ်ဝင်ငွေပေါ်တွက် ကောက်ခံသည့်အခွန်ငွေ၊ ဝင်ငွေ၏ အနည်းအများပမာဏနှင့်အလိုက်ကောက်ခံပြီး အခွန်ငွေမှ အချို့သော အခြေအနေများပေါ်မူတည်၍ နုတ်ယူပေးသည်များလည်း ရှိသည်။

ဝေါဟာရ

အဓိပ္ပါယ်

ဖွင့်ဆိုချက်များ

အစိုးရများကြား ဘဏ္ဍာရေးသုံးဆိုင်ရာ ဆက်သွယ်မှုများ ။ ဝင်ငွေခွဲဝေခြင်း၊ ထောက်ပံ့ငွေများနှင့် ဘဏ္ဍာငွေလွှဲပြောင်းခြင်းများတွင် အဆင့်ဆင့်ရှိအစိုးရများအကြားရှိ ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ အစီအမံများကိုဆိုလိုသည်။

ကိုယ်ပိုင်ဝင်ငွေရင်းမြှုပ်နှံမှု ။ အစိုးရဌာနဆိုင်ရာကြား ငွေကြေးလွှဲပို့ခြင်း မပါဝင်ဘဲ အခွန်ကောက်ခံခြင်း၊ မြေနှင့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများမှ ရရှိသော အခွန်နှင့် ကျသင့်ငွေများ၊ ဝန်ဆောင်မှုများမှ တိုက်ရိုက်ရရှိသော ဒေသန္တရ အစိုးရ၏ဝင်ငွေ။

PARAMOUNTCY (UNION OR STATE/REGION) ၊ လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာရရှိမှု အမြင့်ဆုံးရှိခြင်း

အသားပင်ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ အဟန့်အတား ။ လူတစ်ဦးချင်းစီမှ ပေးဆောင်ရသည့်အခွန်ငွေနှင့် လူတစ်ဦးချင်းစီအတွက် ရရှိသည့် အကျိုးအမြတ်များအကြား ခြားနားချက်။

ဝင်ငွေ ။ အစိုးရမှ ၎င်း၏အချုပ်အခြာအာဏာ (သို့) အစိုးရအာဏာကို ကျင့်သုံး၍ ပြည်သူထံမှ ကောက်ယူသော ရုံးဝင် ဝင်ငွေများကို တစ်ဦးတစ်ယောက်၊ ပုဂ္ဂိုလ်စု ဝင်ငွေခွန်၊ ယစ်မျိုးခွန်၊ ပိုင်ဆိုင်မှုများနှင့် လက်ဆောင်ဘဏ္ဍာများအပေါ် ကောက်ခံသည့်အခွန်၊ အခများနှင့် ဒဏ်ကြေးများ၊ လူမှုအာမခံလုပ်ငန်းများအတွက် ငွေကြေးထည့်ဝင်ခြင်း၊ အထွေထွေရငွေများ (အစိုးရမှ သီးသန့် ရရှိသော ဝင်ငွေ၊ အလှူအတန်းများ၊ သေတမ်းစာဖြင့် ထားခဲ့သော အမွေပစ္စည်းများ)

ဝင်ငွေခွဲဝေခြင်း ။ ဖက်ဒရယ်အစိုးရ၏ အခွန်ဝင်ငွေတစ်စိတ်တစ်ပိုင်းကို ပြည်နယ်၊ တိုင်းအစိုးရများနှင့် ဒေသအစိုးရများသို့ ခွဲဝေပေးခြင်း။

ဝေါဟာရ

အဓိပ္ပါယ်

ဖွင့်ဆိုချက်များ

ဝင်ငွေလွှဲပြောင်းပေးခြင်း ။ အစိုးရအဆင့်များကြားတွင် ဝင်ငွေပမာဏ (အခွန်ငွေ သို့ အခွန်ငွေမဟုတ်သည့်ဝင်ငွေ) လွှဲပြောင်းပေးခြင်း။

မျှဝေထားသည့် အခွန်ကြေးကောက်ခံမှုများ ။ ဖက်ဒရယ်နှင့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရများမှ ဝင်ငွေခွန်၊ အရောင်းအဝယ်ခွန်များကိုသို့ တူညီသည့်အခြေရှိသည့် အခွန်ငွေများကောက်ခံနိုင်မှုရှိခြင်းကို ဆိုလိုသည်။

အထူးတုန့်တည်မှုအခွန် ။ ယစ်မျိုးခွန်သို့ သီးသန့် တုန့်တည်ပေးမှုတွင် ကောက်ယူသည့် အခွန်၊ ဥပမာ၊ ဆေးကုသကြေး

လူမှုရေးအရာဆန်း ။ လူမှုရေး အစီအစဉ်များ - ကျန်းမာရေး၊ ပညာရေး၊ လူမှုအထောက်အပံ့၊ လူမှုအာမခံ စသည့် လူထုရရှိနိုင်သော အရာများ

အခွန်ငွေ ဟန့်ချက်ညီမျှစေခြင်း ။ အခွန်ငွေနှုန်းသော နေရာများကို များသော နေရာများနှင့် ညီစေရန် တိုးမြှင့်ခြင်းဖြင့် ဒေသတစ်ခုအတွင်း တွင် အခွန်ငွေများ ဆင်တူညီစေရန် ပြုလုပ်ခြင်း။

အစိုးရအဆင့်ဆင့်တွင် တန်းတူညီစေခြင်း ။ အစိုးရအဆင့်ဆင့်တွင် တန်းတူညီစေခြင်း နိယာမသည် လူအဖွဲ့ အစည်းတစ်ခုစီတွင် ပို၍ စည်းစိမ်ချမ်းသာသော သူများမှ ၎င်းတို့ လောက် မချမ်းသာသော သူများကို ထိုက်သင့်သည့် ပမာဏ ပြန်လည်ခွဲဝေပေးခြင်းနှင့် ဆိုင်သည်။
